İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE DERSİNDE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMA DAYALI ÖĞRETİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

(Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Örneği)

Selma YAVUZ

(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir 2010

İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE DERSİNDE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMA DAYALI ÖĞRETİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

(Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Örneği)

Selma YAVUZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-iş Öğretmenliği Programı

Danışman: Yrd. Doç. Dinçer ÖZEN

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Mayıs, 2010

ÖZET

İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE DERSİNDE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMA DAYALI ÖĞRETİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

(Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Örneği)

Selma YAVUZ
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-iş Öğretmenliği Programı
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Mayıs, 2010

Danışman: Yrd. Doç. Dinçer ÖZEN

Toplumlar düşünen, sorgulayan ve üzerine düşen görevlerin farkında olan bireylerin varlığına ihtiyaç duymaktadırlar. Burada görev eğitim kurumlarına düşmekte ve eğitim programlarının bu yönde hazırlanması gerekmektedir.

Sanatın eğitimi de aslında zihinsel düşünce süreçlerinin zenginleştirilmesine dayalı çok yönlü bir yöntemler bütünüdür. Araştıran, yaratan, yorumlayan, estetik beğenileri gelişmiş bireyler yetiştirmek ancak sanat eğitimine gerekli önemin verilmesiyle mümkündür.

Ülkemizde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri bu doğrultuda eğitim vermeyi hedefleyen okullardır. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanının İki Boyutlu Sanat Atölye dersi her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar, özgür ve özgün düşünme becerileri geliştirme bakımından alanın önemli derslerinden biridir. Dersin programı 2006-2007 öğretim yılından itibaren öğrenci merkezli eğitim ve yapılandırmacı yaklaşımı temel alan yapısıyla uygulanmaktadır.

Araştırmanın temel amacı, İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda araştırma nitel araştırma yöntemi benimsenerek gerçekleştirilmiştir.

Araştırma tarama modelinde ve 2009-2010 öğretim yılında Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bu okulda görev yapmakta olan 6 resim öğretmeniyle ve 20 resim alanı öğrencisiyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma göre nasıl uygulandığını belirlemek hedeflenmiştir. Verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; görüşme yapılan öğretmen ve öğrencilerin büyük bir kısmının İki Boyutlu Sanat Atölye dersini önemli bir ders olarak gördükleri ve dersin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı uygulamalarıyla ilgili olarak olumlu görüşlere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin dersi yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak uygularken bazı sorunlarla karşılaştıkları saptanmıştır. Bu sorunlardan başlıcaları; öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımla eğitilmemiş olmaları, öğrencinin derse hazırlıksız gelmesi, öğretmenin öğrenciyi aktif kılamaması, ders kitaplarının geç gelmesi, öğretmenin donanımlı olmaması, zamanın yetmemesi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Öğretmenler İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak nasıl daha verimli yürütülebileceğine ilişkin görüşlerini de bildirmişlerdir. Yine bir kısım öğrenci de, uygulamalarla ilgili olarak değişiklik yapılmasına dair bazı görüşlerini bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, İki Boyutlu Sanat Atölye, yapılandırmacılık

ABSTRACT

OPINIONS OF THE TEACHERS AND THE STUDENTS ABOUT EDUCATION APPLICATIONS ON THE CONSTRUCTIVIST APPROACH IN TWO- DIMENSION ART SHOP CLASS

(Ordu High School of Fine Arts and Sports Case)

Selma YAVUZ
Anadolu University Graduate School of Educational Sciences
Department of Education of Art Sciences (Teaching Of Art)
May, 2010

Advisor: Assistant Associate Prof. Dinçer ÖZEN

Societies need individuals who are thinking, asking, renewing, and are aware of their responsibilities instead of accepting everything. Herein, the mission falls to Education Intuitions and the education programs need to be prepared in this way. Concordantly, learning how to think rationally and creatively is the starting point of restructuring in education.

However, the education of art, in fact, is a unique of multi ways concerning the multiplication of intelligence thinking processes. Bringing up the individuals who research, create, commend and have improved aesthetic knowledge is also available by giving necessary importance to the art education.

Fine Arts and Sports High Schools in our country are the schools which aim to give education on this direction. The lesson of two-dimension art shop is one of the important lessons in its field in accordance with creative behaviors, developing free and peculiar thinking can be used in every field. The program of the lesson has been applied based on student-centered and constructivist approach since 2006-2007 education years.

Main target of this research is to bring up the thoughts of the teachers and the students about the education application based on structural approach in two-dimension art shop lesson. To reach this target the research has been done by quality research method.

Research has been done by search method in Ordu Fine Arts and Sports High School in 2009-2010 education years. In the research 6 art teachers working in this school and 20 art field students were interviewed. When preparing the interview questions how the two-dimension art shop lesson is applied according to the constructivist approach was targeted. When analyzing the research datum, the descriptive analysis technique was used.

According to the findings obtained at the end of the research; Majority of the teachers and students who were interviewed consider the two-dimension art shop lesson as an important lesson and we concluded that they also have positive opinions about the applications of the lesson's constructivist approach. Besides, it was observed that the majority of the teachers and students used expressions, which give the opinion of the lesson, has been processed with the applications based on constructivist approach. Nevertheless, it was determined that teachers have had the same problems while they have been applying the two-dimension art shop lesson based on constructivist approach. Some of these problems are; the teachers hadn't been trained based on the constructivist approach, the students attend the class without any preparation, teachers can not activate the students, student books were obtained too late, teachers are not equipped well, lack of time.

Besides, the teachers stated their opinions about how the two-dimension art shop lesson can be applied more effectively based on constructivist approach. In addition, some students stated their opinions about making some changes about applications.

Key Words: constructivism, Fine Arts and Sports High Schools, two-dimension art shop lesson,

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Selma YAVUZ'un "Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Örneği)" başlıklı tezi 07.05.2010 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği programı yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	**İmza**
Üye (Tez Danışmanı)	: Yard.Doç.Dr.Dinçer ÖZEN	.....
Üye	: Yard.Doç.Dr.H.Turgay ÜNALAN	.....
Üye	: Yard.Doç.Dr.Ş.Dilek BELET	.....

Prof.Dr.Esmahan AĞAOĞLU
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Ülkemizde bugüne kadar ortaöğretim düzeyinde sanat eğitimi alanında önemli gelişmelerden biri de Güzel Sanatlar Liselerinin açılmış olmasıdır. Bu okullar yetiştirdikleri öğrencilerle üniversitelerin sanat eğitimi veren bölümlerine kaynak oluşturmaktadırlar. Günümüzde sayıları 63'ü bulan Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ders programları, "Ortaöğretimin yeniden yapılandırılması" kapsamında yürütülen program geliştirme çalışmaları ile yapılandırmacı anlayış çerçevesinde yenilenmeye başlanmış, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında resim alanının tüm alan dersi programları bu anlayışla yenilenmiştir. Resim alanının temel derslerinden olan İki Boyutlu Sanat Atölye dersi, programı ilk yenilenen derslerdendir ve 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren ders yeni programı ile kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır.

Programların dayandığı yapılandırmacı yaklaşım, öğrenci merkezli, aktif öğrenmeye dayalı çok geniş öğretim yöntemlerini kapsayan ve öğrencinin aktif katılımı ile kalıcı bilgiye ulaşmasını amaçlayan bir yaklaşımdır. Yeni bir yaklaşımla hazırlanmış ve uygulamaya konulmuş yeni programın, öğretmen ve öğrenciler tarafından nasıl değerlendirildiğini saptayabilmek amacıyla yapılan araştırmada ortaya çıkan görüş ve önerilerin uygulamaya ve araştırmalara yönelik olarak dikkate alınması ve alana katkı sağlanması umulmaktadır.

Bu araştırmada emeği geçen değerli hocalarım Sayın Yrd. Doç. Dinçer ÖZEN'e, Sayın Yrd. Doç Dr. Ş. Dilek BELET'e, Sayın Yrd. Doç Dr. H. Turgay ÜNALAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmam sırasında destek ve anlayışlarını benden esirgemeyen Okul Müdürüm Sayın Osman KAYA başta olmak üzere, görev yaptığım okulun tüm idarecilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmam süresince tüm içtenlikleriyle ve gönüllü olarak bana yardımcı olan uygulama okulundaki tüm resim öğretmenlerine ve resim öğrencilerine teşekkür ederim.

Hazırlığımın her aşamasında desteklerini hissettiğim sevgili aileme, değerli dostum Elif GÜRSES başta olmak üzere, Engin KARAHAN'a, Emre ÜNAL'a, Hatice KAPUKAYA ACAR'a ve tüm dostlarıma teşekkürler ve sevgiler.

Selma YAVUZ

ÖZGEÇMİŞ

Selma YAVUZ
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-iş Öğretmenliği Programı
Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans	2003	Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim-iş Öğretmenliği Programı
Ön Lisans	1997	Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, Hemşirelik Ön Lisans Programı
Lise	1995	Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi Sağlık Meslek Lisesi

İş

1995-2004	Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Eğitim, Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Nöroloji Kliniği, Klinik Hemşiresi
2004-2005	Kütahya, Tavşanlı, Tepecik İlköğretim Okulu, Resim-iş Öğretmeni
2005-2007	Eskişehir, Metin Sönmez İlköğretim Okulu, Resim-iş Öğretmeni
2007-	Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Resim Öğretmeni

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı: Eskişehir, 06.05.1977 Cinsiyeti: Kadın Yabancı Dil: İngilizce

İletişim Bilgileri

İş adresi:Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Turnasuyu / ORDU

E-posta adresi:selmay2626@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZGEÇMİŞ	ix
İÇİNDEKİLER	x
ÇİZELGELER LİSTESİ	xiii
BÖLÜM	
1. GİRİŞ	1
1.1. Sanat Eğitimi ve Temel Kavramları	5
1.1.1. Eğitim	5
1.1.2. Sanat Eğitimi	6
1.1.2.1. Türkiye'de Sanat Eğitiminin Yakın Tarihi	10
1.1.2.2. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri	12
1.1.2.2.1. Kuruluşu ve Kısa Tarihçesi	12
1.1.2.2.2. Amaçları	13
1.1.2.2.3. Resim Alanı Ders Programları	14
1.2. İki Boyutlu Sanat Atölye Eğitiminin Önemi	16
1.2.1. İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi Programının Özellikleri	18
1.2.1.1. Programın Yapısı	22
1.2.1.1.1. Genel Amaçlar	22
1.2.1.1.2. Temel Beceriler	23
1.2.1.1.3. Değerler ve Tutumlar	25
1.2.1.1.4. Öğrenme Alanları	25
1.2.1.1.4.1. Görsel Sanatlar	26
1.2.1.1.4.2. Biçimi Algılama ve Oluşturma	26
1.2.1.1.4.3. Sanatsal Düzenlemede Kurgu	26

1.2.1.1.4.4. Renk Bilgisi..... 27
1.2.1.1.4.5. Resimde Konu..... 27
1.2.1.2. İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi Öğrenme Öğretme Süreci..... 27
1.2.1.3. Ölçme ve Değerlendirme..... 28
1.2.2. İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin Yapılandırmacı Kurama Dayalı İşlenmesi..... 31
1.2.3. İlgili Araştırmalar..... 37
1.3. Araştırmanın Amacı..... 41
1.4. Araştırmanın Önemi..... 42
1.5. Sınırlılıklar..... 43
1.6. Tanımlar..... 44

2. YÖNTEM..... 46
2.1. Araştırmanın Modeli..... 46
2.2. Ortam ve Katılımcılar..... 48
2.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Öğrencilerin Özellikleri..... 49
2.3. Verilerin Toplanması..... 50
2.3.1. Görüşme Formunun Hazırlanması..... 50
2.3.2. Görüşme Kılavuzu (Sözleşme)..... 52
2.3.3. Görüşme İlkeleri..... 53
2.3.4. Görüşmelerin Yapılması..... 53
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması..... 54

3. BULGULAR VE YORUMLAR..... 58
3.1. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersine İlişkin Genel Görüşleri..... 58
3.1.1. Derse İlişkin Genel Görüşler..... 59
3.1.2.Öğretmenlerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Olarak Yürütülmesine İlişkin Genel Görüşleri..... 62
3.2. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin İşlenişinde Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Görüşleri..... 64

3.3. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Süreçte Yaşanan Sorunlara ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri..... 67
3.3.1. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşleri..... 68
3.3.2. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Süreçte Yaşanan Sorunların Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri..... 70

4. SONUÇ VE ÖNERİLER..... 74
4.1. Sonuçlar..... 74
4.2. Öneriler..... 78
4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler..... 78
4.2.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler..... 78

EKLER..... 79
I. Milli Eğitim İzin Formu..... 80
II. Öğretmen Görüşme Formu..... 81
III. Öğrenci Görüşme Formu..... 84
IV. Görüşme Takvimi..... 87
V. Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarı..... 88
VI. Öğrenci Görüşme Kodlama Anahtarı..... 92

KAYNAKÇA..... 94

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge **Sayfa No**

Çizelge 1: Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nce Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı İçin Belirtilen Haftalık Ders Saatleri Çizelgesi 14

Çizelge 2: Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Alanı İçin 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılına Ait Haftalık Ders Saatleri Çizelgesi..... 15

Çizelge 3: Öğretmen ve Öğrenci Merkezli Eğitimin Karşılaştırılması..... 28

Çizelge 4: Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıfların Karşılaştırılması..... 35

Çizelge 5: Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Öğrencilerin Özellikleri..... 49

Çizelge 6: Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri..... 56

Çizelge 7: Öğrenci Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri..... 57

Çizelge 8: Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersine İlişkin Genel Görüşleri..... 59

Çizelge 9: Öğretmenlerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Olarak Yürütülmesine İlişkin Genel Görüşleri..... 62

Çizelge 10: Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin İşlenişinde Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Görüşleri..... 64

Çizelge 11: Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Süreçte Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşleri..... 68

Çizelge12:Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Süreçte Yaşanan Sorunların Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri.....70

1.GİRİŞ

Hızla değişen dünya şartlarında bilginin de aynı hızda değişip, geliştiği bir gerçektir. Değişen yaşam koşulları, bilgi çağının gereksinimlerine uyumlu bireylerin yetiştirilmesini talep etmekte, toplumların bireylerden beklentileri de değişmektedir. Toplumlar, her şeyi kabullenen, ezberci ve duyarsız bireyler yerine, bu sürekli değişimi sağlıklı şekilde takip edebilen, aktif, düşünen, araştıran, sorgulayan, bilgiye ulaşabilen, öğrenmeyi öğrenmiş, problem çözme becerisine sahip, kendini sürekli yenileyebilen, grup çalışmasına ve işbirliğine önem veren, iyi iletişim kuran, yaratıcı, empati kurabilen, çevre ile bütünleşmiş, demokratik değerleri ve ekonomik yaşamayı benimsemiş bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadırlar. Bilgi toplumunun tanımlanan bu yeni insan tipinin yetiştirilmesi ise öncelikle formal eğitim kurumlarının görevi olmaktadır ve geleceğin toplumuna eğitim aracılığı ile yön verilmektedir. Bunun için ise, eğitim programlarının bu yönde bir eğitim verecek şekilde hazırlanması gerekmektedir (Karaduman, 2005, s.1; Gürdal, 2007, s.1).

Çağdaş seviyeye ulaşmak için, bilgilerin öğrencilere doğrudan aktarılması yeterli değildir. Artık bireylerden, bilgi tüketmekten çok bilgi üretmeleri beklenmektedir. Günümüz dünyasının kabul ettiği birey, bilgileri aynen kabul eden, yönlendirilmeyi ve biçimlendirilmeyi bekleyen değil, bilgiyi yorumlayarak anlamlandırılması sürecine etkin olarak katılan bireydir (Yıldırım ve Şimşek, 1999'dan aktaran Şahan, 2002, s.49).

Araştırmalar yaratıcı düşünme ve sorun çözme becerilerinin öğrenilebilir beceriler olduğunu göstermiş ve uygun programlar geliştirilerek uygulandığında, bu beceriye sahip bireylerin yetiştirilebileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Her olgunun hızla değiştiği ve karmaşıklaştığı günümüzde eğitim sisteminin de yeniden ele alınması gerekmiştir. Akılcı ve yaratıcı düşünmeyi öğrenmek, eğitimde yeniden yapılanmanın çıkış noktası olmuştur (Gürdal, 2007, s.1)

Gürkan (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2008), İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi Programı önsözünde değişimi şu ifadelerle açıklamaktadır;

> "Günümüzde ekonomik ve sosyal kalkınmanın en önemli bileşeni olan eğitim, tüm dünyada hızlı ve sürekli bir değişim içindedir. Gelişmiş tüm ülkeler, özellikle son yıllarda yoğun bir şekilde eğitimde reform çalışmaları başlatmışlardır.
>
> Bütün bunların sonucunda; ülkemizde de eğitime olan talep farklılık göstermekte, eğitim sistemimizde çeşitli değişim ve gelişmeler yaşanmaktadır.
>
> İç dinamikler ve AB eğitim sistemi normlarına uyum sürecinin dayanağını oluşturduğu "Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması" kapsamında yürütülen bir dizi çalışma hayata geçirilmiş bulunmaktadır. Bu çalışmalardan en önemlilerinden biri ise; haftalık ders çizelgeleri ve buna dayalı olarak öğretim programlarının yeniden düzenlenmesidir.
>
> Bu kapsamda yürütülen "Program Geliştirme" çalışmalarında; eğitim sistemi bir bütün olarak ele alınmış ve "nasıl bir insan modeli?" sorusu cevaplandırılmaya çalışılmıştır.
>
> Anayasa, kanunlar, kalkınma planları, şura kararları, akademik tezler, araştırmalar vb. kaynaklar gözden geçirilerek ülkemizin mevcut eğitim özelliklerinin belirlenmesi, başarı ve başarısızlıkların değerlendirilmesi ve ortaya çıkan sonuçların yeni öğretim programlarına yansıtılarak ilköğretim ve orta öğretim programlarının bütünsel bir yaklaşımla hazırlanması sağlanmıştır.
>
> Öğretim programları ülkemizin tarihsel, kültürel, sosyal, ahlaki birikimini dünyada yaşanan tüm değişimleri ve gelişmeleri yansıtacak şekilde hazırlanmıştır. Programlar, etkinliklerle zenginleştirilerek, öğrenci merkezli hale getirilmiştir. Yine programların hazırlanmasında; sonuca dayalı bir anlayış yerine, süreci de değerlendiren bir anlayış esas alınmıştır.
>
> Yeni program geliştirme yaklaşımı ile öğrencilerin araştırma yapmasına, kültürel faaliyetlere katılmasına, sosyal aktiviteler içinde olmasına, öğrenmeye dayalı etkinlikler içinde bulunmasına fırsat tanınmaktadır".

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün resmi sitesinde yayınlamış olduğu, Nisan 2009 tarihli, "Öğretim Programlarının Yenilenme Gerekçeleri ve Davranışçı Yaklaşım ile Yapılandırmacı Yaklaşım Arasındaki Farklar" isimli sunuda programların yenilenme gerekçeleri şu şekilde sıralanmıştır (http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/programlar_yaklasim.ppt.);

- Dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler,
- Eğitim bilimlerindeki yeni yaklaşımlar, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan yöntem ve tekniklerdeki gelişmeler, ölçme ve değerlendirme anlayışının değişmesi,
- Eğitimde kalite ve eşitliği artırma ihtiyacı,
- Ekonomiye ve demokrasiye duyarlı bir eğitim ihtiyacı,
- Bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerler içinde geliştirilmesi ihtiyacı,
- Temel eğitimin sekiz yıla çıkarılmasıyla, ilköğretimde uygulanan programların bir bütün olarak sekiz yıla uyumlu hale getirilmesi, paralelliğinin sağlanması ihtiyacı,
- Temel eğitim programlarının geliştirilmesinde esas alınan yapılandırmacı yaklaşımın, ortaöğretim programlarına da yansıtılması, aynı anlayışla ele alınıp geliştirilmesi ihtiyacı,
- Ortaöğretimde öğrenim süresinin 3 yıldan 4 yıla çıkarılmasıyla mevcut öğretim programlarının 4 yıla göre yeniden hazırlanması ve 4 yıllık eğitime uyumlu hale getirilmesi ihtiyacı,

- Yatay eksende dersler arası ve dikey eksende her bir dersin kendi içinde kavramsal bütünlük sağlaması zorunluluğu,
- Genel ve mesleki-teknik ortaöğretim de, alan/dal uygulamalarının yaygınlaştırılması alan/dallarda uygulanan eğitim programlarının içeriğinin üniversitelerde uygulanan programlarla ve meslek hayatının gerektirdiği yetkinliklerle uyumlu hale getirilmesi ihtiyacı,
- Ortaöğretim projesi kapsamında ortaöğretim programlarının yeniden yapılandırılarak, AB ile uyumlu hale getirilmesi ihtiyacı,
- PISA, TIMMS, PIRLS gibi uluslar arası öğrenci başarılarının değerlendirilmesine yönelik yapılan sınav sonuçlarının istenilen nitelikte olmaması,

Tüm bu gerekçelerle ortaöğretim programları Yapılandırmacı Yaklaşım esas alarak yeniden hazırlanmış ve 2005-2006 öğretim yılından itibaren kademeli bir şekilde uygulamaya konulmuştur.

Bu gelişmeler yaşanırken bilim, teknoloji ve sanatın birlikte düşünülmesi, her birine gereken önemin verilmesi gerekmektedir. Yenilikleri ve gelişmeyi kavrayan ve üzerine düşen görevlerin bilincinde olan bireylerin yetiştirilmesini sağlamak gerekmektedir. Değişim ve gelişim her alanın olduğu gibi sanat alanının da ön koşullarındandır.

Sanat, insan doğasının bir gereği, toplumsal yaşamın en önemli boyut ve unsurlarından biridir (Artut, 2004, s.91). Sanat eğitimi soyut anlamda sadece bir duygu ya da estetik eğitimi değil, aynı zamanda zihinsel düşünce süreçlerinin zenginleştirilmesi ve doğa, insan, toplum arasındaki ilişkiler bütününün sezilmesi ya da kavranmasına ilişkin çok yönlü bir yöntemler bütünüdür (Gençaydın, 1993, s.45).

Tarihe bakıldığında toplumlar ve kültürleri hakkında en doğru ve sağlam bilgileri veren kaynak sanattır. Sonsuz ve evrensel bir dil olan sanat, günlük yaşamın her alanına girmiş ve öğretilebilir niteliği ile eğitim sistemi içinde de yerini almıştır. Görsel sanatlar eğitimi alan öğrenci, doğaya ve çevreye bilinçli bakmayı öğrenir.

Görsel sanatlar eğitimi; pek çok uygulama alanına sahiptir. Görsel sanatlar eğitiminin de, eğitimin tüm diğer alanlarında olduğu gibi öğretmen merkezli bir yapı yerine, edinilen bilgileri kullanmaya dayalı bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir (İmamoğlu, 2004, s.268).

Eğitim, bir toplumun yeniliklere ve çağdaş uygarlığa ayak uydurmasının önemli araçlarından biridir. Bireyin yaratıcılık ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesinde, kendini ifade etmesinin sağlanmasında eğitimin rolü tartışılamaz. Sanat da eğitimle geliştirilip, yaygınlaştırılabilir. Toplumların sanat ve sanatçıya verdikleri destek, sanatın eğitime ne derece yansıtıldığı ile direk bağlantılıdır. (Özsoy, 2003, s.25). Gelişmiş toplumlarda sanat eğitimi, eğitim sorununun önceliklerindendir. Ülkemizde de sanat eğitiminin ön sıralarda yer alması mümkündür. Araştıran, yaratan, yorumlayan, estetik beğenileri gelişmiş bireyler yetiştirmek ancak sanat eğitimine gerekli önemin verilmesiyle mümkündür.

Bu doğrultuda eğitim vermeyi hedefleyen ortaöğretim kademesi içerisinde yer alan Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin amaçları, öğrencilerin (Resmi Gazete, sayı: 27260, Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği, madde 6);
Türk Milli Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;

- İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,
- Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,
- İşbirliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini, Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,
- Milli ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,
- Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanlarının en önemli derslerinden biri olan İki Boyutlu Sanat Atölye dersi 4 yıl süreyle okutulmak üzere haftalık ders çizelgelerinde yerini almaktadır.

İki Boyutlu Sanat Atölye eğitimi sayesinde birey, araç ve gereçleri kullanma beceri ve yeteneği kazanarak görsel anlatım yoluyla deneyimini genişletir, zenginleştirir. Bu eğitim bireye, kültürel çeşitliliği keşfetmek ve vurgulamak için imkan tanır. Bireylerin sorumluklarının bilincinde olarak kendi kendilerini disiplin altına almalarını sağlar, estetik okuryazarlığı öğretir. İki Boyutlu Sanat Atölye Eğitimi her alanda

kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirilmesi, özgür, özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitelerinin de geliştirilmesi açısından önemlidir (MEB, 2008, s.10).

Bu dersin öğretim programı yeni yapısıyla 2006-2007 öğretim yılından itibaren 9. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanmak üzere kabul edilmiştir ve uygulanmaktadır (http://ogm.meb.gov.tr/programlar.asp).

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programının temel yaklaşımı; "Öğrenci Merkezli Eğitim"dir. Öğrenci merkezli eğitimin temel hedefi öğrenciyi merkeze alarak, birey olarak kendisinin ve sistemin ihtiyaç duyduğu değişim sürecini başlatmaktır.

Öğrenci Merkezli eğitimin ilkeleri, programın yapısı ve programla ulaşılması beklenen temel beceriler incelendiğinde, öğretim programının önemli bir öğrenme stratejisi olan yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak ortaya konulduğu görülmektedir. Ve Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde resim alanlarında İki Boyutlu Sanat Atölye dersi bu yaklaşım temel alınarak işlenmektedir (MEB, 2008, ss.10-21).

Geleneksel eğitime alternatif çözüm önerileri getiren yapıcı yaklaşımın kuramsal temelde etkin görünürken, uygulanmasıyla birlikte nelerin değiştiğinin ve öğretmenlerin bir uygulayıcı gözüyle bunu nasıl anlamlandırdıklarının belirlenmesi önemlidir (Gürdal, 2007, ss.3-4). Yine öğrencilerin uygulamaya yönelik görüşlerinin belirlenmesi bir o kadar önem taşımaktadır.

Buna dayanarak bu çalışmada Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanı İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarının, uygulayıcı öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınarak, uygulama aşamasındaki durumu, uygulanma sorunları veya yararlı yönleri ortaya konulmaya çalışılacaktır.

1.1. Sanat Eğitimi ve Temel Kavramları

1.1.1. Eğitim: İnsanlıkla birlikte doğmuş ve devam etmiştir. Bugün de uygarlık düzeyleri fark etmeksizin her toplumda varlığını devam ettirmektedir. İlkel topluluklar

dahi, bireylerine eğitim verme kaygısını taşımışlardır. Burada öğrenmeler çevre ile etkileşim sonucu gerçekleşir. "Öğrenmenin oluştuğu her durumda, insan davranışlarını değiştiren bir eğitimden söz edilebilir" (Varış, 1998, s.6).

Toplumlarda, toplumsal ve sosyal yaşamı devam ettirmek amacıyla çok çeşitli kurumlar geliştirilmiştir. Eğitim kurumlarından okul da toplumsal kurumlardan birisidir.

Eğitim, okul öncesi, okul yaşamı boyunca ve okul sonrasında da devam etmektedir. Eğitim ömür boyu sürmektedir. Bireyin yaşamı süresince, yaşantılarından kaynakla edindiği tüm deneyimler eğitim kapsamındadır.

Eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmak ile birlikte, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını sürdürecek ölçüde ve nitelikte değerler üretmek, var olan değerlerin korunmasını sağlamak, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğunu da taşımaktadır (Varış, 1991, s.5). Eğitim sıralanan işlevleri yerine getirirken, yalnızca bilgi ve kültür aktarımını gerçekleştirmekle kalmayarak, aynı zamanda çağa uyum sağlayacak üretici insan tipini de yetiştirmeye çalışmaktadır.

1.1.2. Sanat Eğitimi: Sanat kavramı da insanla birlikte doğmuş, devam etmiş ve insan toplumunun vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Bir toplumun diğer topluluklar karşısında konumunun, saygınlığının, o toplumun bireylerinin her yönden eğitimiyle doğru orantılı olduğu inkar edilemez. Bununla birlikte sanatın toplumları birleştirici ve kaynaştırıcı, bireylerin insani duygularını koruyan bir çözüm olduğu da inkar edilemez. Buna göre; bir ülkenin genel eğitim öğretim sisteminde sanat eğitiminin önemli bir yeri olmalıdır.

Karkın (1990'dan aktaran Ünver, 2002, ss.4-5)'a göre bilgi, insanla algılanan varlık arasında kurulan ilgiden doğar. Bütün bilgi türleri toplumların kültüründe dinamik değerler olarak yer alır. Her sanatsal biçim belli birikimler sonucu ortaya çıkan ve aynı zamanda kültür ürünü olarak bir bilgi tarzıdır. Buna dayanarak sanat dünyasındaki bilgiler, insana en az diğer bilgi türleri kadar yararlıdır. Sanat, bilim ve teknikteki düşündürücülük özelliğini ve bunların birbirleriyle iç içeliğini destekler, pekiştirir.

Bununla birlikte bunları birbirinden ayırarak çağdaş uygarlığa ulaşmak da mümkün olmayacaktır. Uçan (1990'dan aktaran Ünver, 2002, s.5)'ın ifadesiyle "sanat, bilim ve teknik çağdaş insanın üç ana çalışma alanı olarak birbirini destekler, güçlendirir, tamamlayıp bütünler". Bu nedenle sanat eğitimi kendi ilke ve özellikleri ile genel eğitim sistemi içinde yer almalıdır.

Sanat eğitimi, bir kavram olarak ülkemiz ve dünyada üzerinde hala tartışılmakta olan bir kavramdır. Serap Etike'ye göre genel anlamda sanat eğitimi; "Bireye, estetik bir kişilik kazandırmak için sanatların eğitsel amaçlı kullanıldığı bir eğitim alanıdır ve herkes için gereklidir" (2001, s.4). Bu açıdan güzel sanatların tüm alanlarını, eğitim kurumlarında ve kurum dışı yaratıcı sanat eğitimini, resim, heykel, mimari, görsel iletişim, fotoğraf, sinema, müzik, dans, tiyatro, edebiyat, tasarım vb. içerir. "Sanat eğitimi, dar anlamda ise okullarda verilen alana ilişkin dersleri, resim, üç boyutlu çalışmalar, grafik tasarımı kapsar" (San, 1993, s.19).

Sanat eğitimi aracılığıyla eğitim bilgi, beceri ve kültür aktarımının yanı sıra yapıcı, yaratıcı ve üretici bireylerin yetiştirilmesi işlevlerine yönelir. Yani eğitim, öğretim boyutundan öte, insanı insan yapan değerlerin kazandırılmasına yönelik bir anlam kazanır. Sanat eğitimi yoluyla birey görmeyi öğrenir. Bu yolla, düşünen, sorgulayan, çözüm üretebilen bireyler yetiştirilebilir (Türkkan, 2008, s.3). Sanat eğitiminin hedefine ulaşması için ilk kademelerden başlayarak okullarda tüm sanatların ilgi ve yetenekler de göz önüne alınarak eğitime girmesi gerekir.

Sanat eğitiminin yeterli verildiği toplumlarda bireyler; olaylara çok yönlü, yaşadıkları dünyaya eleştirel gözle bakabilirler, problemlere yeni çözüm yolları önerebilirler ve insanlığa daha güzel bir yaşama ulaşılması için katkı sunabilirler.

Sanatta Öğrenme

Sanatsal öğrenme genel anlamda, üreten ile yapıtı arasında gelişen yaratıcı etkinlikler sürecidir. Eğitimsel anlamda sanatsal öğrenme, öğreten ile öğrenen arasında önceden programlanmış estetiksel etkinlikler çerçevesinde oluşan amaçlı ve anlamlı ilişkileri

kapsar. Bu ilişkileri kapsayan etkinlik boyunca öğrenenlerin çevresindeki yaşantısı ile bağlantı kurabilmesinin sağlanması önemlidir.

"Kalıcı sanatsal öğrenme süreci genellikle; görmek-fark etmek, anlamak-sezmek, uygulamak-üretmek aşamalarından sonra oluşabilir" (Artut, 2002, s.92,93).

Gagne'ye (1964'den aktaran Kırışoğlu, 2002, s.101) göre sanatta öğrenme, "insan eğilimlerindeki ve yargılarındaki değişmedir". Ancak bu değişiklik sadece büyüme ve doğal gelişme sürecine bağlanamaz. Gerçek öğrenme kişinin kapasitelerinin yetiye dönüşmesi ve bu yetilerinin yeniyi yaratacak biçimde gelişmesidir.

Sanatsal öğrenme büyüme sonucunda doğal olarak gerçekleşmez. Gelişme öğrenmenin karmaşık biçimleri ve süreçleri içinde olur. Öğrenme, çocuğun zihinsel düşünme süreçleri, birikimi ile pek çok becerileri kapsar. Sanatsal öğrenmede çocuk yalnız içeriden dışarıya doğru değil, dışarıdan içeriye beslenerek gelişir (Kırışoğolu, 2002, s.101).

Sanatta öğrenme çok küçük yaşta başlar. Bununla birlikte asıl öğrenme okulda olur. Bu alanın kapsamında; estetik değer taşıyan, nitelikli ürünler ortaya koymak, sanat eseri incelemeyi öğrenmek, sanat tarihini ve estetiği öğrenmek yer alır.

"Sanat eğitiminde uygulama, beceriden öte derin bir düşünmeyi, daha geniş anlamda deneyim ve bilgiyi gerektirir" (Ünver, 2002, s.36).

Uygulama, amaçsız yapılan, rastlantısal olarak gelişen ve yalnız sonuçtan oluşan bir durum değildir. Uygulama pek çok davranışı kapsayan bir dizi anlamlı etkinlikler bütünüdür. Bu bütün içinde;

"1. Tasarım ve uygulamaya geçiş,
2. Uygulama ile ilgili bilgilerin kazandırıldığı yapıt inceleme,
3. Öğrencinin tekrar kendi çalışmasına dönmesi ve incelemesi,
4. Sonuç olarak ürünün ortaya çıkması yer alır.

"Ürün", "algı" ve "eleştirel düşünme" sanatsal sürecin etkinlik alanıdır. Çalışma süresi içerisinde gözlenen değişim, dikkate alınır. Bu süreçte sanatsal sorun çözme etkinliği ürün üzerinde olur" (Kırışoğlu, 2002, s.101,102).

Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık

"Yaratıcılık, sorunlara; bozukluklara, bilgi eksikliğine, kayıp ögelere, uyumsuzluğa karşı duyarlı olma; güçlüğü tanımlama, çözüm arama, tahminlerde bulunma ya da eksikliklere ilişkin denenceler geliştirme, bu denenceleri değiştirme ya da yeniden sınama, daha sonra da sonucu başkalarına iletmektir"(Sungur, 1997, s.13).

İnsanların doğuştan getirdikleri bir özellik olan yaratıcılık, uygun koşullar sağlandığında geliştirilebilen bir davranıştır. Yaratıcılık, sosyokültürel çevreyle yakından ilgilidir. Bununla birlikte bazı bilim adamlarına göre insanın genetik yapısıyla da yakından ilişkilidir.

Kırışoğlu (2002, s.174)'na göre, sanatsal yaratma süreci ise bilimsel örneklerinde olduğu gibi bir sorun çözme sürecidir. Sürece ister usda bir tasarımla başlansın, ister malzeme üzerinde gelişsin Dewey'in deyimiyle "Deneysel bir davranıştır".

Yaratıcı davranışın tümünü kapsayan bazı aşamalar içerir. Bunlar;

1. İlişkileri saptama,
2. Kurulan ilişkiler içinde yeni ilişkiler keşfetme,
3. Gelişme süreci içinde bir motifin, bir temanın belirginlik kazanması,
4. Sanatçının yaygın değerler içinde bilinen motife ilişkin değerleri bir sonraki adım olarak bulup çıkarması,
5. Ürünü bitirmeye yönelik bir çabanın denenerek keşfi,
6. Ürünün bir değerler bütünü olarak ortaya çıkması.

Yaratıcı süreçte zihnimizde başlayan düşünceler kaybolmadan gerçekleşme aşamasına geçmeli, yeni fikirlere temel oluşturmalıdır. Sürecin olumlu sonuçlanması için düşüncenin görünür, işitilir, dokunulabilir, kavranabilir, anlaşılır bir ürün olarak ortaya çıkması gerekir (San 1990'dan aktaran Ünver, 2002, s.29).

Sanatsal yaratmada etmenler;

1. Birikim; görme, algılama, bellek zenginleştirme,
2. Düşünme, derin düşünme, tartışmalı düşünme ya da gereç üzerinde düşünme,

3. Değerlendirmedir.

Sanat eğitiminde, sınıf içi ortamlarda yaratıcı davranış geliştirme temeldir.

Sanat eğitiminde süreç de sonuç da, eşit önemde ele alınmalıdır. Süreç olmadan sonuç olmaz, sonuca yönelmeden sürecin anlamı kalmaz.

Yaratıcı sanatsal davranışın ön koşulları, araç gereç seçimi, gerecin sınırlılıkları ve olanaklarının öğrenilmesi, imge zenginleştirme, algı ve kavram elde etme ve anlatımdır.

Yaratıcı davranışta teknik bilgi ve beceriler hiç aksamadan öğrenilmelidir. Yoksa sonuç kesintiye uğrar.

Okul düzeyinde üretkenlik ve özgünlük birbirini tamamlayan iki davranıştır. Üretkenlik ancak öğrenme ile pekiştirilirse niteliği ortaya çıkarır ve anlamlı olur (Kırışoğlu, 2002, ss.174-178).

1.1.2.1. Türkiye'de Sanat Eğitiminin Yakın Tarihi: Türkiye'de Sanat Eğitimi'nin yakın tarihine 1990'lı yıllardan itibaren bakıldığında, 1990'lı yıllar Türk yüksek öğretiminde hızlı gelişmelerin yaşandığı yıllar olarak bilinmektedir. Yeni üniversiteler kurulmuş, bu dönemde eğitim fakülteleri resim-iş eğitimi bölümlerinin sayısı hızla artmış ve 2000 yılına gelindiğinde sayıları 20'ye ulaşmıştır. Yine bu dönemde sorunları dile getiren yayınlar yapılmış, toplantılar düzenlenmiştir. Bununla birlikte Yükseköğretim Kurulu, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde eğitim fakültelerini yeniden yapılandırmıştır. YÖK, Dünya Bankası destekli projelerle pek çok araştırma görevlisi sadece alan eğitiminde lisansüstü çalışmalar yapmak üzere yurt dışına gönderilmiştir. Aynı proje kapsamında eğitim fakültelerini geliştirmek amacıyla program geliştirme çalışmaları yapacak paneller oluşturulmuş ve bu panellere rehberlik edecek yerli ve yabancı uzmanlara görev verilmiştir (Özsoy, 2003, ss.75-76). Bunların yanında, Resim-İş Bölümleri, Müzik Eğitimi Bölümü ile birlikte, kurulan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde; Sınıf Öğretmenliği Bölümleri de yeni kurulan İlköğretim Öğretmenliği Bölümünde Anabilim dalları olarak yer almıştır. Yine her iki bölümdeki sanat

derslerinin yarıyıllara göre ders dağılımları, kredileri ve içerikleri de değiştirilmiş ve 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur (Kırışoğlu, 1991, s.55).

1990'lı yıllarda ilk ve orta dereceli okullara yönelik olarak MEB'de program geliştirme çalışmaları yapılmış, hazırlanan yeni programlar uygulamaya konmuştur. Görsel sanatlar eğitiminde İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı 1992 yılında hazırlanmış ve uygulamaya başlanmıştır (MEB, 1992). Liseler ve öğretmen liseleri için de görsel sanatlar eğitimi programları hazırlanmıştır (Özsoy, 2003, s.76).

1992 yılından itibaren uygulanan İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı, 2006 yılında ismi ve programı değiştirilerek "Görsel Sanatlar Dersi" ismini almış ve yeni programı ile uygulanmaya başlamıştır (MEB, 2006).

Liselerde bugün uygulanan Resim Dersi programı 1998 yılında yayınlanan programdır (MEB, 1998). Genel Liseler, Anadolu Liseleri, Fen Liseleri ve Anadolu Öğretmen Liselerinde Resim dersi uygulamasında, "Öğrenciler, ilgi ve istekleri ile okulun imkânları doğrultusunda Resim/Müzik/ Beden Eğitimi derslerinden birisini seçer. Sınıf/sınıflarda Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 10. maddesine göre gruplar oluşturulur. Öğrenciler alt sınıfta seçtikleri bir dersi üst sınıflarda değiştirebilirler. Ayrıca, öğrenciler ilgi ve istekleri doğrultusunda bu ders/dersleri seçmeli ders olarak da alabilirler" (15.10.2009/181 sayılı Karar) Talim Terbiye Kurulu kararı esas alınmaktadır. Resim dersi seçilerek okutulduğu takdirde 9. sınıfta haftada 2 saat, diğer sınıflarda haftada 1'er saat olarak okutulmaktadır.

Yine bugün için İlköğretim Okullarında Görsel Sanatlar Dersinin haftalık ders saatleri şöyledir; 1. sınıftan 3. sınıfa kadar haftada 2 ders saatidir. 4. sınıftan 8. sınıfa kadar haftada 1 ders saatidir (http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name).

Bugüne kadar lise düzeyinde sanat eğitimi alanındaki önemli gelişmelerden biri, Güzel Sanatlar Liselerinin açılmış olmasıdır. Üniversitelerin sanat eğitimi veren bölümlerine kaynak oluşturan bu okullara öğrenciler yetenek sınavı ile alınmaktadır (Ünver, 2002, s.21). Giriş sınavları iki aşamalı olarak yapılır. İlk aşamada, düzenlenmiş bir

kompozisyondan desen çalışması; daha sonra imgesel bir çalışma yaptırılmakta ve yetenekli öğrenciler seçilmektedir. Bu okullarda öğretim süresi 4 yıldır. Açılmalarına 1989'da başlanan Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin sayısı günümüzde 63'e yükselmiştir. 2009'da bu okulların kapsamına Resim ve Müzik alanlarının yanı sıra Spor alanı da dahil edilerek isimleri Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri olarak değiştirilmiştir. 2007 yılından itibaren bu okulların öğretim programları yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak yenilenmeye başlanmış ve 2009-2010 öğretim yılında Resim Alanı derslerinin tümünde yeni programlar uygulanmaya başlanmıştır.

1.1.2.2. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri: Ülkemizde sanat eğitimi alanında liseler düzeyinde önemli kurumlar olan Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin kuruluşu, tarihçesi, amaçları ve resim alanı ders programları kısaca ele alınacaktır.

1.1.2.2.1. Kuruluşu ve Kısa Tarihçesi: Milli Eğitim Temel Kanununun 33. maddesine dayandırılarak ilki 1989 yılında açılmış olan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Haziran 2009'da değişen yönetmeliği ile Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri adını almıştır. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Anadolu lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Bu okullar öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır (Resmi Gazete, 16 Haziran 2009, Sayı: 27260).

Güzel Sanatlar Liselerinin kurulması fikri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinin sanat eğitimi bölümlerinin öğrenci kaynağı olan liselerde sanat eğitiminin yeterli olmaması dikkate alınarak, daha önce denenmiş ve başarılı bir kurum olduğu düşünülen ortaöğretim düzeyindeki ilköğretmen okulu seminerleri türünde bir okul düşüncesinden ortaya çıkmıştır (Telli, 1999'dan aktaran Altınkurt, 2003, s.15).

İlk olarak 1989'da açılmış olan Güzel Sanatlar Liselerini hazırlayan etmenler arasında Türkiye'de Güzel Sanatlar Eğitimi Çalışma Grubu Raporları (1982-1983) ve San tarafından 12. Milli Eğitim Şurasında sunulan öneri de yer almaktadır. San (1989), şurada önerisini şu şekilde açıklamıştır: "Kısaca bilim ve teknikteki gelişmelerin yanı sıra, kültür hayatımız açısından son derece önemli olan sanat alanındaki yetişimi

geliştirmek, başta güzel sanatlar fakülteleri olmak üzere çeşitli sosyal bilimler alanlarına daha kaliteli öğrenci kaynağı oluşturmak, gençlerin estetik ve sanat ilgisi yeteneklerini geliştirmek, iş alanlarında ve endüstri alanında daha iyi tasarımcılar yetiştirmek, Atatürk ilkelerine bağlı, ülkeyi ileri götürecek sanat ve kültür adamlarını yetiştirmek amacıyla ve 28 Şubat 1988 tarih ve 19739 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3. maddenin bu bölümünün 19. fıkrasında yer alan "Sosyal, beşeri ve sanat dallarında özel yetenek gösteren yetenekli çocuklar için fen lisesi modeli esas alınarak bu branşlara ağırlık verilecek liseler açılacaktır" ibaresine dayanarak bir güzel sanatlar lisesinin açılmasını öneriyorum. Bu konuda yeterli araştırma yapılmış mıdır diye sorular gelecektir, biliyorum. Fakat bu araştırmaların mutlaka yapılması gerektiğine de inanıyorum. Ayrıca, burada çok az temsil edildiğine inandığım bir sanat eğitimcisi kitlesini ve güzel sanatlar alanının temsilcilerinin de bazı fikirlerini temsil ettiğim kanısındayım. Eğer yüksek divanınız izin verirse bu konuda Ankara Üniversite Eğitim Bilimleri Fakültesinde yapılmış bir çalışma projesini de yüksek divana sunmak istiyorum" (MEB, 1989'dan aktaran Altınkurt, 2003, s.15).

İlki 1989'da İstanbul'da açılmış olan Güzel Sanatlar Liseleri'nin bünyesine son yönetmelik ile Spor Lisesi ismi de eklenmiş ve günümüzde sayıları 63'ü bulmuştur.

1.1.2.2.2 Amaçları: Güzel Sanatlar Liseleri'nin amaçları; Öğrencilerin Türk Milli Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında (Resmi Gazete, 16 Haziran 2009, Sayı: 27260);

a. İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,
b. Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
c. Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,
d. İşbirliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,
e. Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,
f. Milli ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,
g. Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

Bu okullarda Bakanlıkça uygun görülen ders çizelgeleri ve öğretim programları uygulanır. Programlar düzenlenirken alanın özelliğine göre yabancı dil dersleri ile sanat ve spor derslerine ağırlık verilir. Eğitim ve öğretim Türkçe yapılır. Alan derslerindeki sanat ve sporla ilgili terimlerin yabancı dildeki karşılıkları da öğretilir.

Bu okullarda resim, müzik ve spor alanları ile branşlaşmaya yönelik alt branşlar açılır. Bakanlığın uygun görmesi durumunda güzel sanatlara yönelik program uygulayan başka alanlar da açılabilir. Ancak, bütün alanların aynı okul bünyesinde açılma zorunluluğu yoktur. Açılacak alanlar, okulun fiziki alt yapısı ve çevre şartları dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Alan uygulamaları ve etkinlikler, öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre bireysel veya toplu olarak öğretmen gözetiminde yapılan serbest çalışmalardır. Bu çalışmalarda okul yönetimince; öğrencilerin okulun spor salonu, spor sahası ve diğer spor alanları ile resim atölyesi, müzik odası, laboratuar, kitaplık ve konferans salonu gibi imkanlarından yararlanmaları için gerekli önlemler alınır.

Okullarda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili hangi alan uygulamalarına ve etkinliklere yer verileceğine okul, çevre ve uygulanan programların özelliğine göre zümre öğretmenler kurulunun önerisi doğrultusunda okul yönetimince karar verilir.

Öğrenciler güzel sanatlar ve eğitimi ile ilgili etkinliklere, uygulama çalışmalarına, öğretmenlerinin gözetim ve sorumluluğunda katılır ve bu sürelerde izinli sayılırlar.

Güzel sanatlar ve spor liselerinde eğitim-öğretimin geliştirilmesi yönünde çevrede bulunan yükseköğretim kurumları, gençlik ve spor il veya ilçe müdürlüğü, il kültür ve turizm müdürlüğü, belediyeler, sivil toplum kuruluşları, spor il veya ilçe müdürlüğü, il kültür müdürlüğü, belediyeler, sivil toplum kuruluşları, spor kulüpleri ile diğer resmi ve özel kurum veya kuruluşlarla iş birliği yapılarak her türlü araç-gereç, öğretim elemanı ve diğer imkanlardan yararlanılması için çaba gösterilir.

1.1.2.2.3. Resim Alanı Ders Programları: Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı haftalık ders çizelgeleri, 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılı için, 11.09.2009 tarih ve 151 sayılı karar ile Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nce yayınlanmıştır. Bu çizelgelere göre resim alanı alan derslerinin sınıflara göre dağılımı ve haftalık ders saatleri belirtilmiştir. Ancak okulların ve öğrencilerin durumlarına göre alan derslerinin, özellikle uygulamalı atölye derslerinin haftalık ders saatleri okul müdürlüklerince ihtiyaç doğrultusunda yükseltilebilmektedir (Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Çizelgeleri. (2009).*MEB. TTKB.* 151, 11.09.2009).

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nce Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı için belirtilen haftalık ders saatleri çizelgesi şöyledir;

Çizelge 1.

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nce Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı İçin Belirtilen Haftalık Ders Saatleri Çizelgesi

		9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
ALAN DERSLERİ	DESEN ÇALIŞMALARI	2	4	4	4
	İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE	2	4	4	4
	ÜÇ BOYUTLU SANAT ATÖLYE	2	4	4	-

	MÜZE EĞİTİMİ	-	-	-	1
	SANAT TARİHİ	-	-	-	2
	GRAFİK TASARIM	-	-	4	4
	DRAMA	-	1	-	-
	TÜRK RESİM HEYKEL SANATI	-	-	2	-
	ÇAĞDAŞ DÜNYA SANATI	-	-	-	2
	ESTETİK	-	-	2	-
	SANAT ESERLERİNİ İNCELEME	-	-	-	2
	TOPLAM	6	13	20	19

(Kaynak: http://ogm.meb.gov.tr/ders_cizelge_haftalik.doc.)

Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Alanı için 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılına ait haftalık ders saatleri çizelgesi şöyledir;

Çizelge 2.

Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Alanı İçin 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılına Ait Haftalık Ders Saatleri Çizelgesi

		9. Sınıf	**10. Sınıf**	**11. Sınıf**	**12. Sınıf**
ALAN DERSLERİ	DESEN ÇALIŞMALARI	4	6	6	6
	İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE	3	6	5	4
	ÜÇ BOYUTLU SANAT ATÖLYE	3	4	5	-
	MÜZE EĞİTİMİ	-	-	-	1
	SANAT TARİHİ	-	-	-	2
	GRAFİK TASARIM	-	-	4	4
	DRAMA	-	1	-	-
	TÜRK RESİM HEYKEL SANATI	-	-	2	-
	ÇAĞDAŞ DÜNYA SANATI	-	-	-	2
	ESTETİK	-	-	2	-
	SANAT ESERLERİNİ İNCELEME	-	-	-	2
	TOPLAM	10	17	24	21

(Kaynak: http://ogm.meb.gov.tr/ders_cizelge_haftalik.doc., www.orduagsl.k.12.tr)

Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nin haftalık ders çizelgeleri incelendiğinde teorik derslerin ve Grafik Tasarım derslerinin haftalık ders saatlerinin aynı bırakıldığı, uygulamalı diğer atölye derslerinin haftalık ders saatlerinin belirtilen şekilde yükseltilmiş olduğu görülmektedir.

Buna göre Ordu Güzel Sanatlar Lisesi'nde Resim Alanı Dersleri içerisinde önemli yere sahip olan ve 4 yıllık süreç boyunca devam eden İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin de

haftalık ders saatleri özellikle 9., 10. ve 11. sınıflarda 1 ders saati ile 2 ders saati arasında arttırılmıştır.

Resim Bölümünde okutulan diğer alan dersleri ise şunlardır: Desen Çalışmaları, Üç Boyutlu Sanat Atölye, Grafik Tasarım, Müze Eğitimi, Sanat Tarihi, Drama, Türk Resim ve Heykel Sanatı, Çağdaş Dünya Sanatı, Estetik, Sanat Eserlerini İnceleme.

Bu derslerden İki Boyutlu Sanat Atölye dersi ile birlikte, Grafik Tasarım, Sanat Tarihi, Sanat Eserleri İnceleme, Türk Resim Heykel Sanatı Tarihi, Drama derslerinin öğretim programları 08.12.2006 tarih ve 392 karar sayısı ile yeni şekilleriyle kabul edilmiş ve uygulanmaktadır. Üç Boyutlu Sanat Atölye, Desen Çalışmaları, Müze Eğitimi, Estetik, Çağdaş Dünya Sanatı derslerinin programları ise 11.09.2009 tarih ve 156 karar sayısı ile yeni şekilleriyle kabul edilmiş ve uygulanmaktadır (http://ogm.meb.gov.tr/programlar.asp.).

1.2. İki Boyutlu Sanat Eğitiminin Önemi

İnsanlık tarihi boyunca, insan çabasının kutsal olduğu bilincinden yola çıkılarak, sanatsal çalışmalar, yaşamda önemli bir yer tutmuştur. Bununla birlikte bireyin sosyal ilişkilerini ayarlaması, doğruyu ifade edip seçebilmesi, zihinsel gelişimini tamamlaması, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatması, işbirliği yapması, öğrenme isteğini arttırması, yaratıcılığın geliştirilmesi, üretken olması için sanat eğitimine gereksinimi vardır.

İnsanoğlunun, gelişen teknolojinin yükünden uzaklaşması, rahatlaması ve insan olmanın erdemine ulaşması ancak sanat yoluyla sağlanabilir. Özellikle endüstriyel alandaki gelişmeler ile yaratıcı güce duyulan gereksinim sonucunda, sanata ve sanat eğitimine olan ihtiyaç da artmıştır. Görsel sanatlar eğitimi; insan bilincinin yaratıcı becerilerini özgür kılması açısından önemlidir (Erbay, 1997, s.1).

"Gelişmekte olan ve endüstrileşme sürecindeki ülkelerde, sanat eğitiminin gerekliliği tartışmasız bir gerçektir. Gerekli kriterler bir ölçüde hayata geçirildiğinde toplumların

beğeni düzeylerinde, sanatsal üretimlerinde belirgin gelişimlerin olabileceği bilinen bir gerçektir" (Artut, 2002, s.40).

Sanat eğitimi; güzel sanatlar ve sorunlarına ilişkin olarak verilecek kuramsal bilgilerin programlanması ile çeşitli güzel sanatlar dallarında yaptırılacak uygulamalı çalışmaların düzenlenmesi ile ilgilenir (Erbay, 1997, s.4).

Balcı ve Say (2003, s.5)'ın ifade ettikleri gibi, çağdaş sanat eğitimi, 'sanatın öğretilebilirliği' ilkesine dayanmaktadır. Bu ilkeye göre, herkes sanat öğrenebilir. Sanatın öğretilebilirliği görsel algı'nın eğitimiyle mümkündür. Görsel algının eğitimi planlı, programlı bir süreci gerektirir.

Görsel sanatlar eğitimi; bireylere, güzel sanatların yaşamdaki yerini ve önemini yaşatarak kavratacak biçimde düzenlenmiş belli programlarla güzel sanatların türlerini, tarihsel gelişimini, ifade gücünü, insanın temel gereksinimlerinden biri olduğunu örnekleriyle göstererek, beceri kazandırabilecek uygulamalı çalışmalara yönelik bir eğitim sürecidir (San, 1987'den aktaran Kıratlı, 2008, s.128).

Görsel Sanatlar eğitiminde uygulamalı alanın genel olarak, iki veya üç boyutlu çalışmalardan oluştuğu bilinir. İki boyutlu çalışmalar, yüzey üzerine çizilen çizim ve boyamalarla ilgilidir (Artut,2002, s.268).

"Estetik bir etki yaratmak amacıyla, düzenlemeler üzerine iki boyutlu betileri yerleştirerek kompozisyonlar oluşturma etkinliği resim sanatını oluşturmaktadır" (Sözen, Tanyeli,2005, s.201).

İki boyutlu çalışmalar, klasik anlamda resimsel çalışmalar, çizgiler, biçimler, ışık ve gölgenin yardımı ve anatomi, perspektif gibi bilimlerin eklenmesiyle resmedilen biçimlere üç boyutlu etkiler vermek amacını güder (Erbay, 1997, s.7).

Sanat tarihine bakıldığında, ilkçağlardan bu yana devam eden resimsel faaliyetlerin gelişerek devam ettiği görülmektedir. Günümüzde de resim sanatındaki değişim ve gelişim devam etmektedir (Südor, 2000, ss.8-10).

İki Boyutlu Sanat Atölye eğitimi ile birey, araç ve gereçleri kullanma beceri ve yeteneğini kazanarak görsel anlatım yoluyla deneyimlerini genişletir, zenginleştirir. Bu eğitim bireye, kültürel çeşitliliği keşfetmek ve vurgulamak için imkan tanır. Bireylerin sorumluluklarının bilincinde olarak, kendi kendilerini disiplin altına almalarını sağlamakla beraber, estetik okuryazarlığı öğretir. İki Boyutlu Sanat Atölye Eğitimi her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirilmesi özgür, özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitelerinin de geliştirilmesi açısından önemlidir (MEB, 2008, ss.9-10).

1.2.1. İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi Programının Özellikleri: İki Boyutlu Sanat Atölye dersi programının temel yaklaşımı, günümüz toplumunun bireylerden beklentilerini karşılamaya yönelik olarak öğrenci merkezli eğitimi öngören, "yapılandırmacı yaklaşımı" temel alan özellikler göstermektedir.

Öğrenci profilindeki değişim okula da yeni anlamlar yüklemektedir. "Öğrenci Merkezli Eğitim", "Öğrenci Merkezli Okul" kavramları bu değişim ve gelişimin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Öğrenci merkezli eğitimin temel hedefi öğrenciyi merkeze alarak, birey olarak kendisinin ve sistemin ihtiyaç duyduğu değişim sürecini başlatmaktır.

"Öğrenci merkezli eğitim, öğrenmeyi öğrenmenin esas olduğu, her öğrencinin farklı zaman, tür ve hızda öğrenebileceğini benimseyen, düşünme becerilerini geliştirmenin yaratıcı düşünceyi geliştirdiğini kabul eden bir yaklaşımdır" (MEB, 2008, ss.12-13). Eğitimcilerin ders öğretimi programı yoluyla cevap vermeyi denemek zorunda oldukları soru, "öğrencilerin her birinin olabileceğinin en iyisi haline gelmesi için bilgiyi, yetenekleri ve motivasyonu geliştirmelerine nasıl yardım edilir?" sorusudur (Özsoy, 2003, s.94)

Öğrenci merkezli eğitimin öğrenci ve öğrenme süreci açısından on iki ilkesi ortaya konulmuştur (MEB, 2008, ss.13-14);

1. Öğrenmeyi öğrenmek esastır.
2. Her öğrenci öğrenebilir.
3. Her öğrenci öğrenirken eski ve yeni bilgiler arasında özgün bağlantılar kurar.
4. Düşünmeyi öğrenmek sorgulayıcı ve yaratıcı düşünceyi geliştirir.
5. Başarabilme duygusu içsel güdülenmeyi sağlar.
6. Öğrenme olumsuz deneyimlerle engellendiğinde zorlaşır.
7. Merak, yaratıcılık ve kompleks düşünmeyi harekete geçiren ödevler öğrenciyi daha zorlarını başarabilmeye güdüler.
8. Her öğrenci farklı zamanda farklı türde ve farklı hızda ilerleyerek gelişir.
9. Farklı özelliklerdeki öğrencilerin birbirleri ile etkileşimi öğrenmeyi kolaylaştırır.
10. Öğrenciler arasındaki olumlu ilişkiler öğrenmeyi artırır.
11. Her öğrenci öğrenmeye karşı farklı yetenek ve eğilime sahiptir.
12. Her öğrenci yeni bilgileri kendi kalıplarına göre kavrayıp benzersiz bir anlama yaratır.

Bu ilkeler doğrultusunda, öğrencilerin yaşamlarının her aşamasında bilgiyi kullanma becerilerinin gelişmesi beklenmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşımın temelinde, bilginin dış dünyada bireyden bağımsız olarak varolmadığı ve dışarıdan bireyin zihnine aktarılmadığı; birey tarafından bizzat zihinde yapılandırıldığı görüşü yatmaktadır. Yaklaşım, öğretme üzerine değil, öğrenmenin nasıl gerçekleştiği üzerine duran bir öğrenme yaklaşımıdır (Kılıç, 2001, s.15;).

Yapılandırmacı kuramda, öğrencilerin yeni karşılaştıkları durumlara önceki deneyimlerinden ve ön bilgilerinden yararlanarak anlam verebilecekleri görüşü üzerinde durulmaktadır. Bu yaklaşıma göre birey öğrenirken zihninde bilgiyle ilgili anlam oluşturmaya çalışır (Yaşar, 1998, s.69).

Yapılandırmacı kuram, öğrencilere birtakım bilgi ve becerilerin kazandırılması gerektiğini kabul etmenin yanında, eğitimde bireylerin düşünmeyi, anlamayı, kendi öğrenmelerinden sorumlu olmayı ve kendi davranışlarını kontrol etmeyi öğrenmeleri gerektiğini vurgular (Saban, 2000, s.123).

Yapılandırmacı anlayışta bireyin öğrenmesinin nasıl gerçekleştiği konusunda başlıca görüşler şöyledir (Saban, 2000, s.120);

- Öğrenme, öğrencinin işlenen konuya (öğrenme sürecine) etkin katılımıyla daha kolay ve verimli hale gelmektedir.
- Araştırarak, kendileri için bilgilere ulaşma çabasına girerek, yeniden oluşturarak, çevre ve yaşantılarla ilişki içine girerek öğrenciler kendi ihtiyaç duydukları bilgilerini daha kolay ve kalıcı yapılandırabilirler.
- Öğrenme, etkin olarak eleştirel düşünme ve problem çözmeye dayanır.
- Etkin öğrenme yaklaşımı ile öğrenciler içeriği ve süreci aynı zamanda öğrenirler.

Öğrenci merkezli eğitimde öğretmen, öğrencideki değişimi ve gelişimi destekleyen en önemli kişidir. Öğretmen;

- Açık fikirlidir.
- Çağdaştır.
- Yenilikleri takip eder.
- Öğrencileri için eğitim ortamını en iyi şekilde hazırlar.
- Eğitim teknolojilerini etkin olarak kullanır.
- Öğrencilerinin bireysel farklılıklarını dikkate alır ve onların ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılar.

Öğretmenin oluşturduğu sınıf ortamının öğrencinin öğrenmeye karşı tutumunda ve güdülenmesinde etkisi büyüktür (MEB, 2008, ss.14-15).

Yapılandırmacı eğitim ortamında öğretmen, öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir yardımcı, dost ya da herhangi bir gereksinme anında kendisine başvurulabilecek bir danışman rolü taşımaktadır (Yaşar, 1998, s.71).

Yapılandırmacı anlayışta bir öğretmenin sergilemesi beklenen davranışlar şöyle sıralanabilir (Akpınar ve Ergin, 2005; Yager, 1991'den aktaran Selvi, 2008, s.234):

- Öğrencilerin gelişim özelliklerini ve bireysel farklılıklarını dikkate alır ve onları çalışmaya yönlendirir.
- Grup çalışmalarını, iş bölümünü ve diğer bireylere saygıyı teşvik eder.
- Öğrenmeyi sınıfın ve okulun dışına taşır.
- Çevrede bulunan fiziksel materyaller ile işlenmemiş verileri kullanır.
- Öğrencileri etkin kılarak onları derse yönlendirir.
- Öğrencileri etkileşimde bulunmaya ve iş birliği yapmaya teşvik eder.
- Öğrencilere düşünmelerini gerektiren açık uçlu sorular yöneltir.
- Öğrenciler için alışılmadık çelişkili durumlar yaratarak onları basit düşünce düzeyinin ötesine taşımaya çalışır.
- Sınıfta bilimsel tartışmaya yol açacak ortamlar oluşturmaya özen gösterir.
- Öğrencilerini süreç içerisinde ve ürünü değerlendirmeye yönelik değerlendirme araç ve tekniklerinin yanı sıra süreci değerlendirmeye yönelik değerlendirme araç ve teknikleri kullanarak değerlendirmeye özen gösterir.

Sonuç olarak yapılandırmacı anlayış yaratıcı, bilinçli, araştıran, çağdaş nitelikli öğretmenlere gereksinim duymaktadır (Erdem, 2001, s.51).

Geliştirilen İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programında konular, öğrencilerde resim bilinci oluşturacak nitelikte ele alınmış, program öğrenme alanları, kazanımlar ve öğretim etkinliklerine dayalı olarak düzenlenmiştir. Programda bilgi, beceri, değer ve tutum açısından denge gözetilmiş, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin yaşantıları dikkate alınmıştır. Program sadece sınıf içi değil sınıf dışı etkinlikleri de kapsamaktadır. Program yaklaşımı; öğrenme-öğretme süreçleri, ölçme-değerlendirme metotları ile öğretmen ve öğrencinin rolüne bakış açısından ve ortaya koyduğu aktif sınıf kültürüyle yeni bir yaklaşımı kapsamaktadır (MEB, 2008, s.15).

Yapılandırmacı öğrenme süreci açısından öğrencilerin yetenekleri, güdüleri, inançları, tutumları ve deneyimleri çok önemlidir. Çünkü öğrencilerin bu özellikleri onların öğrenmelerini yönlendirir (Şahan, 2002, s.51).

Yapılandırmacılıkta vurgunun, öğreticiden daha çok öğrenen üzerinde olması geleneksel öğrenci rollerinde de değişimi gündeme getirmiştir (Özden, 2003, s.54). Yapılandırmacı eğitim ortamında öğrenciler genelde şu davranışları sergilerler (Yaşar, 1998, s.73):

- Yapılandırmacı eğitim ortamlarında öğrenciler, geleneksel eğitim ortamındaki gibi edilgen olmayıp, tersine daha fazla etkin olurlar ve öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk üstlenirler.
- İlerideki öğrenmelerini kolaylaştıracağı düşüncesinden hareketle, zihinsel yapılarının gelişimine katkıda bulunabilecek çevredeki her tür fırsat ve olanaktan yararlanmaya çalışırlar.
- Grup içinde, grup dinamiğinin sağlanabilmesi için kendi paylarına düşen sorumluluklarını etkili biçimde yerine getirmeye özen gösterirler. Birlikte çalıştıkları grubun üyelerini ve kendilerini nesnel olarak değerlendirirler.
- Grupta kendilerine yönelik her türlü eleştiriyi hoşgörülü bir biçimde karşılarlar.
- Sınıfta etkili bir öğrenci-öğretmen etkileşiminin yanısıra, dostluk ve içtenliğin egemen olduğu bir öğrenci-öğrenci etkileşiminin kurulmasına yönelik çaba gösterirler.
- Öğrendiklerini yeni ortamlarda kullanmak ve uygulamak için her tür fırsatı değerlendirirler.

Marlowe ve Page (1998'den aktaran Karaduman, 2005, s.42)'e göre, yapılandırmacılığın öğrenen açısından yararları şöyle sıralanabilir;

- Öğrenenlerin düşünme ve planlama yeteneğini geliştirir.
- Girişimciliği geliştirir.

- Yaşamı daha iyi anlamalarını sağlar.
- Farklı öğrenen-öğretmen ilişkilerini yaratır.
- Güdülemeyi sağlar.
- Öğrenenin okula ilgisini arttırır.
- Öğrencinin kendisini ifade etmesine olanak tanır.

Bunlar doğrultusunda, yapılandırmacılıkta öğrenen, öğretme-öğrenme sürecinde sürekli olarak etkindir. Öğrenen bilgi toplar, araştırır, elde ettiği bilgiyi eski bilgiyle ilişkilendirerek zihninde yapılandırır, problemlere çözümler üretir, projeler geliştirir, kendini ve arkadaşlarını değerlendirir.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programında kazanımlar; birçok zihinsel beceriyi vurgulamakta, öğrenme süreçlerinde ise aktif öğrenme yöntemlerinin ve öğretimsel işlerin kullanımını gerektirmektedir. Programda bu yöntemlerin kullanıldığı örnek etkinlikler de yer almaktadır. (MEB, 2008, ss.12-15). Etkin (aktif) öğrenme öğrencilerin yeni konuları önceki bilgilerle ilişkilendirmelerine ve okul deneyimleriyle kendi çalışmaları arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olur (Özsoy, 2003, s.95).

1.2.1.1. Programın Yapısı: İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programı; genel amaçlar, temel beceriler, değerler ve tutumlar, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalardan oluşmaktadır (MEB, 2008, ss.15).

1.2.1.1.1. Genel Amaçlar: Bu program öğrencilerin;

- Sanatsal yaratıcılığını geliştirmelerini,
- Özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitelerini geliştirmelerini,
- Sanat yapan üreticiler olarak yaşam boyunca yaşadıkları kültüre katkı sağlamalarını,
- Resim sanatını görsel bir iletişim biçimi olarak kullanmada gerekli görsel okuryazarlığı kazanmalarını,
- Biçimsel anlatımla ilgili teknik bilgi ve becerileri kazanmalarını,
- Sanat eseri üretebilme güven ve yeterliliği kazanmalarını,
- Sanatın temel kavramlarından yararlanarak farklı deney, gözlem ve araştırmalar yapmalarını,
- Sanat eserlerini koruma bilinci geliştirmelerini,
- Görsel sanatlarda bilginin ve araştırmanın önemini benimsemelerini,
- Görsel sanatların topluma katkılarını değerlendirmelerini,
- Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı kazanmalarını,
- Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmelerini,
- Atatürk'ün sanata ilişkin görüş ve düşüncelerini yorumlamalarını amaçlamaktadır (MEB, 2008, ss.15-16).

1.2.1.1.2. Temel Beceriler: Beceri, bireyin bedensel ya da düşünsel bir çaba göstererek bir işi kolaylıkla ve ustalıkla yapabilmesidir (Artut, 2002, s.322). Bireyde becerilerin, öğrenme sürecinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması beklenir. İki Boyutlu Sanat Atölye dersi programı ortak becerileri kazandırmanın yanında, alana özgü olarak geliştirilen becerileri kazandırmayı da amaçlamaktadır (MEB, 2008, s.16).

Programla ulaşılması beklenen ortak beceriler şunlardır:

1. Eleştirel Düşünme
2. Yaratıcı Düşünme
3. İletişim
4. Araştırma-Sorgulama
5. Problem Çözme Becerisi
6. Bilgi Teknolojilerini Kullanma
7. Girişimcilik
8. Türkçe'yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma

(http://programlar.meb.gov.tr/program_giris/yaklasim_2.htm).

Programla ulaşılması beklenen alana özgü beceriler ise şunlardır:

Gözlemleri İki Boyutlu İfade Etme Becerisi

Öğrencinin bakma ve görmek arasındaki ayrımı fark etmesi iki boyutlu çalışmalar yapabilmesi açısından önemlidir. Görmenin öğrenilmesi, görsel algılamanın gelişimini sağlar. Bir tasarının oluşması sırasında göz ile beyin arasında bir köprü kurulur. Bu köprüyü sağlayan görsel algılamadır (Güngör, 1983, s.3). Görmeyi öğrenme süreci canlı ve cansız modelden çalışmalar ile zenginleştirilmelidir.

Çizgiyi Kullanma Becerisi

Biçim ve yüzeylerin sınırlarını, çizgi ile tanımlarız. Çizgi, gerçekte olmayan ince-uzun görünüm değerinin nesnelleştirilmiş sembolüdür (Atalayer, 1994, s.146). Gördüğü nesneleri resim yüzeyine doğru çizmek çizgiyi algılamak, çizgi ve çeşitlerini tanımakla mümkündür. Çizginin olanaklarını tanıyarak nesnelerin optik görüntüsünü resim yüzeyinde tespit etmesi atölye çalışmalarında öncelikli bir beceriyi teşkil etmektedir (MEB, 2008, s.17).

Leke Kurgusu Becerisi

Leke, yüzey üzerinde ışığın etkisiyle ortaya çıkan ton değerleridir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007, s.110). Leke algılamanın ilk aşamasıdır. Yüzeyde lekenin büyük, küçük, ton, valör, renk ilişkisi sanatsal düzenlemelerin temelini oluşturur (MEB, 2008, s.17).

Doku ve Yüzey Kurgulama Becerisi

Doku ve yüzey kurgulama becerinin kazanımı öncelikle biçim yüzeyinin fiziksel özelliklerine dayalı etüd çalışmaları ile sağlanır. Kazanım, dokunma duyusu ile algılamayı, görme duyusu ile algılamaya dönüşümü açısından önemlidir (MEB, 2008, s.17).

Sanatsal Düzenleme Becerisi

Bu beceri kompozisyon çeşitlerini, sanatsal düzenleme öge ve ilkelerini kapsamaktadır (MEB, 2008, s.17). Uygulama çalışmalarında bilinçli hareket ederek, daha başarılı sonuçların alınabilmesi için sanatsal düzenleme öge ve ilkelerinin iyi bilinmesi ve kullanılması önem taşımaktadır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007, s.106).

Armoni Oluşturma Becerisi

Bu beceri temel renk bilgisini renk ilişkilerini, armoni sistemlerini kapsamaktadır (MEB, 2008, s.18).

Hacim Oluşturma Becerisi

Bu beceri çizgi, leke, doku, renk ve ışık ögeleri ile formun hacim etkisini iki boyutlu ifade edebilmeyi kapsamaktadır (MEB, 2008, s.18).

Deformasyon (Biçim Bozma) Becerisi

Bu beceriyi kazandırmak için öncelikle diğer becerilerin alt yapısının oluşturulması gerekeceğinden dolayı özellikle 11. ve 12. sınıflarda formun organik ve inorganik bozulma ile yeniden oluşumları gözlemlenerek sanatsal düzenlemeler gerçekleştirilmesinde özgün ifadelerin gelişimi açısından bu becerinin kazandırılması önemlidir (MEB, 2008, s.18).

Özgün Teknik Geliştirme Becerisi

Bilinen boya tekniklerinin (yağlıboya, suluboya, pastel, boya vb) dışında atık malzemelerin de bir araya getirilerek sanatsal düzenlemeler yapılabileceği fark ettirilmelidir. Farklı malzemelerle çalışmada yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi, bu düşüncelerin farklı malzemelerle tasarımlara dönüştürülmesi hedeflenir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007, s.218). Kendini ifade etmede çeşitlilik oluşturma açısından özgün teknik geliştirme becerisinin kazandırılması gerekmektedir (MEB; 2008, s.18).

1.2.1.1.3. Değerler ve Tutumlar: Program eğitim, öğretim sürecinde aşağıdaki değerleri de kazandırmayı önemsemektedir (MEB, 2008, ss.18-19);

- Dayanışma
- Hoşgörü
- Sevgi
- Saygı
- Duyarlılık
- Vatanseverlik
- Barış
- Estetik
- Sorumluluk
- Özgüven
- Sabır
- Disiplin
- Motivasyon
- Nezaket
- Başarı
- Dürüstlük

1.2.1.1.4. Öğrenme Alanları: Program öğrenme alanlarına göre düzenlenmiş bir yapıdadır. "Öğrenme alanı; birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapıdır. Öğrenme alanlarında sınıf düzeyine göre belirlenen kazanımlar ardışık ve bir bütün oluşturacak şekilde düzenlenmiştir" (MEB, 2008, s.19).

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi 5 öğrenme alanını kapsamaktadır. Bunlar (MEB, 2008,s.19);

1. Görsel Sanatlar
2. Biçimi Algılama ve Oluşturma
3. Sanatsal Düzenlemede Kurgu

4. Renk Bilgisi

5. Resimde Konu

Öğrenme alanlarının içerikleri kısaca şu şekildedir;

1.2.1.1.4.1. Görsel Sanatlar: Bu öğrenme alanında belirlenen ünitelerde 9. sınıfta resim sanatının kısa tarihçesi araştırılarak sanat tarihi içindeki yeri ve önemi belirlenip sanat ve sanatçının toplumdaki önemi tartışılır.

10. sınıfta, plastik sanat dalları belirlenip resim sanatının bu dallarla ilişkisi araştırılır. Cumhuriyet döneminde sanatın gelişimi ve Atatürk'ün sanat ve sanatçıya verdiği önem vurgulanıp, Atatürk'ün sanatla ilgili sözleri plastik ögelerle biçimlendirilir.

11. sınıfta, sanatın evrensel dilini fark edip yöresel sanatın özellikleri araştırılır. Görsel sanatlarda müzeciliğin önemi, işlevi araştırılır.

12. sınıfta, Türk resim sanatının gelişimi öncü ressam ve eserler araştırılarak Atatürk'ün sanat ve sanatçıya verdiği önem anlatılır.

1.2.1.1.4.2. Biçim Algılama ve Oluşturma: 9. sınıfta, çizgi ile biçim oluşturarak, temel görevleri ve çeşitleri tespit edilip çizginin duygusal tepkilerle ilişkisi incelenir. Leke ile biçim oluşturarak, leke değerleri tespit edilip kompozisyonda ve görsel algılamada lekenin yeri ve önemi incelenir. Doku çeşitleri tespit edilip; doku, biçim, ışık, nesne ilişkisi çizgi ve leke ile doku çalışmaları yapılır.

10. sınıfta, farklı boyama tekniklerinin renkteki fiziki etkisi ve ışık gölgenin renge etkisi gözlemlenip farklı renk gruplarıyla nesne ve yüzeyler doku özellikleriyle çalışılır. Modle ve modülasyon tanıtılarak doğal ve yapay ışığın, ışık ve gölgenin, biçim ve renge etkisi araştırılır. Farklı leke değerleri ile forma hacim kazandırılır. Mas ve espas tanıtılarak resim alanının düzenlenmesine geometrik kurgu oluşturulup farklı lekelerle boşluk–doluluk dengesi sağlanır.

11. sınıfta, çeşitli renk armonileri ile nesne–mekân ilişkisi araştırılarak rengin, biçim ve doku etkisi ile leke dengesi sağlanır. Resim sanatında stil tanıtılarak biçimde deformasyonun kompozisyona katkısı araştırılarak çalışmalar yapılır.

12. sınıfta, nesne, figür, mekân ilişkisi incelenerek ve gözlemlenerek imgesel tasarım çalışmaları yapılır. Sanatsal düzenlemede renk araştırılarak renkte miktar kontrastlığı ve renkte denge unsurlarına dayalı çalışmalar yapılır.

1.2.1.1.4.3. Sanatsal Düzenlemede Kurgu: 9. sınıfta, kompozisyon kurallarına uygun olarak çalışma yüzeyini kullanmaya yönelik çalışmalar yapılır. Kompozisyon öge ve ilkelerini tanımak çalışmalarda dengeli bütünler oluşturur. Hava perspektifi tanıtılarak farklı renk grupları ile yüzeyde derinlik etkisi oluşturulur.
10. sınıfta, resimde valör, yön ve hareket, zıtlık ve birlik, egemenlik tanıtılarak, doku ve çeşitleri araştırılıp ışık ve gölgenin renge etkisi gözlemlenir. Marj ve pasaj vurgulanır. Çeşitli renk armonileri ve çizgi leke değerleri ile yüzey düzenlemeleri yapılır.

11. sınıfta, kompozisyon çeşitleri öge ve ilkeleri doğrultusunda plastik açıdan eser inceleme yöntemleri ile öncü eserler incelenir. Renk ve leke değerlerini resim yüzeyinde düzenleme kurallarına uygun çalışmalar yapılır.

12. sınıfta, somut resim tanıtılarak somut ifadenin resimdeki önemi incelenir. Biçim bozma ile özgün arayışlara gidilir. Çağdaş sanatta soyutun yeri araştırılıp kompozisyonlar oluşturulur. Resim sanatında assemblage'nin (bir araya getirme) yeri araştırılıp özgün teknik arayışlara gidilir.

1.2.1.1.4.4. Renk Bilgisi: 9. sınıfta, ışık, renk ve boya renk etkisi incelenip rengi algılama sağlanır. Ana ve ara renkler sıcak ve soğuk renkler, zıt ve tamamlayıcı renkler, nötr renkler ve renk değerleri ile kontrast kanunu araştırılır. Kromatik, monokromatik, yakın renk ve kontrast renk armonisi oluşturulur. Armonide nötr renkler tespit edilir. Modle ve modülasyon tanıtılarak renk, hacim ve yüzey ilişkisine ışığın katkısı araştırılır.

10. sınıfta, resimde zıtlık ögelerini renk ile ilişkilendirerek renk armonisinin ve leke değerlerinin derinliğe etkisi ile aralık ve mesafe ilkeleri kullanılarak resimde plan oluşturulur. Bununla beraber renk oluşumu ve renk grupları hatırlatılır.

11. sınıfta, ışık kaynağının renge etkisi gözlemlenerek doğadaki nesnelerin görünüş özellikleri tespit edilir. Renkteki fiziki değişimler, titreşim ve enerjinin insan ruhuna etkisi araştırılıp renklerin yan yana durumları ve etkileri tespit edilir.

12. sınıfta, renk armonileri hatırlatılarak armoni ve ton ilişkileri ile lekede büyük küçük ilişkisine yönelik çalışmalar yapılır. Sanatçıların eserlerindeki renk armonileri incelenerek armonilerde özgün arayışlara gidilir.

1.2.1.1.4.5. Resimde Konu: 9. sınıfta, kompozisyonda nesne ilişkilerine dayalı çalışmalar yapılır.

10. sınıfta, leke değerleri ve mas-espas ilişkisine dayalı geometrik kurgularla farklı mekân tasarımları oluşturulur. Kompozisyonda büyüklük-küçüklük ve leke dengesi aralık ve mesafe ilişkisi göz önünde bulundurularak, resimde ilgi merkezine yönelik nesne ilişkilerine dayalı tasarımlar oluşturulur. Aynı zamanda resimde fon araştırılır. Nesnenin dokusal yapısı leke ve renkle yorumlanır. Resimde yüz anatomisinin geometrik düzeni belirlenerek renk armonisi ile portre çalışmaları yapılır.

11. sınıfta, yüz anatomisi araştırılarak başın farklı cephelerden görünüşü ve kişisel özelliklerine yönelik çalışmalar yapılır. Kendi yüzünü inceleyerek otoportre tanıtılır. Resimde insan figürünün hareket özellikleri incelenerek birden fazla figürün bir mekânda leke değerleri ile kompozisyonları çalışılır. Nesne ve figürün mekânda görsel algılamasına yönelik çalışmalar yapılır.

12. sınıfta, nesnelerin birbirleri ile olan ilişkisine yönelik çalışmalar yapılır. Perspektife dayalı iç ve dış mekân tasarımlarına yönelik imgesel çalışmalar yapılarak resimde mekân tasarımının önemi tespit edilir. İnsan ve hayvan figürleri ve figür grupları ile mekân ilişkisine yönelik imgesel tasarımlar oluşturulur (MEB, 2008, ss.19-21).

1.2.1.2. İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci: Yapılandırmacı yaklaşımda karşılaşılan bilgi bireyin önceden öğrendiği bilgilerle uyuşuyor ve zihinde belli bir şemaya yerleşiyorsa belleğe kaydedilir. Ancak, bilgi zihindeki yapılara uymuyor ve belli bir şemaya yerleşmiyor ise birey, zihninde öğrenilecek bilgi ile ilgili yeni şema ya da şemalar oluşturur (Yaşar, 1998, s.69). Etkin bir öğretme-öğrenme sürecini öngören bu yaklaşımda, yaratıcı ve iş birliğine dönük olan süreç, öğreneni tartışan, etkili iletişim kurabilen, yaratıcı, sorun çözen ve düşünen bir birey olmak durumunda bırakır.

Öğrenme süreçlerinde öğrencilerin düşünmelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp hayata geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler kullanılmalıdır (MEB, 2008, s.22).

Öğretmen bilgi ile öğrenci arasında arabuluculuk rolünü üstlenmelidir. Çağdaş yöntemlerde öğrenci; öğrenme sürecine aktif olarak katılmaktadır. Öğretmenin ana görevi, öğrenme kaynağı ile öğrencinin doğrudan etkileşimini sağlamak ve gereksinim duyduğunda ona rehberlik etmektir. Bunun nedeni, öğretmenin öğrenciye ne sunduğundan çok öğrencinin ne yaptığının önemsenmesidir.

Çizelge 3.

Öğretmen ve Öğrenci Merkezli Eğitimin Karşılaştırılması

	Öğretmen Merkezli	**Öğrenci Merkezli**
Sınıfta etkinlik	Öğretici	Etkileşimli
Öğretmenin rolü	Bilgi verici, daima uzman	Katılımı, bazen öğrenci
Öğrencinin rolü	Dinleyici, daima öğrenci	Katılımcı, bazen uzman
Ders ağırlığı	Bilgiler	İlişkiler
Bilgi kazanımı	Hatırlama ve ezber bilginin birikmesi	Sorgulama ve buluş, bilgilerin yeni bilgilere dönüşümü
Başarı göstergesi	Miktar	Kalite
Ölçme	Normlara göre	Ölçütlere göre
Teknoloji kullanımı	Tekrar ve uygulama	İletişim, katılım, bilgiye erişim

(Kaynak: MEB, 2008, s.22)

Programda verilen örnek etkinlikler öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Öğretmen yeni etkinlikler düzenleyecekse, öğrencinin sınıfta arkadaşlarıyla tartışarak, görüşlerini açıklayarak, sorgulayarak, başka arkadaşlarına aktararak öğrenme sürecine etkin olarak katılmasını amaçlamalıdır (MEB, 2008, ss.22-23).

1.2.1.3. Ölçme ve Değerlendirme: "Ölçme, öğretme/ öğrenme sürecinin sonunda kişide oluşması beklenen davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması demektir" (Altın, 2002, s.16). Bu saptamada gözlem sonuçlarının sayılarla veya başka sembollerle ifade edilmesi gerekir (Turgut, 1983, s.12).

"Değerlendirme, ölçme ile elde edilen sayısal verilere dayanarak öğretme ve öğrenmelerle öğrencilere kazandırılmak istenen davranışların yeterli olup olmadığını anlamak, varsa aksamaların nedenlerini gidermek için gerekli önlemleri almaktır" (Altın, 2002, s.16).

En genel anlamı ile ölçme, bir nesneye ilişkin gözlemlerin sayı ve sembollerle ifade edilmesi, değerlendirme ise ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak, ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma sürecidir.

Ölçme ve değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılır. Verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren, sistematik bir süreçtir. Ölçme ve değerlendirmenin amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrenci başarısını gözlemlemek
- Okulun başarısını gözlemlemek
- Anne-babalara bilgi verebilmek
- Öğrenciler için sınıf geçme ve mezuniyet konularında karar verebilmek
- Öğretim sürecinin verimliliği hakkında yorumlar yapabilmek

Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim sürecinde programların istenilen başarıya ulaşıp ulaşmadığı, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme olanağı verir (MEB, 2008, s.23).

Eğitim programlarının vazgeçilmez parçası olan değerlendirme, geleneksel anlayışta belli bir süre yapılan öğretim sonucunda ve genellikle sınavlar yoluyla yapılmaktadır. (Aksu, 1997, s.103). Geleneksel yaklaşımda öğretim sürecinden ayrı ve ölçüte dayalı yapılan değerlendirme, yapılandırmacı yaklaşımda öğretim süreci içinde ve ölçütten bağımsız olarak yapılmaktadır (Deryakulu, 2001).

Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında değerlendirme tüm bir öğrenme süresince gerçekleşmekte ve öğrencide değerlendirme sürecine katılmaktadır. Değerlendirme

süreci, değerlendirmenin sonucundan bile önemli görülmektedir. Bu tür bir değerlendirme, öğrencilerin, öğrenilenlere ilişkin anlayışlarını ortaya koymalıdır. Değerlendirmede portfolyo, dereceleme ölçekleri, tutum ölçekleri, projeler, öz değerlendirme formları gibi farklı değerlendirme teknikleri kullanılmaktadır. (Yanpar, 2001, s.466). Bu yapıldığında, daha geniş ve ayrıntılı bir değerlendirme ortaya çıkar ve bireysel gelişim, yaratıcı etkinlik ve toplumsal sorumluluk bilinci özendirilmiş olacaktır. Bu da, her öğrencinin kendi çabaları hakkında geribildirim alması demektir. Duruma uygun çok sayıda değerlendirme tekniği kullanılması önemlidir (Deryakulu, 2001).

Jonassen (Aktaran Erdem, 2001, s.73)'e göre yapılandırmacı değerlendirme ölçütleri şöyle özetlenebilir:

- Değerlendirmede amaçlar ölçüt değildir.
- Değerlendirmenin amacını belirlemede öğrenen söz sahibidir.
- Bağlam merkezli, çoklu görüşleri yansıtan, sosyal yapılandırmayı gerçekleştirecek özgün çalışmalara göre değerlendirme yapılır.
- Ürün değil süreç değerlendirilir.
- Duruma uygun çoklu değerlendirme teknikleri kullanılır.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi programında da, değerlendirme ile sadece öğrenme ürününü değil, öğrencilerin öğrenme süreçleri de izlenir ve bu süreç değerlendirilerek gerektiğinde kullanılan sınıf etkinlikleri değiştirilir.

Programda değerlendirme, öğrencilerin neyi bilmediğini değil, ne bildiklerini belirlemeye yarayan bir araçtır. Öğretmenler programda yer alan gözlem, görüşme, performans ödevleri, öz değerlendirme formları, öğrenci ürün dosyaları (portfolyo), projeler, posterler vb. araç ve yöntemleri kullanarak öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandırdığını ve üst zihinsel becerilirinin ne kadar geliştiğini öğrenim süreci içinde değerlendirirler.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi için yapılacak değerlendirme etkinliklerinde, öğrencilerin programın tüm boyutlarında sağladığı gelişme ve başarı ölçülmeye ve kaydedilmeye çalışılır. Öğrencilerin öğrenmesi ve gelişimiyle ilgili elde edilen bilgiler, öğretmenler tarafından kullanılmasının yanında öğrencinin kendini değerlendirmesine ve kişisel hedefler belirlemesine de yardım eder.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programında, örnek olması açısından eğitim–öğretim sürecini destekleyici nitelikte çeşitli ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmiştir (MEB, 2008, ss.23-24).

1.2.2. İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin Yapılandırmacı Kurama Dayalı İşlenmesi: Uçan (1990'dan aktaran Ünver, 2002, s.5)'ın ifadesiyle "sanat, bilim ve teknik çağdaş insanın üç ana çalışma alanı olarak birbirini destekler, güçlendirir, tamamlayıp bütünler". Bu nedenle sanat eğitimi kendi ilke ve özellikleri ile genel eğitim sistemi içinde yer almalıdır.

Kırışoğlu (2002, ss. 48-51)'na göre, sanat eğitiminin amaçları şöyle sıralanabilir;

1. Sanat eğitimi çocuğa ve gence sanat aracılığı ile iletişim kurma olanağı verir.
2. Sanat eğitimi kişiye görsel okur-yazarlık kazandırır.
3. Sanat eğitimi kişiye, niteliksel ayrımsamaya yönelik eleştirel düşünme kazandırır.
4. Sanat eğitimi kişiye kendi kültürünü olduğu kadar, öteki kültürleri öğrenme ve değerlendirme olanağı verir.
5. Sanat eğitimi kişiye duygu, düşünü ve imgelerini bir ürüne dönüştürmede yaratıcı davranış kazandırır.
6. Sanat eğitimi sayesinde sanatsal boyutta topluma değer yargısıyla ve de toplumsal kritik olarak yaklaşım yeteneği kazanılır.
7. Sanatsal yaratma hazzını tattırır.
8. Sanat, kültürel ve toplumsal gelişmede katılımcı kişiler yetişmesinde önemli rol üstlenir.

Sanatsal öğrenme çocuğun mevcut gücü ve dağarcığının ötesinde pek çok ussal bilgi ve deneyimi, yine pek çok becerileri kapsar.

Ünver (2002, ss.36-37)'e göre;

> Sanat eğitimi, sadece kuramsal ya da sadece uygulamalı çalışmalara dayandırılamaz. Uygulama, beceriden öte derin bir düşünmeyi, daha geniş anlamda deneyim ve bilgiyi gerektirir. Bu anlamda sanat eğitimi; sanat tarihi, eleştiri, estetik ve uygulamayı kapsayan bütüncül bir disiplin olarak değerlendirilmelidir. Disiplinler arasında bu bütünlüğü sağlarken ya da birleştirirken, içerik, denge, öğrenci düzeyi, kapsam ve önem sırası gözetilir.
> *İçerik:* Programda kaç sanat disiplininin yer alacağı ile ilgilidir. Programda ne kadar fazla disipline yer verilmişse o kadar fazla içeriğe sahiptir.
> *Denge:* Konu alanının birleştirmedeki oranını ifade eder. Öğretilecek bilgi ve deneyimin verileceği alana göre ve de öğrencilerin düzeyine göre oranlar belirlenir. Duruma göre herhangi bir disiplin ağırlık kazanabilir.
> *Kapsam:* Birleştirme içindeki bilgilerin genişliği ve derinliğidir.
> *Ardıllık:* Program içeriğinin öğrencilere sunuluş biçimini anlatır. Genelde geçerli olan basitten karmaşık etkinliklere geçilmesi, bilgilerin ve deneyimlerin kazanılmasını kolaylaştırmaktır.

Sanat eğitimi verilirken dersin içeriğinin nasıl gerçekleştirileceği sorusu, eğitim yöntemlerinin önemini ortaya koymaktadır. Okuldaki öğrenim bilinçli bir yöneltmeye ve idareye ihtiyaç duyar. Eğitimciler, dersin etkin şekilde gerçekleştirilmesi için, ideal yöntemler kullanmak ve geliştirmek zorundadırlar (Erbay, 1997, s.34).

Eğitim yaşantısının başarılı şekilde sürdürülebilmesi için ders planlarının süreklilik, ardıllık ilkesine göre yapılması, konu ile ilgili amacın, amaçların ya da davranışların ve hazırlıkların dersten önce öğrencilere anlatılması gerekir. Öğretim sürerken duruma uygun olarak çeşitli yöntemler birbirini tamamlayacak nitelikte kullanılabilir (Ünver, 2002, s.37).

Öğrencilerin sanatsal gelişimlerine katkı sağlamadıkları, hatta zarar verdikleri kanıtlanan yöntemlerden uzak durmak gerekir. Bu yöntemler:

- Usta-çırak ilişkisi içinde bakarak öğrenme
- Öğrencilerin kendi hallerine bırakılması
- Belirli, kesin, kalıplaşmış davranışlara dayalı sanat çalışmaları
- Tutucu ve esnek olmayan, geçmişten beri uygulanan yöntemler
- Öğrenci çalışmalarının eğitimciler tarafından düzeltilmesidir (Kırışoğlu ve Stacrocki 1997, ss.3-7).

Bu yöntemler öğrencilerin doğayı ve nesneleri doğru gözlemleyerek kavramalarına, yeni düşünceler üretmelerine, süreç ve ürünler hakkında değerlendirme yapmalarına ve sanatsal davranış geliştirmelerine engel olur.

Kullanılan ve yararlı olup kullanılması gereken yöntemler ise şunlardır;

1. Anlatım Yöntemi
2. Soru-Cevap Yöntemi
3. Gösterme Yöntemi (Gösterip Yaptırma)
4. Kopya Yöntemi
5. Araştırmaya Dayalı Yöntemler

a. Uygulamalı Çalışmalar (Tüm Resimsel Teknikler)
b. Rehberlik Yöntemi
c. Serbest-Özgür İfade Yöntemi (Doğaçlama)
d. Kolaydan Zora, Yakından Uzağa Yöntemi

e. Bellek Eğitimi Yöntemi
f. Süreç İçerisinde Değerlendirme (Ön Değerlendirme)
g. Dramatizasyon (Oyunlaştırma) Yöntemi
h. Gözlem Yöntemi
i. Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi
j. Sanat Eleştirisi Oyunu
k. Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi
l. Çalışmaların Sergilenmesi
m. Sanatçı Atölyeleri, Galeri, Müze ve Tarihi Yerlere Yapılan Eğitsel Geziler
n. Birlikte Öğrenme (Erbay, 1997, ss.34-60; Ünver, 2002, ss.38-42).

Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalı Çalışmalar; İki Boyutlu Çalışmalar ve Üç Boyutlu Çalışmalar olmak üzere ikiye ayrılabilir. Bunlardan araştırmanın konu içeriğini de kapsayan İki Boyutlu Çalışmalar; daha çok yüzey anlayışına dayanan çizgisel, renkli, siyah-beyaz, lavi, kolaj ve baskı çalışmalarını içeren resimsel anlatım biçimleridir Gençaydın, 1993, s.26).

İki boyutlu çalışmalar, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Alanı derslerinden İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin içeriğinde uygulanan çalışmalardır. Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı bir programa göre işlenen İki Boyutlu Sanat Atölye dersi uygulamalı bir alan olarak zaten öğrencinin aktif olmasını ve yaptığı işe, aynı zamanda bu işe ait bilgiye hakim olmasını zorunlu kılmaktadır. Dersin işleniş süreci öğrencinin konu hakkında bilgilendirilmesi, ön hazırlık yapabilmesi için rehberlik edilmesi, edinilen ön bilgilerin sınıf ortamında paylaşılmasıyla, öğretmenin gözetiminde ve yönlendirmesinde devam eden uygulama çalışmalarından oluşmaktadır. İşleniş süreci Öğrenci Merkezli Öğrenmeyi, Aktif Öğrenmeyi öngörmekte, Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme, İletişim, Araştırma-Sorgulama, Problem Çözme Becerisi, Bilgi Teknolojilerini Kullanma, Girişimcilik, Türkçe'yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma ortak becerilerine ve alana özgü becerilere (Gözlemleri İki Boyutlu İfade Etme Becerisi, Çizgiyi Kullanma Becerisi, Leke Kurgusu Becerisi, Doku ve Yüzey Kurgulama Becerisi, Sanatsal Kurgulama Becerisi, Armoni Oluşturma Becerisi, Hacim Oluşturma Becerisi, Deformasyon Becerisi, Özgün Teknik Geliştirme Becerisi) ulaşılmasını hedefleyen ve

sıralanan tüm araştırmaya dayalı ders işleniş yöntemlerini kullanmayı gerektiren bir süreçtir (MEB, 2008, ss.10-18).

Etkinlikler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Örneğin, öğrencinin sınıfta arkadaşlarıyla tartışarak, görüşlerini açıklayarak, sorgulayarak, başka arkadaşlarına aktararak öğrenme sürecine etkin olarak katılmasını amaçlamalıdır. Öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenlerle karşılıklı iletişime ve etkileşime girmelerini, birbirlerine açık uçlu ve anlamlı sorular sormalarını, araştırma yapmalarını sağlayıcı etkinliklere yer verilmelidir (MEB, 2008, s.23).

Öğrenci Merkezli Öğrenme: Öğrenme sürecinin, öğrenen kişinin kendi çevresinde, ortamında etkin katılımını dikkate alması gerekmektedir. Öğrenme ortamlarında ve öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrencilerin her birinin bireysel gereksinimlerine, ilgilerine ve eğilimleri dikkate alınarak eğitsel fırsatların hazırlanması gerekir. Eğitimciler her bir öğrencinin içindeki potansiyeli geliştirmek için uygun bir sistemi geliştirmek zorundadırlar. Bunun için ders öğretimi programı yoluyla cevap verilmesi gereken soru, "bu öğrencilerin her birinin olabileceğinin en iyisi haline gelmesi için bilgiyi, yetenekleri ve motivasyonu geliştirmelerine nasıl yardım edilir?" olmalıdır (Özsoy, 2003, s.94).

Etkin (Aktif) Öğrenme: "Öğrenenin sorumluluğunda bir öğrenme sürecini ön gören, öğrenene öğrenme sürecinin çeşitli yönleri ile ilgili karar alma ve öz düzenleme yapma fırsatlarının verildiği ve karmaşık öğretimsel işlerle öğrenenin öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorlandığı bir öğrenme sürecidir" (Açıkgöz, 2003, s.17). Etkin öğrenme öğrencilere yeni konuları önceki bilgilerle ilişkilendirmede ve okul deneyimleriyle kendi çalışmaları arasında bağlantı kurmada yardımcı olur (Özsoy, 2003, ss.94-95).

Yapılandırmacılık, öğrencinin önceki öğrenmelerinden de yararlanarak öğretmen rehberliğinde karşılaştığı yeni bilgiyi anlamlandırması ve yorumlaması sürecidir. Bu sürecin temel ilkeleri şöyle sıralanabilir (Saban, 2002, ss. 171-172):

- Öğrenme, edilgin bir alma süreci değil, etkin bir anlam oluşturma sürecidir.
- Öğrenme özneldir.
- Öğrenme, durumsal olup çevresel olanaklara göre biçimlenir.
- Öğrenme sosyaldir.
- Öğrenme duygusaldır.
- Öğrenenin nasıl öğrendiğini dikkate alır.
- Öğrenme gelişimseldir.
- Öğrenme öğrenci merkezlidir.
- Öğrenme süreklidir.

Yapıcı öğretim uygulamalarının tasarımlanmasında öğretmenlerin neyi, nasıl öğreteceklerinden çok, öğrencilerin hangi koşullarda daha iyi öğrenebilecekleri üzerinde durulmaktadır (Deryakulu, 2001, s.9).

Yapılandırmacı eğitim ortamları, bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına, dolayısıyla zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak bir biçimde düzenlenir. Bu tür eğitsel ortamlar sayesinde bireyler, zihinlerinde daha önce yapılandırdıkları bilgilerin doğruluğunu sınama, yanlışlarını düzeltme ve hatta önceki bilgilerinden vazgeçerek yerine yenilerini koyma fırsatı elde ederler (Gültekin, Karadağ, Yılmaz, 2007, s. 511).

Yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak gerçekleştirilen öğrenme-öğretme süreçleri öğretmen merkezli yaklaşımlara göre bazı farklılıklar gösterir. Bu farklılıklar Çizelge 4'de verilmiştir.

Çizelge 4.

Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıfların Karşılaştırılması

Geleneksel Sınıflar	Yapılandırmacı Sınıflar
Program temel becerileri vurgulayarak parçadan bütüne gider.	Program büyük kavramları vurgulayarak bütünden parçaya gider.
Programa bağlılık çok önemlidir.	Öğrenci soruları, istekleri ve ilgileri önemlidir.
Program etkinlikleri yoğun şekilde ders kitabı ve çalışma kitaplarına bağlıdır.	Yapılandırmacı uygulamalar bilginin birincil kaynakların ve elle kullanılabilen materyalleri yoğun bir biçimde kullanır.
Öğrenciler, öğretmen tarafından bilgi ile doldurulacak boş kutular olarak görülür.	Öğrenciler dünya hakkındaki teorileri ortaya çıkaran düşünen kişiler olarak düşünülür.
Öğretmenler genellikle öğrencilere bilgi dağıtan	Öğretmenler genellikle öğrencilere öğretme-

öğretici bir tavır sergilerler.	öğrenme sürecinde rehberlik eden etkileşimli bir tavır sergilerler.
Öğretmenler öğrencilerin öğrenmelerini geçerli kılmak için doğru cevapları ararlar.	Öğretmenler sonraki derslerde kullanmak üzere öğrencilerin varolan görüşlerini anlamak için öğrencilerin görüş açılarını araştırırlar.
Öğrencilerin öğrenmelerinin değerlendirilmesi, öğretim süreci sonunda kesin ve doğru yanıt gerektiren testler aracılığıyla yapılır ve öğretimden ayrı görülür.	Öğrencilerin öğrenmesinin değerlendirilmesi öğretmenin öğrenci sergileri ve dosyalarıyla öğrenci çalışmalarının gözlemlemesiyle ve süreçle iç içe yapılır.
Öğrenciler çalışmalarını sınıfta bireysel olarak sürdürürler.	Öğrenciler çalışmalarını işbirliği içinde gruplarda sürdürürler.

Kaynak: Karaduman (2005) tarafından Brooks ve Brooks, 1993'den uyarlanmıştır.

Geleneksel sınıflar ile yapılandırmacı sınıflar karşılaştırıldığında, yapılandırmacılığın öğrenciyi merkeze aldığı, bilgiye ulaşmada öğrencinin etkin rol oynadığı, öğrenilen bilgilerin yaşamsal değer taşıdığı, içeriğin ve öğrenme yaşantılarının oluşturulmasında öğrenci merkezli bir sınıf ortamının ortaya çıktığı görülmektedir (Deveci, 2003, s.22).

Yapılandırmacı öğrenme ortamları bilgi aktarılan ortamlar değil, üst düzey düşünme becerileri gerektiren etkinliklerin, sorgulama ve araştırma yapıldığı, sorun çözme becerilerinin geliştirildiği ortamlardır (Şahan, 2002, s.50).

Son yıllarda pek çok ülkede ve ülkemizde "yapılandırmacı öğrenme kuramı" esas alınarak "öğrenci merkezli" yeni bir eğitim modelinin uygulamaya konulduğu görülmektedir.

Orta öğretimde yeniden yapılanma çalışmaları içerisinde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanı İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programı da bu eğitim modeline uygun şekilde yeniden hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Uygulanmakta olan bu programa yönelik olan araştırmada, uygulama öğretmenlerinin ve öğrencilerin görüşlerinin alınması, varsa uygulama sırasında karşılaşılan sorunların ve buna yönelik olarak nelerin yapılabileceğinin ortaya konması amaçlanmaktadır.

Yeni uygulamaya başlanmış bu programa ilişkin durumun belirlenmesinde uygulama öğretmenlerinin ve öğrencilerin gözlemleri ve görüşleri oldukça önemlidir. Görsel sanatlar eğitimi içerisinde İki Boyutlu Sanat Atölye dersi her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirme, özgür, özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitelerinin geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu anlamda böyle önemli bir derse ait programın olumlu yönlerinin ve varsa aksayan yönlerinin bu araştırma ile ortaya konulacağı düşünülmektedir.

1.2.3. İlgili Araştırmalar: Bu bölümde yapılandırmacı kuramın öğretme-öğrenme sürecinde kullanımına ilişkin kimi araştırmalara yer verilmiştir.

Çevik (2009) tarafından gerçekleştirilen "Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Verilen Grafik (Özgün Baskı Resim) Dersinin Amaç ve Uygulamalarına Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" adlı araştırmanın temel amacı (AGSL) Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim bölümü öğretmen ve öğrencilerinin, grafik (özgün baskıresim) dersinin amaç ve uygulamalarına yönelik görüşlerini dikkate alarak, uygulanmakta olan programın sorunları üzerine öneriler geliştirmektir. Araştırma, betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Veri toplama araçları olarak, kaynak tarama, anket ve görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2006-2007 eğitim öğretim yılında Türkiye'deki 54 AGSL nin öğretmen ve öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise random tekniği ile seçilen 23 AGSL deki 376 öğrenci ve 22 öğretmendir. Uygulanan anket sonucunda elde edilen bilgiler SPSS paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Anketlerde yer alan her sorunun frekans ve yüzde değerleri alınıp tablolaştırılarak, grafik dağılımları ile yorumları yapılmıştır. Ayrıca Grafik (özgün baskıresim) alanına ilişkin farklı üniversitelerden 4 öğretim üyesi ile "AGSL de uygulatılan baskıresim eğitimi ve sorunları üzerine" 7 sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda; MEB AGSL grafik (özgün baskıresim) öğretim programı ile bazı fakültelerde öğretmen adaylarına öğretilen özgün baskıresim eğitimi arasında denklik sorunu dikkat çekmiştir. Ayrıca alanında uzman öğretmen eksikliği, ders saatlerinin yetersizliği, öğrenme ve öğretme ortamlarının yeterince uygun olmaması, öğretim materyalinde yaşanan kaynak sıkıntısı vb. nedenlerin, dersin amaç ve uygulamalarını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Gürdal (2007) tarafından gerçekleştirilen "Görsel Sanatlar Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri" adlı araştırmanın amacı, görsel sanatlar dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma tarama modelinde ve 2006-2007 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 7 ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 23 sınıf öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. Araştırmada İlköğretim I. Basamak düzeyi Görsel Sanatlar Eğitimi (Resim-İş) dersi ele alınmıştır. Araştırma verileri, öğretmen görüşlerinin eksiksiz ortaya çıkarılması amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümleme tekniği kullanılmış ve elde edilen bulgular sayısallaştırılarak sunulmuştur. Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı görsel sanatlar dersi planına ilişkin görüşme soruları, araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan bu görüşme soruları öğretmenlerin tüm tarafsız düşüncelerini ortaya koyacak nitelikte hazırlanmış olup, görsel sanatlar derslerinin yapıcı yaklaşıma dayalı olarak ne kadar uygun işlenip işlenmediğini saptamaya çalışma niteliğinde sunulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin büyük bir kısmının görsel sanatlar dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarının olumlu, bir kısmının ise olumsuz olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin görsel sanatlar dersini yapılandırmacı yaklaşıma dayalı ders programlarıyla işlerken bazı sorunlarla karşılaştıkları saptanmıştır. Bu sorunlar ise; materyal eksikliği, atölye eksikliği, sınıfların kalabalık olması, yardımcı kaynakların olmaması, öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmaması, yaş seviyelerine uygun somut etkinliklerin yapılamaması, branş öğretmenlerinin eksik oluşu, konulara göre zamanın fazla uzun tutulması ve velilerin derse olan olumsuz yaklaşımları şeklinde ortaya çıkmıştır. Ayrıca, öğretmenler görsel sanatlar dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak nasıl daha verimli işlenebileceğine dair görüşlerini de bildirmişlerdir.

Mant (2007) tarafından gerçekleştirilen "Desen Eğitiminde Yapılandırmacı Öğrenme Uygulamalarının Etkililiği (Dumlupınar Üniversitesi Örneği)" adlı araştırmanın amacı, desen eğitiminde yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının etkililiğini belirlemektir. Bu

araştırma, deneme modellerinden öntest-sontest kontrol gruplu modele göre desenlenmiştir. Araştırma 2006-2007 öğretim yılı güz döneminde, Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde deney ve kontrol grupları olarak atanan Resim Bölümü II. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak desen bilgisi başarı testi kullanılmış ve öğrencilere desen çizimi yaptırılmıştır. Araştırmayla ilgili tüm istatistiksel çözümlemelerde SPSS paket programından yararlanılmış, deney ve kontrol grubundan elde edilen puanlar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı "t" testi ile sınanmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak benimsenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Desen dersinde, yapılandırmacı öğrenmenin uygulandığı deney grubu ile öğretmen merkezli öğretimin uygulandığı kontrol grubunun desen bilgisi arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
- Desen dersinde, yapılandırmacı öğrenmenin uygulandığı deney grubu ile öğretmen merkezli öğretimin uygulandığı kontrol grubunun desen çizme becerisi arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nde desen eğitiminde yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının etkili olduğu söylenebilir.

Kahraman (2007) tarafından gerçekleştirilen "Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri" adlı araştırmada sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda görsel sanatlar dersine ilişkin olarak öğretmenler; bu dersin çocukların kendilerini ifade etmelerini sağladığını, yaratıcılığını ve hayal gücünü geliştirdiğini, bu ders sayesinde sınıf içi ve dışını güzelleştirdiğini ifade etmişlerdir.

Çiçek (2005) tarafından gerçekleştirilen "Yeni Öğretim Programı ve Yapılandırmacı (Constructivist) Yaklaşım" adlı araştırmada 2005-2006 Öğretim Yılı'nda tüm ülkede yaygınlaştırılması düşünülen yeni öğretim programları (constructivist) oluşturmacı /

yapılandırmacı / yapısalcı olarak ifade edilen bir yaklaşımın eğitim sistemi üzerindeki etkisini ele almak amaçlanmıştır. Araştırmada yapısalcı yaklaşımın tüm içeriği belirtilerek eğitim sistemi ile karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Araştırmadaki başlıklar şöyledir. "Öğrenmede Bireysel Süreç, Öğrenmede Sosyal Süreç, Bilginin Doğası, Grup Çalışması, Okulda Öğrenilenler İle Gerçek Hayat İlişkisi, Öğrenme Aracı Olarak Yapılandırmacı Yaklaşım, Öğrenme-Öğretme Süreci, Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin Rolü". Sonuç olarak, aktif ve öğrenci merkezli öğrenme ortamlarının hazırlanmasında yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının önemli katkı sağlayacağı ve eğitimin kalitesinin artırılmasında önemli bir etken olacağı ortaya konulmuştur. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı; bireyin bilgiyi zihninde aktif olarak kendisinin yapılandırdığını savunur. 2005-2006 öğretim yılından itibaren uygulamaya koyulacak olan yeni İlköğretim Programlarının başarısı, öğretmenlerimizin yapılandırmacı yaklaşıma gösterecekleri ilgi ile orantılı olacaktır. Yeni programların (eğitim amacıyla hazırlanan taslak baskıları) ilk sayfalarında, tanıtım amaçlı yapılan açıklamalarda; "yapılandırmacı yaklaşım", "öğrenci merkezli öğretim", "çoklu zeka kuramı", "aktif öğrenme" gibi kavramlara dikkat çekilmiş; özellikle "yapılandırmacı yaklaşım" her programda merkeze alınmış durumdadır (MEB. TTKB, Öğretim Programları, 2005).

Acar (2004) tarafından gerçekleştirilen "İlköğretim Okullarında Resim-iş Öğretmenlerinin Sanat Eğitimi ve Öğretimindeki Yeniliklere İlişkin Görüşleri" adlı araştırmada Resim-iş öğretmenlerinin sanat eğitimine ve öğretimine ilişkin yenilikleri izleyip izlemedikleri ve öğretmenlerin eğitim gereksinmelerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmaya 89 Resim-iş dersi öğretmeni katılmıştır. Veriler öğretmenlere uygulanan anket sonuçlarından elde edilmiştir. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırma sonucunda Resim-iş öğretmenlerinin öğretim süreci ve değerlendirmeye yönelik konulardaki yenilikleri tam olarak izlemedikleri, sanat eğitimi ve öğretimindeki yenilikler konularında ise eğitim gereksinimlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kilim (2002) tarafından gerçekleştirilen "İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Mevcut Sanat Eğitimine İlişkin Görüşleri" adlı araştırmanın temel amacı ilköğretim sınıf öğretmenliği öğrencilerinin mevcut sanat eğitimine ilişkin görüşlerini ortaya

koymaktır. Dicle Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim gören bir grup öğrenci örneklem alınarak yapılan araştırmanın verileri nicel araştırma yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırma sonunda sınıf öğretmeni adaylarının mesleği tercih etmeden önce meslekle ilgili bilgi edinmeleri gereklidir sonucuna varılmıştır.

Kurtuluş (1998) tarafından yapılan "Sanat Eğitimde İşbirliğine Dayalı Öğrenme-Resim-İş Derslerinde Bireysel Çalışmaların Yapılandırılmış Grup Çalışmasıyla Desteklenmesi İçin İşbirliğine Dayalı Öğrenme" başlıklı araştırmada, Resim-İş derslerinde işbirliğine dayalı öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu ile bireysel öğrenme yönteminin uygulandığı kontrol grubunun bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri karşılaştırılmıştır. Araştırmanın bulguları; işbirliğine dayalı öğrenme yönteminin, öğrenmeler, öğrenci tutumları ve sanatsal ifade yeterlilikleri üzerinde, bireysel öğrenme yöntemine göre daha etkili olduğudur. İşbirliğine dayalı öğrenme yöntemi öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmekte; birbirlerinden öğrenmelerine, kaygılarını yenmelerine, içsel güdülenmeye yardım etmekte; öğrencilerin dersi ve okulu daha çok sevmelerine, işbirliği ve yardımlaşma duygusu geliştirmelerine fırsat vermektedir. Verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bir diğer sonuç, işbirliğine dayalı öğrenme yönteminin hemen hemen tüm öğrenciler üzerinde etkili olduğu, bireysel çalışma yönteminin ise kimi öğrenciler üzerinde etkili olduğudur.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanı İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Bu temel amaca dayalı olarak araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak gerçekleştirilmesine ilişkin öğretmen ve öğrencilerin genel görüşleri nelerdir?
2. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak gerçekleştirilmesinde öğretmen ve öğrencilerin gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?

3. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak gerçekleştirilmesinde öğretmen ve öğrencilerin süreçte yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Çağdaş sanat eğitimi; bireyin tüm alanlarda gelişimine yönelik olarak araştıran, sorgulayan, yenilikçi, dinamik, yaratıcı bir bakış açısına sahip olarak yetişmesini hedefler. Bu anlamda bireylerin yaratıcı, üretken, kendine güvenen, estetik duyguları gelişmiş birer insan olmaları amaçlanırken, bunun yanında aynı niteliklere sahip uygar bir toplum olma beklentisinin de sanat eğitimi ile gerçekleştirilebileceği bir gerçektir.

Araştıran, yaratan, yorumlayan, estetik beğenileri gelişmiş bireyler yetiştirmek hedefi doğrultusunda kurulan ve eğitim öğretim veren, orta öğretim kademesi içerisinde yer alan Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ülkemizde sanat eğitimi alanında önemli okullardır.

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanlarının önemli derslerinden biri olan İki Boyutlu Sanat Atölye eğitimi ile birey, araç ve gereçleri kullanma beceri ve yeteneği kazanarak görsel anlatım yoluyla deneyim ve kavrayışı genişletir, zenginleştirir. Kültürel çeşitliliği keşfetmek ve vurgulamak için fırsatlar sunar. Bireylerin kendi kendilerini disiplin altına almalarını sağlamakla beraber, estetik okuryazarlığı öğretir. Bu eğitimde görsel sanatlar; dil için zorunlu iletişim melekesidir ve mantıksal ve matematiksel düşünme yoluyla geliştirilir ve motive edilir. İki Boyutlu Sanat Atölye Eğitimi her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirilmesi özgür, özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitelerinin de geliştirilmesi açısından önemlidir (MEB, 2008, s.10).

Son yıllarda pek çok ülkede ve ülkemizde "yapılandırmacı öğrenme kuramı" esas alınarak "öğrenci merkezli" yeni bir eğitim modelinin uygulamaya konulduğu görülmektedir.

Öğretmenin bilgi dağıtıcı rolü yerine, öğrencilerin anlam kurmalarına yardımcı rolünü benimsediği, öğretim sürecinin öğrencinin etkin katılımını, öğretmenin ise rehberliğini sağlayacak bir biçimde düzenlendiği programlar uygulamaya konulmaktadır.

Orta öğretimde yeniden yapılanma çalışmaları içerisinde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanı İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programı da bu eğitim modeline uygun şekilde yeniden hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Uygulanmakta olan bu programa yönelik olan araştırmada, uygulama öğretmenlerinin ve öğrencilerin görüşlerinin alınması, varsa uygulama sırasında karşılaşılan sorunların ve buna yönelik olarak nelerin yapılabileceğinin ortaya konması amaçlanmaktadır.

Yeni uygulamaya başlanmış bu programa ilişkin durumun belirlenmesinde uygulama öğretmenlerinin ve öğrencilerin gözlemleri ve görüşleri oldukça önemlidir. Görsel sanatlar eğitimi içerisinde İki Boyutlu Sanat Atölye dersi her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirme, özgür, özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitelerinin geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu anlamda böyle önemli bir derse ait programın olumlu yönlerinin ve varsa aksayan yönlerinin bu araştırma ile ortaya konulacağı düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde Yapılandırmacı Yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin 2009-2010 öğretim yılında Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde alınan öğretmen ve öğrenci görüşleri ile sınırlıdır.
2. Veri toplama açısından görüşme yöntemi ile sınırlıdır.

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinin Resim Alanı öğrencilerinin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersini kapsamaktadır.

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinin Resim Alanı İki Boyutlu Sanat Atölye Dersini yürüten alan öğretmenlerinin bu derste

yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin 2009-2010 öğretim yılında alınan görüşleri ile sınırlıdır.

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersini alan resim alanı öğrencilerinin bu derste yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin 2009-2010 öğretim yılında alınan görüşleri ile sınırlıdır.

Bu araştırma, kütüphanelerden elde edilen kitap, dökümanlar ve bilgisayar database verileri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Eğitim: "Bireyde kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci" (Demirel, 2003, 31).

Sanat: "Bir duygunun, tasarının veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık" (Buyurgan ve Buyurgan, 2007, s.293).

Sanat Eğitimi: "Özellikle yeni yetişen kuşaklar başta olmak üzere, tüm insanlara yönelen, sanatı ve sanatsallığı devingen değişikliği içinde kavratan yaşamsal değerini belirleyen ve yaratıcılığı sanat ve düşün alanında geliştirme amacını taşıyan bir eğitsel programlar bütünü" (Gençaydın, 1993, s.3).

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi: Anadolu lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullar. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır (Resmi Gazete, sayı: 27260, Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği, madde 5).

İki Boyutlu Sanat: Estetik bir etki yaratmak amacıyla, düzenlemeler üzerine iki boyutlu betileri yerleştirerek kompozisyonlar oluşturma etkinliği (Sözen, Tanyeli, 2005, s.201).
Yüzey üzerine çizilen çizim ve boyalarla ilgili çalışmalar (Artut, 2002, s.268).

Yapılandırmacılık: Tüm öğrenmelerin zihindeki bir yapılandırma sonucu oluştuğu varsayımı üzerine temellenen yaklaşım (Yaşar, 1998, s.73).

2. YÖNTEM

Bu bölümünde araştırmanın modeli, ortam ve katılımcılar, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanmasında yararlanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

2.1.Araştırmanın Modeli

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarının, süreçte yaşanan sorunların ve çözüm önerilerinin öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırma, tarama modelinde nitel bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde "gözleyip" belirleyebilmektir (Karasar, 2003, s.77). Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi bilgi alma yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal bir ortamda gerçekçi bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.39).

Nitel araştırmada yaygın olarak kullanılan üç tür veri toplama tekniği vardır. Bunlar; gözlem, görüşme ve yazılı doküman incelemesidir(Yıldırım ve Şimşek, 2004, ss.19-20). Bu araştırmada veriler betimsel araştırma yöntemlerinden "görüşme" yoluyla toplanmıştır.

Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir (Karasar, 2003, s.165). Görüşme iki ya da daha fazla bireyin, belli bir amaçla, birinin diğerine doğrudan bilgi aktardığı, sözel ve sözel olmayan iletişim araç ve teknikleri kullanarak, sohbet havasında yapılan etkileşimdir (Özgüven, 1992, s.4). İnsan yaşamında, görüşmenin, önemli ve o kadar da eski bir yeri vardır. Görüşme, bireylerin, çeşitli konulardaki, bilgi,

düşünce, tutum ve davranışları ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde en kestirme yol olarak kullanılagelmiştir (Karasar, 2003, s.166).

Görüşmeler, uygulanan "kuralların" katılığına göre; yapılanmış (formal), yarı yapılanmış (yarı formal) ve yapılanmamış (informal, serbest) olmak üzere, üçe ayrılabilir (Karasar, 2003, s.168).

Yapılandırılmış görüşme; daha çok önceden yapılan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan "görüşme planı"nın aynen uygulandığı görüşmedir (Karasar, 2003, s.167). Yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı belirlemek ve buna göre karşılaştırmalar yapmaktır. Açık uçlu sorular bu görüşme türünde pek sık kullanılmaz (Yıldırım ve Şimşek, 2004, s.93)).

Yapılandırılmamış görüşme; görüşmeciye büyük hareket ve yargı serbestliği veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların köklerine inmeyi sağlayan bir görüşme tekniğidir. Sorulacak sorular önceden hazırlanmış olsa da, görüşmedeki gelişmeye göre yeni sorular sorulabilir (Karasar, 2003, s.168). Yapılandırılmamış görüşme türünde, araştırmacı görüşülen kişiyle belirli konuları keşfetmeye çalışır. Görüşme sırasında çalıştığı problemle ilgili belirli özel alanlar keşfederse, daha ayrıntılı sorularla o alanları daha derinliğine irdelemeyi deneyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2004, s.93).

Yarı yapılandırılmış görüşme ise, yapılandırılmış görüşme tekniğine göre daha esnektir. Hem önceden belirlenmiş soruları içeren hem de bu sorulara ek olarak yeni sorular sorma esnekliğine sahip bir görüşme türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2004, ss.105-107). Araştırmacı önceden sormayı planladığı sorular üzerine bir görüşme formu hazırlar. Bu sorular her bir katılımcıya sistematik olarak sorulur, ancak katılımcılara ayrıntılara inebilmelerine yetecek kadar özgürlük verilir. Böylece katılımcıların standart sorulara verilen cevapların ötesine geçmeleri beklenir (Altunışık, Coşkun, Yıldırım ve Bayraktaroğlu, 2001, s.193).

Öğretmenlerin ve öğrencilerin uygulamalar ile ilgili görüşlerini yansıtan nitel veriler, öğretmenlerle ve öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak toplanmıştır.

Çalışmada, "Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri Resim Alanı İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri"ni belirlemeye yönelik olarak, Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde görev yapmakta olan resim öğretmenleri ve resim alanı öğrencilerinden istekli olanları ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

2.2. Ortam ve Katılımcılar

Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu araştırmada, uygulama okulunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabileceği gibi daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2004, s.85). Buna dayanarak, okul seçiminde araştırmacı tarafından, İki Boyutlu Sanat Atölye dersi öğretim programının uygulamaya konulduğu 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren okulda görev yapan tüm resim öğretmenlerinin dönüşümlü olarak İki Boyutlu Sanat Atölye dersini yürütmüş oldukları bir okul seçilmesi temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu nedenle, bu uygulamayı devam ettirmiş olan ve tüm resim öğretmenlerinin dönüşümlü olarak İki Boyutlu Sanat Atölye dersini yürütmüş oldukları Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde araştırmanın gerçekleştirilmesi uygun bulunmuştur. Ayrıca araştırmanın planlanması aşamasında Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde görev yapmakta olan tüm resim öğretmenleri araştırmaya gönüllü olarak katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

Araştırma, ölçütleri karşılayan bu okuldaki tüm resim öğretmenleri ve resim bölümünde öğrenim gören öğrencilerden her sınıf düzeyinde istekli olan 5'er tanesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada görüşmeler üç eğitim-öğretim yılı boyunca farklı sınıflarda İki Boyutlu Sanat Atölye dersini yürütmüş ve yürütmekte olan tüm resim öğretmenleri ile ve farklı sınıflarda okuyan resim bölümü öğrencilerinden her sınıf düzeyinde istekli olan

5'er tanesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın tüm resim öğretmenleri ve farklı sınıflarda okuyan resim bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilmiş olmasının nedeni, farklı kaynaklardan ayrıntılı verilerin toplanabileceği düşüncesi ve öğrenci merkezli ve yapılandırmacı temelli bir öğretim programının uygulanmasında öğrencilerin rolünün de büyük olduğu düşüncesidir.

Araştırmanın gerçekleştirileceği okul belirlendikten sonra, araştırmacı bu okulda görev yapmakta olan tüm resim öğretmenleri ile ön görüşme yapmış, onlara araştırmanın amacı ve nasıl yürütüleceği hakkında açıklama yapmış ve görüşme için uygun olabilecek bir tarih ve saat için randevu almıştır. Araştırmacı tüm resim bölümü öğrencileri ile de görüşerek, araştırmaya katılmakta istekli olan öğrenciler belirlenmiş ve her sınıf düzeyinden 5'er istekli öğrenci seçilmiştir. Araştırmacı araştırmaya katılacak öğrenciler ile de ön görüşme yaparak, araştırmanın amacını ve nasıl yürütüleceğini açıklamış ve her bir öğrenci için uygun bir görüşme tarih ve saati belirlenmiştir.

2.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Özellikleri: Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin özellikleri Çizelge 5'de gösterilmiştir.

Çizelge 5.

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Özellikleri

Özellikler	Grup	Sayı
Cinsiyet		
Öğretmen	Bayan	4
	Erkek	2
Öğrenci	Bayan	18
	Erkek	2
Sınıf Düzeyi		
Öğrenci	9. Sınıf	5
	10. Sınıf	5

	11. Sınıf	5
	12. Sınıf	5
Mesleki Deneyim		
Öğretmen	1-5 yıl	1
	6-10 yıl	2
	11-15 yıl	1
	16-20 yıl	2
	21 yıl ve üstü	-

Çizelge 5'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerden 4'ü bayan, 2'si erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerden ise 18'i bayan, 2'si erkektir. Öğrencilerin sınıf düzeylerine bakıldığında her sınıf düzeyinden 5'er öğrencinin araştırmaya katılmış olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerine bakıldığında ise öğretmenlerin tamamının 5 yıl ve üzerinde mesleki deneyime sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenlerden 1'i 5 yıl, 1'i 11-15 yıl arası, 2'si 6-10 yıl arası, 2'si 16-20 yıl arası mesleki deneyime sahiptirler.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında kuramsal boyutun oluşturulması için alan yazın taranarak araştırma, makale, tez, kitap, dergi vb. incelenmiştir.

Öğretmenlerin ve öğrencilerin uygulamalar ile ilgili görüşlerini yansıtan nitel veriler, öğretmenlerle ve öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Öğretmen Görüşme Formu (EK-2) ve Öğrenci Görüşme Formu (EK-3) kullanılmıştır. Görüşme yönteminden elde edilen veriler toplanırken dijital ses kayıt cihazı kullanılmıştır.

2.3.1. Görüşme Formunun Hazırlanması: Araştırma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılmasına karar verilmiştir. Sonrasında araştırmacı

tarafından öğretmen ve öğrenci görüşleri için birer görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formları, Sözleşme, Kişisel Bilgiler ve Görüşme Soruları olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır. Görüşme formları EK-2 ve EK-3'de verilmiştir.

Araştırmacı görüşme formunu hazırlarken görüşme formunun hazırlanmasında dikkate alınması gereken şu ilkeleri göz önünde bulundurarak görüşme formunu geliştirmiştir. Bu ilkeler (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.128-136); kolay anlaşılabilecek sorular yazma, odaklı sorular hazırlama, açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçınma, alternatif sorular hazırlama, soruları mantıklı bir biçimde düzenlemedir.

Yukarıda verilen ilkeler göz önünde tutularak görüşme formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Form geliştirilirken uzman görüşleri alınarak görüşme formunun araştırmanın amaçlarına uygun olarak düzenlenmesine çalışılmıştır. Sonrasında hazırlanan formlar ile bir öğretmen ve iki öğrenci ile pilot görüşme gerçekleştirilmiştir. Öğretmen ve öğrenciler ile önceden konuşularak görüşme için uygun gün, saat ve yer belirlenmiştir. Görüşme başlamadan önce öğretmen ve öğrenciye araştırmanın amacı ve nasıl yönleneceği hakkında bilgi verilmiştir. Görüşmelerin güvenilirliği için görüşmelerin teybe kaydedileceği baştan söylenmiş, görüşmeye gönüllü olarak katıldıklarını ve ses kaydı için izin verdiklerini ve araştırmacının görevlerini belgeleyici bir sözleşme hazırlanmış ve imzalamaları istenmiştir. Pilot görüşme gerçekleştirilen öğretmen ve öğrenciler daha sonra araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Pilot görüşmeler tamamlandıktan sonra öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşme sorularına verdikleri cevaplar çözümlenmiştir ve sorular gözden geçirilerek formlar yeniden düzenlenmiştir.

Araştırmada kullanılacak olan görüşme formlarının içerik geçerliliğini sağlamak için bir alan uzmanından formları incelemesi istenmiş ve incelemesi sağlanarak eksikleri tamamlanmıştır. Sonuç olarak görüşme sorularının geçerliliği saptanmıştır.

Görüşmeler aracılığıyla veriler 20 öğrenciden ve 6 öğretmenden 23-31 Aralık 2009 tarihlerinde araştırmacının kendisi tarafından toplanmıştır.

Araştırmada yer alan görüşme soruları aşağıda belirtilmiştir.

Öğretmen Görüşleri Görüşme Soruları

Açılış Soruları:

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı içerisindeki yerine ilişkin ne düşünüyorsunuz? Bu dersin içeriği neleri kapsamaktadır?

Anahtar Sorular:

1- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin genel görüşünüz nedir?

2- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak ne tür etkinlikler yaptırıyorsunuz?

3- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak uygulanmasında sorunlar yaşıyor musunuz? Ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?

4- Çözüm önerileriniz nelerdir?

Kapanış Soruları:

5- Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

Öğrenci Görüşleri Görüşme Soruları

Açılış Soruları:

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?

Anahtar Sorular:

1. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?

2. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde değişiklik yapmak isteseniz ve bu sizin elinizde olsa neleri devam ettirir, neleri değiştirirdiniz, neden?

Kapanış Soruları:

3. Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

2.3.2. Görüşme Kılavuzu (Sözleşme): Karasar (2003)'a göre, Görüşme Kılavuzu; görüşmecinin, kaynak kişi ile karşılaştığı anda başlayan ve ayrıldığı anda sona eren görevlerini, değişen ayrıntılarda içeren bir belgedir. Görüşmeci tarafından, görüşmeler başlatılmadan önce tüm ayrıntıları içeren yazılı bir görüşme kılavuzu hazırlanmıştır. Araştırmacı kendisinin Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar

Eğitimi Anabilim Dalı Resim-iş Öğretmenliği Programında Yüksek Lisans Öğrencisi olduğunu belirtmiştir. Kılavuzda araştırmadan elde edilecek verilerin, yüksek lisans tezinin verilerini oluşturacağı belirtilmiştir.

Araştırmacı, görüştüğü her bir öğretmene ve öğrenciye araştırmanın temel amacını açıklamıştır. Görüşme sırasında görüşülenlerden rahat davranmaları, bir sohbet ortamında olduklarını var saymaları istenmiştir ve soruları yanıtlarken tamamen kendi deneyimlerinden ve kendi bilgilerinden yararlanmalarının faydalı olacağı belirtilmiştir.

2.3.3. Görüşme İlkeleri: Görüşme soruları belirlenip bir sıraya konulmuştur. Soruların belirlenen sıraya göre sorulmasına karar verilmiştir. Soruların görüşülen tarafından yanıtlanması sırasında, sorulan soruyla birlikte bir başka sorunun yanıtı da tam olarak alınmış ise, o sorunun tekrar sorulması engellenmemiştir. Görüşmeler sırasında görüşülenler tarafından bir sorunun cevabı yeterli açıklamayı içermemiş ise, ek sorular ile görüşmecinin soruyu daha net ve anlaşılır yanıtlaması sağlanmıştır. Sorulan sorular sırasında görüşülenlerin soruyu anlamadığı fark edildiği durumlarda yönlendirmeye sebep vermeden soru anlaşılır hale getirilmiştir.

2.3.4. Görüşmelerin Yapılması: Görüşmeler 23 Aralık 2009 ve 31 Aralık 2009 tarihleri arasında araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler için öğretmenlerden önce randevu alınmıştır, öğretmenler randevularını ders saatlerine uygun zamanlara vermişlerdir. Öğrenciler ile görüşmeler de belirlenen sıraya göre öğrenci önceden bilgilendirilerek gerçekleştirilmiştir. "Görüşme Takvimi" EK-4'de sunulmuştur.

Görüşmeler Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Grafik Atölye ve İki Boyutlu Sanat Atölye'lerinde yapılmıştır. Görüşme başlamadan önce her bir görüşülenin görüşme sözleşmesini okuyup imzalaması sağlanmıştır. Görüşme soruları her görüşülene aynı sıra ile sorulmuştur. Her bir görüşme görüşülenin izni dahilinde ses kaydına alınmıştır.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminde, araştırmada toplanan verilerin, araştırma problemine ilişkin olarak neleri söylediği ya da hangi sonuçları ortaya koyduğu ön plana çıkmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.157). Betimsel analiz verilerin toplanarak düzenlenmesi, bazı ölçütlerle özetlenmesidir (İpek, 1988, s.7). Daha sonra elde edilen verilerin sayısallaştırılması yoluna gidilmiştir. Betimsel analizde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen başlıklar altında özetlenir, yorumlanır. Veriler araştırma sorularına göre sınıflandırılacağı gibi, veri toplama aşamalarında elde edilen ön bilgiler ışığında da düzenlenebilir. Bu analiz türünde, veri kaynaklarından kimi alıntılar yapmak, çalışma güvenilirliği ve sağlığı açısından yararlı olabilir. Bu şekilde ayrıca çarpıcı görüşlerin yansıtılması da sağlanmış olur. Betimsel analizin amacı ham haldeki verileri okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir şekle sokulmasıdır. Bu amaçla elde edilen veriler önce mantıklı bir sıraya konulur. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanır ve bazı sonuçlara ulaşılır. Son aşamada ise araştırmacı yorumların ışığında gelecekle ilgili tahminlerde bulunarak yeni açılımlara ulaşmaya çalışır. Özetle betimsel analiz dört aşamadan oluşur:

- Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma.
- Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi.
- Bulguların tanımlanması.
- Bulguların yorumlanması (Altunışık ve diğ., 2001, s.222).

Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma aşamasında, görüşme kayıtlarının dökümü yapılmıştır. Kayıtların dökümü sırasında her öğretmen ve öğrenci için ayrı bir görüşme formu kullanılmıştır. Bilgisayardan alınan görüşme dökümü formlarından 4 tanesi yansız atama yoluyla seçilerek bir uzmandan ses kayıt cihazındaki kayıtla görüşme dökümleri formunu karşılaştırması istenmiştir. Ses kayıt cihazını dinleyen uzmanın görüşleri doğrultusunda görüşme dökümü formunda eksiklikler varsa düzeltilmiş ya da uzmanın anlayamadığı sesler birlikte dinlenerek çözümlenmiştir. Sonrasında, her bir görüşme dökümü formundaki her bir soruya verilen yanıtlar, ilgili soru altında

toplanmıştır. Buradaki amaç, "Görüşme Kodlama Anahtarı" hazırlanırken araştırmacıya; güvenirlik ve geçerlik çalışması yaparken hem araştırmacıya hem de uzmanlara kolaylık sağlamaktır.

Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi aşamasında, daha önceden oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler tekrar okunmuş ve düzenlenmiştir. Görüşme soruları tek tek ele alınarak, her soru için verilen tüm yanıtlar doğrultusunda seçenekler sıralamıştır. Bu değerlendirmeler sonucunda, her bir soru maddesinin altında soru ile ilgili yanıt seçeneklerinin yazılı olduğu "Görüşme Kodlama Anahtarı" kayıt formu oluşturulmuştur. Görüşme kodlama anahtarında görüşme sorularına ve bu soruların yanıtlarını kapsayacak biçimde oluşturulan seçeneklere yer verilmiştir.

Bulguların tanımlanması aşamasında, veriler anlaşılır ve kolay okunabilir duruma getirilmiştir. Nitel veriler sayılarla ifade edilip, verilerin sayısal analizinde frekans hesapları kullanılmıştır.

Nitel verilerin sayılara indirgenmesindeki amaç, istatistiksel yöntemlere başvurarak genellemeler yapmak ya da sınırlı sayıdaki belirli değişkenler arasındaki ilişkileri aramak değildir. Amaç; güvenirliği artırmak, yanlılığı azaltmak, tema ve kategoriler arasında karşılaştırma yapılmasına olanak tanımak ve küçük ölçekli bir araştırmanın ya da bir durum çalışması sonuçlarının, daha sonra anket gibi araçlarla daha geniş bir örnekleme ulaşılarak tekrar sınanmasına olanak vermesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.177-178).

Bulguların yorumlanması aşamasında ise, elde edilen bulgular açıklanmış, görüşme yapılan öğretmenlerin ve öğrencilerin bulgulara yönelik görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Araştırmanın güvenirliğini gerçekleştirmek amacıyla, öğretmen görüşme kodlama anahtarı 6 öğretmen için, öğrenci görüşme kodlama anahtarı da 20 öğrenci için çoğaltılmıştır. Araştırmacı ve alandan bir uzman, birbirinden bağımsız olarak 6 öğretmen ve 20 öğrencinin görüşlerinin yer aldığı görüşme dökümlerini okuyarak, ilgili

görüşme kodlama anahtarındaki her sorunun yanıtını içeren uygun seçeneği işaretlemişlerdir. Görüşme kodlama anahtarlarına işaretleme yapılırken, uzman katılımcıların yanıtlarını kodlama anahtarında bulamamışsa kendi anladığı biçimi ile yeni bir seçenek oluşturmuştur. Bu işlemden sonra, uzman ile araştırmacının işaretlediği her soru maddesini kapsayan yanıt seçeneği tek tek kontrol edilerek "Görüş Birliği" ve "Görüş Ayrılığı" biçiminde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacı ile uzman ilgili sorunun aynı seçeneğini işaretlemişlerse görüş birliği, farklı seçenekleri işaretlemişlerse görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın güvenirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994, s.64) önerdiği P (Uzlaşma Yüzdesi) = (Na (Görüş Birliği) / Na (Görüş Birliği)+Nd (Görüş Ayrılığı)) x 100 güvenirlik formülü kullanılmıştır.

Çizelge 6 ve Çizelge 7'de görüşme kodlama anahtarlarında yer alan soruların güvenirlik yüzdeleri, güvenirliği yüksek olan sorudan en düşük olan soruya doğru sıralı olarak verilmiştir.

Çizelge 6.

Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri
Soru 1	% 100
Soru 4	% 100
Soru 2	% 96,2
Soru Açılış	% 95,8
Soru 3	% 92

Çizelge 7.

Öğrenci Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri
Soru 2	% 100
Soru 1	% 87,4
Soru Açılış	% 86,6

Öğretmen görüşme kodlama anahtarında verilen soruların güvenirlik ortalaması % 96,8 olarak hesaplanmıştır. Öğrenci görüşme kodlama anahtarında verilen soruların güvenirlik ortalaması % 91,3 olarak hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda araştırmanın güvenirlik ortalaması % 94 bulunmuş ve araştırma güvenilir olarak kabul edilmiştir.

Sıralanan işlemler sonucunda, her tema ve alt tema için araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinin hangi sıklıkla tekrarlandığı frekans olarak ifade edilmiştir. Sonrasında elde edilen bulgular açıklanmış ve alan yazın ile desteklenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlar, elde edilen verilerin betimsel analizinin yapılması, temaların oluşturulması, tema ve alt temaların araştırmanın alt problemleriyle ilişkilendirilmesi ve ulaşılan bulgulara yönelik olarak yorumlar yapılması biçiminde sunulmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular "Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersine İlişkinin Genel Görüşleri", "Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin İşlenişinde Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Görüşleri" ve "Öğretmen ve Öğrencilerin Süreçte Yaşanan Sorunlara ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri" olmak üzere üç ana temada toplanmıştır. Bulgular, frekans dağılımları biçiminde tablolaştırılmış ve araştırmaya katılanların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak verilmiştir.

3.1. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersine İlişkin Genel Görüşleri

Öğretmen ve öğrencilerin derse ilişkin genel görüşlerini belirlemek amacıyla öncelikle öğretmenlere "İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanı içerisindeki yerine ilişkin ne düşünüyorsunuz? Bu dersin içeriği neleri kapsamaktadır?" ve "İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin genel görüşünüz nedir?" soruları, öğrencilere ise "İki Boyutlu Sanat Atölye dersi hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuştur. Bu bağlamda, yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Betimsel analizler sonucunda iki alt tema belirlenmiştir. Bunlar " derse ilişkin genel görüşler" ve "öğretmenlerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin genel görüşleri" biçiminde belirlenmiştir.

3.1.1. Derse İlişkin Genel Görüşler: Derse ilişkin genel görüşler genel olarak, dersin içeriğini, dersin önemini vurgulayan olumlu görüşlerdir. Öğretmen ve öğrencilerin derse ilişkin genel görüşleri Çizelge 8'de gösterilmiştir.

Çizelge 8.

Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersine İlişkin Genel Görüşleri

Genel Görüşler	Öğretmen (N=6)	Öğrenci (N=20)
Resim alanı ile ilgili temel bilgi, uygulama ve kazanımları kapsayan bir ders	6	15
Kompozisyon bilgilerini kapsayan bir ders	6	4
Üst düzey öğrenme becerilerini geliştiren bir ders	3	1
Alan için önemli bir ders	3	2
Özgün teknik geliştirme becerilerini kazandıran bir ders	3	1
Gözlemleri iki boyutlu ifade etmeyi sağlayan bir ders	2	6
Araştırma becerilerini geliştiren bir ders	2	1
Görsel duyarlılığı güçlendiren bir ders	2	-
Görsel algı ile programlı bir sürecin uygulandığı bir ders	2	-
Keyifli, eğlenceli, sevilen bir ders	1	15
Eser incelemeleri yapılan bir ders	1	3
Öğrencinin ufkunu genişleten bir ders	1	3
Ürün ortaya çıkarılan bir ders	1	2
Araç-gereç kullanma becerisini geliştiren bir ders	1	1
Öğrencilerin estetik duygularını geliştiren bir ders	1	-
Girişimciliği sağlayan bir ders	1	-
Etkinliklerle öğreten bir ders	1	-
Sanatın öğretilebilirliği ilkesine dayanan bir ders	1	-
Kültürel çeşitliliğin keşfedilerek sanatsal çalışmalarda vurgulandığı bir ders	1	-
Sanatın genel gelişimini kavratan bir ders	1	-
Atatürk'ün sanatla ilgili görüşlerini kavratan bir ders	1	-
İki boyutlu yüzey üzerine renk ve boya kullanılan bir ders	-	17
Bireysel ya da grup halinde çalışılan bir ders	-	4
Öğrencinin aktif olduğu bir ders	-	5
Sanat terimleri hakkında bilgi sahibi olunan bir ders	-	1
Titizlik ve inceleme gerektiren bir ders	-	1
Yorucu bir ders	-	1

Çizelge 8'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı dersin resim alanı ile ilgili temel bilgi, uygulama ve kazanımları kapsadığını, kompozisyon bilgilerini kapsadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden yarısı ise dersin üst düzey

öğrenme becerilerini geliştirdiği, alan için önemli bir ders olduğunu, özgün teknik geliştirme becerilerini kazandıran bir ders olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca öğretmenlerden 2'si dersin gözlemleri iki boyutlu ifade etmeyi sağlayan bir ders olduğunu, 2'si araştırma becerilerini geliştiren bir ders olduğunu, 2'si görsel duyarlılığı güçlendiren bir ders olduğunu, 2'si görsel algı ile programlı bir sürecin uygulandığı bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. 1 öğretmen dersin keyifli, 1 öğretmen eser incelemeleri yapılan, 1 öğretmen öğrencinin ufkunu genişleten, 1 öğretmen ürün ortaya çıkarılan, 1 öğretmen araç-gereç kullanma becerisini geliştiren bir ders olduğu biçiminde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin 17'si dersi iki boyutlu yüzey üzerine boya kullanılan bir ders olarak tanımlamaktadırlar. Öğrencilerden 15'i ders için resim alanı ile ilgili temel bilgi, uygulama ve kazanımları kapsar derken, 15 öğrenci dersi keyifli, eğlenceli bulduklarını ifade etmişlerdir. 6 öğrenci ders için gözlemleri iki boyutlu ifade etmeyi sağlayan, 4'ü kompozisyon bilgilerini kapsayan, 5'i öğrenciyi aktif kılan bir anlayışı benimseyen, 4'ü bireysel ya da grup halinde çalışılan bir ders olarak görmektedirler. 3 öğrenci eser incelemeleri yapılan, 3 öğrenci öğrencinin ufkunu genişleten, 2'si ürün ortaya çıkarılan, 2'si alan için önemli bir ders olarak görmektedirler. 1 öğrenci ders için üst düzey öğrenme becerilerini geliştirir, 1 öğrenci özgün teknik geliştirme becerilerini kazandırır, 1 öğrenci araştırma becerilerini geliştiren bir ders, 1 öğrenci ise araç-gereç kullanma becerisini geliştirir biçiminde görüş bildirmiştir.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim alanı içerisindeki yerine ilişkin görüş bildiren 1. Öğretmen "*biz güzel sanatlar resim eğitimi için Desen dersinin çok önemli olduğunu düşünürüz ama İki Boyutlu Sanat Atölye dersi de en az Desen dersi kadar önemli. Biz öğrencilerimize de bunu hep söylüyoruz zaten. Tüm derslerde de bu bilgileri kullanıyorlar zaman zaman*" biçiminde görüş bildirmiştir. 3. Öğretmen "*Sanat eğitimi ancak estetik görüş, disiplin, motivasyon ve kendinin yenilemeye yönelik uzun bir çalışma sonucunda elde edilebilir. Eğitim aşamasında okul bu gelişimi birebir yapılandırmacı yaklaşımla öğrenciye veriyor. Güzel Sanatlar Liselerinde, sanat eğitiminin temelini oluşturan derslerden biri de İki Boyutlu Sanat Atölye dersidir, önemi büyük bir derstir*" demektedir. 5. Öğretmen dersin içeriğiyle ilgili olarak "*Öğrenci gözlemlerini İki Boyutlu dersiyle daha iyi aktarıyor. Derste içerik olarak, leke, doku, yüzey kurgulama, armoni, hacim oluşturma ve deformasyonu uygulayarak içeriği en iyi şekilde işliyor*" biçiminde görüş bildirmiştir. 6. Öğretmen

"Güzel Sanatlar Liselerindeki İki Boyutlu Sanat Atölye dersi klasik manadaki resim dersinin kendisi. Her ne kadar ismi değişmiş olsa da resim dersinde plastik manada üstlendiği görevi öğrencinin görsel duyarlılığını arttırmak, resimle ilgili çizim, renk bilgisi, sanatsal yaratıcılık gibi temel konuların üzerinde planlanmış bir ders" biçiminde görüş bildirmiştir.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi hakkında genel görüş bildiren 2. Öğrenci *"farklı yüzeyler üzerine farklı teknikler uygulamayı öğreniyoruz. Renklerle iç içe olmak çok zevkli bir şey, sevdiğimiz bir ders"* demektedir. 3. Öğrenci *"aktif olduğumuz bir ders, keyif alıyoruz"* şeklinde görüşünü ifade etmiştir. 5. Öğrenci *"Adından da anlaşıldığı gibi iki boyutlu olan bir şeyin üzerine yapılan renkli çalışmalardır bunlar. Renklerin, formların nasıl bir etki bıraktığını anlıyorum. Renkler hakkında yorum yapabiliyorum. Özgün bir çalışma yapmak istediğimde hangi rengin nereye uygun olduğunu bulabiliyorum. Bir kompozisyonu nasıl kurabileceğimi biliyorum"* demektedir. 6. Öğrenci *"derse karşı pozitif bakmamız başarılı olmamızda büyük rol oynuyor"* demektedir. 10. Öğrenci *"sanat eğitiminde ne kadar kapsamlı bir alan olduğunu düşünüyorum. Eğlenceli ve önemli bir ders olduğunu düşünüyorum"* biçiminde görüş bildirmiştir. 12. Öğrenci *"Diğer derslerimizden daha resimsel ve özgündür. Daha çok gözlem yapıyoruz"* demektedir. 15. Öğrenci *"Dersimiz güzel ve eğlenceli geçiyor ama bir bakıma da yorucu. Ama bu yoruculuğa değiyor genellikle"* demektedir.

Bulgular doğrultusunda, öğretmenlerin tamamı ve öğrencilerin çoğunun dersin kapsamını resim alanı ile ilgili temel bilgi, uygulama ve kazanımları kapsar biçiminde ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin tamamına yakını dersi iki boyutlu yüzey üzerine renk ve boya kullanılan bir ders olarak da tanımlamaktadırlar. Öğretmenlerin yarısı ve öğrencilerden bir kısmı dersin gözlemleri iki boyutlu ifade etmeyi sağladığını belirtmektedirler. Öğretmenlerin yarısı dersin üst düzey becerileri geliştirdiğini ve alan için önemli bir ders olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerden bir kısmı dersin öğrenciyi aktif kılan bir anlayışa dayandığını belirtirken, öğrencilerin yarısından fazlası dersi keyifli, eğlenceli ve sevilen bir ders olarak görmektedirler.

3.1.2. Öğretmenlerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Olarak Yürütülmesine İlişkin Genel Görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin görüşleri Çizelge 9'da gösterilmiştir.

Çizelge 9.

Öğretmenlerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Olarak Yürütülmesine İlişkin Genel Görüşleri

Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı İşlenişe İlişkin Genel Görüşler	Öğretmen (N=6)
Öğrencinin merkezde ve aktif olduğu bir yaklaşım	5
Üst düzey öğrenme becerilerini geliştiyor	4
Araştırma becerilerini geliştiriyor	3
Öğretmeni zorluyor, öğrenciye bilgiyi keşfettirmek için hazırlıklı ve donanımlı olmasını gerektiriyor	2
Öğrenciye bilgiye ulaşma imkanı vererek daha kalıcı öğrenme sağlıyor	2
Bu uygulama olumlu sonuçlar verecek	2
Öğrencilerin estetik duygularını geliştiriyor	2
Görsel duyarlılığı güçlendiriyor	1
Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesini gerektiriyor	1
Bilgiyi güncel hayata aktarıp kullanma, paylaşma, imkanı veriyor	1
Hem öğrenci hem toplum kazanıyor	1
Tümevarımcı yaklaşım kırıldığı, tümdengelimci yaklaşım benimsendiği bir yaklaşım	1
Öğretmenin edilgen, rehber ve işbirliği yapan konumunda olduğu bir yaklaşım	1
Özgün teknik geliştirmeye fırsat veriyor	1
Öğrenciyi keyiflendiriyor, isteklendiriyor	1
Üretici bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır	1
Kültür düzeyi gelişmiş bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır	1

Çizelge 9'da görüldüğü gibi öğretmenlerden 5'i öğrencinin merkezde ve aktif olduğu bir yaklaşım derken, 4 öğretmen üst düzey öğrenme becerilerini geliştiriyor biçiminde görüş bildirmiştir. 3 öğretmen dersin araştırma becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. 2 öğretmen öğretmeni zorluyor, öğrenciye bilgiyi keşfettirmek için hazırlıklı ve donanımlı

olmasını gerektiriyor ifadesini kullanmışlardır. Öğretmenlerden 2'si öğrenciye bilgiye ulaşma imkanı vererek daha kalıcı öğrenme sağlıyor demektedir. 2'si bu uygulama olumlu sonuçlar verecek, 2'si öğrencilerin estetik duygularını geliştiriyor biçiminde görüş bildirmiştir. Ayrıca öğretmenlerden 1'i öğrencinin derse hazırlıklı gelmesini gerektiriyor 1'i bilgiyi güncel hayata aktarıp kullanma, paylaşma, imkanı veriyor, 1'i hem öğrenci hem toplum kazanıyor, 1'i tümevarımcı yaklaşım kırıldığı, tümdengelimci yaklaşım benimsendiği bir yaklaşım, 1'i öğretmenin edilgen, rehber ve işbirliği yapan konumunda olduğu bir yaklaşım, 1'i özgün teknik geliştirmeye fırsat veriyor, 1'i öğrenciyi keyiflendiriyor, isteklendiriyor, 1'i üretici bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır, 1'i kültür düzeyi gelişmiş bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır biçiminde görüş bildirmiştir.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin görüş bildiren 1. Öğretmen *"öğrenciye yaşayarak, yaparak bu esnada da keşfederek bilgiye ulaşma imkanı tanıyan bir program. Aslında öğretmeni zorlayan bir yöntem çünkü öğretmenin hazırlıklı olması gerekiyor. Bilgiyi çocuğa keşfettirmek için uygun ortamı hazırlamak için öğretmenin donanımlı olması gerekiyor"* demektedir. 2. Öğretmen " *her açıdan olumlu sonuçlar vereceğini düşünüyorum. Çünkü öğrenci işin mutfağında ne kadar çok yer alırsa, pişirdiği yemeği de bir o kadar iştahla ve afiyetle yiyecektir. Bu program da öğrenciye bu olanağı sağlıyor. Onları işin mutfağına sokuyor. Değişimden memnunum"* biçiminde görüş bildirmiştir. 6. Öğretmen *"Şu an uygulamakta olduğumuz derslerin çoğu da bu anlayış üzerine kurgulanmış. Uygulamada eğitimde öğretimde belki çok olumlu sonuçlar verecektir ki belki bunu görüyoruz. İyi bir öğretmen zaten bunu ismi bu olmaksızın uyguluyordu. Yani biz bu isimlendirmeden önce zaten böyle ders işliyorduk. Bu anlayışa uygun ders işlenilmesi gerektiğini bir öğretmen mesleğindeki deneyimiyle kazanmıştır. Aktif olarak öğrencinin merkezde tutulmasının anlayışı üzerine gidildiği için çok faydalı olduğunu söyleyebilirim"* demektedir.

Bulgular doğrultusunda öğretmenlerin hemen tamamı olumlu ifadeler kullanmışlardır. Öğretmenlerden tamamına yakını dersin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı yürütülmesine ilişkin olarak öğrencinin merkezde ve aktif olduğu bir yaklaşım olduğunu dersin bu şekliyle üst düzey öğrenme becerilerini geliştirdiğini düşünmektedirler. Öğretmenlerden

yarısı dersin araştırma becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Bunların dışında öne çıkan ifadeler ise; öğretmeni zorluyor, öğrenciye bilgiyi keşfettirmek için hazırlıklı ve donanımlı olmasını gerektiriyor, öğrenciye bilgiye ulaşma imkanı vererek daha kalıcı öğrenme sağlıyor, uygulama olumlu sonuçlar verecek, öğrencilerin estetik duygularını geliştiriyor şeklindedir.

3.2. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinin İşlenişinde Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin ve öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin işlenişinde gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla öğretmenlere "İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak ne tür etkinlikler yaptırıyorsunuz?, öğrencilere "İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?" soruları sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin etkinliklere ilişkin görüşleri Çizelge10'da gösterilmiştir.

Çizelge 10.

Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Geçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Etkinliklere İlişkin Görüşler	Öğretmen (N=6)	Öğrenci (N=20)
Farklı boyama teknikleri ile uygulamaya yönelik etkinlikler	3	20
Eser inceleme etkinlikleri	3	6
Üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler	3	1
Görsel etkinlikler	3	-
Araştırmaya yönlendiren etkinlikler	2	16
Öğrenci merkezli, öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler	2	9
Kompozisyon bilgileri ile ilgili etkinlikler	2	8
Öğretmenin rehberliğinde etkinlikler	2	3
Bilgiyi kalıcı kılan etkinlikler	2	3
Biçim algılama ve oluşturma çalışmalarına yönelik etkinlikler	2	2
İnceleme etkinlikleri	1	5
Tartışmaya dayalı etkinlikler	1	5
Grup etkinlikleri	1	5
Performans ödevleri ve sunum etkinlikleri	1	3

Bilgi ve becerileri yapılandırarak kullanma fırsatı veren etkinlikler	1	1
Bireysel yeteneği geliştirecek etkinlikler	1	1
Öğrenciye öğretmen olma fırsatı veren etkinlikler	1	-
Resim sanatının içeriği ile ilgili etkinlikler	1	-
Öğrencinin öğrenme sürecini inceleyen etkinlikler	1	-
Öğrencilerin neyi bildiklerini belirleyen etkinlikler	1	-
Öğretmenin gözlemleyici olduğu etkinlikler	1	-
Zenginleştirilmiş etkinlikler	1	-
Planlanmış etkinlikler	1	-
Örneklendirmelere dayalı etkinlikler	1	-
Projelere dayalı etkinlikler	1	-

Çizelge 10'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısı farklı boyama teknikleri ile uygulamaya yönelik etkinlikler yapıldığını, eser inceleme etkinlikleri yapıldığını, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler yapıldığını, görsel etkinlikler yapıldığını belirtmişlerdir. 2 öğretmen araştırmaya yönlendiren etkinlikler, 2 öğretmen öğrenci merkezli, öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler, 2 öğretmen kompozisyon bilgileri ile ilgili etkinlikler, 2 öğretmen bilgiyi kalıcı kılan etkinlikler, 2 öğretmen öğretmenin rehberliğinde etkinlikler, 2 öğretmen biçim algılama ve oluşturma çalışmalarına yönelik etkinlikler, 1 öğretmen inceleme etkinlikleri, 1 öğretmen performans ödevleri ve sunum etkinlikleri, 1 öğretmen bilgi ve becerileri yapılandırarak kullanma fırsatı veren etkinlikler, 1 öğretmen bireysel yeteneği geliştirecek etkinlikler, 1 öğretmen öğrenciye öğretmen olma fırsatı veren etkinlikler, 1 öğretmen öğrencilerin öğrenme sürecini inceleyen etkinlikler, 1 öğretmen öğretmenin gözlemleyici olduğu etkinlikler, 1 öğretmen tartışmaya dayalı etkinlikler, 1 öğretmen grup etkinlikleri yapıldığı biçiminde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin tamamı farklı boyama teknikleri ile uygulamaya yönelik etkinlikler yapıldığını belirtmişlerdir. 16 öğrenci araştırmaya yönlendiren etkinlikler, 9'u öğrenci merkezli ve öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler ifadelerini kullanmışlardır. 8 öğrenci kompozisyon bilgileri ile ilgili etkinlikler, 6 öğrenci eser inceleme etkinlikleri yapıldığını belirtmişlerdir. 5 öğrenci inceleme etkinlikleri, 5 öğrenci tartışmaya dayalı etkinlikler, 5 öğrenci grup etkinlikleri, 3 öğrenci performans ödevleri ve sunum etkinlikleri, 3'ü öğretmenin rehberliğinde etkinlikler, 3'ü bilgiyi kalıcı kılan etkinlikler yapıldığını ifade etmişlerdir. 2 öğrenci biçim algılama ve oluşturma çalışmalarına yönelik etkinlikler yapıldığını belirtirken 1 öğrenci üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler, 1'i bilgi ve

becerileri kullanma fırsatı veren etkinlikler, 1'i de bireysel yeteneği geliştirecek etkinlikler yapıldığını ifade etmişlerdir.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılan etkinliklere ilişkin görüş bildiren 3. Öğretmen "*Öğrenme sürecinde, öğrencilerin düşünmelerine olanak sağlayan, onları araştırmaya, sorgulayarak öğrenmeye, öğrendiği bilgi ve becerileri yeniden yapılandırarak hayata geçirmeye, bazen öğrenci bazen de öğretmen olmalarına fırsat vererek, kendi kararlarını uygulama ve sorgulama yöntemleri ile bilgiyi kalıcı kılacak etkinlikler uyguluyoruz. Öğrenme sürecinde de öğrencinin etkin rol almasına önem gösteriyoruz*" demektedir. 4. Öğretmen "*öğrencilerin öğrenme süreçlerini inceleyen, neyi bilmediklerini değil de ne bildiklerini belirleyen etkinlikler. Tamamıyla öğretmenin rehberliğinde etkinlikler*", "*çocuk problemi kendi becerileriyle sonuca vardırıyor yapılandırmacı yaklaşımla*" biçiminde görüş bildirmiştir. 5. Öğretmen "*Tabi ki görsel etkinlikler yaptırıyoruz. Çocuğun kendi bireysel yeteneğini geliştirecek ayrıca bizim kendi alanımızla ilgili işlevsel konuları görsel zenginliğiyle birlikte aktarmasını hedefliyoruz. Hedef olan öğrenci merkezli eğitim. Öğretmen yeri geldiğinde ona yardımcı, destek olarak, yeri geldiğinde bir gözlemci olarak bu derse aktif olarak katılıyor*" demektedir. 6. Öğretmen "*aktif öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde her konuya uygun bir etkinlik üretilebilir doğal olarak. Konunun özüne uygun, öğrencide daha kalıcı öğretim veya konunun daha kalıcı hale getirilmesi için uygulamalı, görsel, zenginleştirilmiş, etkinlikler yapılıyor. Etkinliğin sırrı şu, bunu öğretmen belki sene başında belki yani ünitenin başında planlamış olması güzel. Yani şu derste, şu konuda, şu konuyu verirken şunu yaptıracağım planlaması işi daha verimli ve kalıcı hale getiriyor*" biçiminde görüş bildirmiştir.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılan etkinliklere ilişkin görüş bildiren 1. Öğrenci "*önceden hazırlanarak, teknik bilgilerimizi ve renk bilgimizi harmanlayarak hazırlıklar yapıyoruz, çalışıyoruz*" demektedir. 2. Öğrenci "*konularımızda geldikçe sanatçıların eserlerini tartışıp konuşuyoruz*" demektedir. 3. Öğrenci "*Sınıf içinde etkinliklerde tartışma yoluyla bilgi paylaşımı yapılıyor*" demektedir. 5. Öğrenci "*öğrendiğimiz tüm resim teknikleriyle yaparız çalışmalarımızı*" derken 8. Öğrenci de "*kendi bilgilerimizi de kullanarak hocalarımız rehberliğinde farklı teknikler öğreniyoruz. Bu tekniklerden*

yararlanarak somut ve soyut çalışmalar üretiyoruz. Ders içinde kendi fikirlerimizi de özgürce söylüyoruz, ifade ediyoruz" demektedir. 9. Öğrenci yapılan etkinliklerle ilgili görüşünü *"sınıf içerisinde bazı konuları tartışıyoruz. Sonra çözüme ulaşıyoruz"* şeklinde ifade etmiştir. 11. Öğrenci *"Sınıf içinde gruplara ayrılıyoruz. Bazen bireysel olarak çalışıyoruz. Fikir alışverişi yapmamızı sağlıyor bu ders. Fikir alışverişlerinde tartışmalar yapınca daha çok bilgilerimizi kıyaslıyoruz"*, 16. Öğrenci *"konu ile ilgili ön hazırlıklarımızı da araştırmalarımızı sınıf içinde paylaşıp işte tartışarak bilgilerimizi arkadaşlarımıza sunuyoruz"* , 17. Öğrenci *"Kendimize ait fihristlerimiz var. Bu fihristlere öğretmenimizin bize verdiği anahtar kelimeleri alıp araştırmalarımızı yapıyoruz. Bunları derste arkadaşlarımıza sunuyoruz"* demektedir. 20. Öğrenci *"Uygulama yaparken de hocalar işte doğrularımızı, yanlışlarımızı gösteriyorlar"* biçiminde görüş bildirmiştir.

Bulgular doğrultusunda, öğretmenlerin yarısı ve öğrencilerin tamamı farklı boyama teknikleri ile uygulamaya yönelik etkinlikler yapıldığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin tamamına yakını ve öğretmenlerden araştırmaya yönlendiren etkinlikler yapıldığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yarısına yakını ve öğretmenlerden bir kısmı da ders içinde gerçekleştirilen etkinliklerin öğrenci merkezli, öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenlerin yarısı sınıf içerisinde yapılan etkinliklerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca öne çıkan ifadelerin diğerlerinin, eser inceleme etkinlikleri ve kompozisyon bilgileri ile ilgili etkinlikler ve tartışmaya dayalı etkinlikler ile grup etkinlikleri ifadeleri olduğu görülmektedir.

3.3. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Süreçte Yaşanan Sorunlara ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri

Öğretmen ve öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla öğretmenlere "İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak uygulanmasında sorunlar yaşıyor musunuz? Ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?" ve "Çözüm önerileriniz nelerdir?" soruları, öğrencilere ise "İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde değişiklik yapmak isteseniz

ve bu sizin elinizde olsa neleri devam ettirir, neleri değiştirirdiniz? Neden?" sorusu sorulmuştur. Öğretmen ve öğrencilerin süreçte yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri teması "Sorunlara ilişkin görüşler" ve "Çözüm önerilerine ilişkin görüşler" biçiminde sınıflandırılmıştır.

3.3.1. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşleri: Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Çizelge 11'de gösterilmiştir.

Çizelge 11.

Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşleri

Sorunlara İlişkin Görüşler	Öğretmen (N=6)	Öğrenci (N=20)
Sorunlar yaşanmakta	5	8
Öğrencinin hazırlıksız gelmesi	3	-
Yapılandırmacı yaklaşımla eğitilmemiş olmak, yeni ve alışılmamış olması	2	-
Öğretmenin öğrenciyi aktif kılamaması	2	-
Ders kitaplarının geç gelmesi	1	-
Öğretmenin donanımlı olmaması	1	-
Öğretmenin yaratıcı olmaması	1	-
Öğretmenin alternatif üretememesi	1	-
Öğrencinin konuya hakim olamaması	1	-
Çalışmaların tamamlanamaması	1	-
Eski öğretmen merkezli yaklaşıma dönmek zorunda kalınması	1	-
Öğrenciden kaynaklı olarak bilginin kalıcı kılınamaması	1	-
Zamanın yetmemesi	1	-
Dersin isminin içeriğini karşılamıyor olması	1	-
Sorun görmüyorum	1	12

Çizelge 11'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin 5'i sorunlar yaşanmakta derken 1 öğretmen çok bir sorun görmüyorum biçiminde görüş bildirmiştir. Sorunlar yaşanmakta diyen öğretmenlerden 3'ü öğrencinin hazırlıksız gelmesini sorun olarak

görürken, 2 öğretmen yapılandırmacı yaklaşımla eğitilmemiş olmak yeni ve alışılmamış olması, 2 öğretmen de öğretmenin öğrenciyi aktif kılamamasını sorun olarak görmektedirler. 1 öğretmen ders kitaplarının geç gelmesi sorun derken, 1 öğretmen de zamanın yetmemesini sorun olarak görmektedir.

Sorunlara ilişkin olarak 12 öğrenci değiştirmek istedikleri bir şey olmadığını söyleyerek sorun görmediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında 8 öğrenci değişiklik isteklerini dile getirerek sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir.

Sorunlara ilişkin görüş bildiren 1.Öğretmen "*Yapılandırmacı yaklaşım bize de uygulanmış olsaydı daha faydalı olabilirdik diye düşünüyorum. Belki bizden sonra hani bu eğer değiştirilmezse ve devam ederse uygulanırsa bu alt yapıyla gelen öğretmenler daha başarılı olacaktır bu yöntemi uygularken. Mesela program yayınlandı biz uygulamaya başladık, başlanmış bir şekilde ama kitaplar sonradan geldi. Bu bir eksiklikti diyebilirim. Öğrenci hazırlıksız gelmişse etkinlikler çokta amacına ulaşmayabiliyor. Tamamen öğretmenin yani aktif kılmasıyla öğrenciyi ya da öğretmenin donanımlı olmasıyla, biraz daha belki yaratıcı, biraz daha alternatif üretebilen bir yaklaşımla hareket ederse öğretmen sorun yaşanmayabilir*", 2. Öğretmen "*Önceki uygulamalarımızda biz öğrencilere ne veriyorsak onlar bunları kaydediyordu. Şimdi ise öğrencinin konuya hakim olması gerekiyor. Eğer gerekli hazırlık öğrenciler tarafından yapılmadıysa iş ya yarım kalıyor ya da eski sisteme dönüp öğretmen merkezli sistem uygulanmakta*", 3. Öğretmen "*Öğrenci ne kadar sorgular, yorumlar ve araştırırsa, bilginin kalıcılığı da o derece fazla oluyor. Bunun olmadığı zamanlarda belki kazanımlarda bir düşüş olabilir ama bu da sorun boyutunda karşımıza çıkmıyor açıkçası*", 4. Öğretmen "*Sadece zaman konusunda sorun yaşıyor olabiliriz. Öğrenci derse ve ya konuya hazırlıksız geliyorsa bu da zaman konusunda problemler oluşturuyor*", 5. Öğretmen "*Çok bir sorun görmüyorum*", 6. Öğretmen "*Bu sistemle yetişmemiş öğretmene bu sistemle öğrenci yetiştirmek zor. Bir kere bu bir sorun. Ama çok ciddi bir hizmet içi kurslardan seminerlerden geçirilebilir. Bu da yapılıyor esasında programlar daha ayrıntılı tanıtılabilir. Programlar okullarda uygulanmadan önce öğretmenlerin bu seminerlerden geçirilmesi gerekiyordu. Bir programı eleştirmek için o programın kapsadığı süreyi tamamen yaşayıp öğretmek, öğrenmek gerekiyor. Yani İki*

Boyutlu Sanat Atölye dersinin uygulama süresi 4 yıl. 4yıl bilfiil 9. sınıftan 12. sınıfa kadar o programı işleyip görmek, işte yetişen öğrencilerde neyin kalıp kalmadığını gözlemlemek belki programı eleştirmek için doğru bir süreç" biçiminde görüş bildirmiştir.

Bulgular doğrultusunda, görüldüğü gibi öğretmenlerin çoğu yapılandırmacı yaklaşıma göre işlenen İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sorunlar yaşanmaktadır demektedirler. Bu sorunların başlıcaları ise; öğrencinin hazırlıksız gelmesi, yapılandırmacı yaklaşımla eğitilmemiş olmak, yeni ve alışılmamış olması, öğretmenin öğrenciyi aktif kılamaması, ders kitaplarının geç gelmesi ve zamanın yetmemesidir.

3.3.2. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Süreçte Yaşanan Sorunların Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri: Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yaşanan sorunlara ilişkin sundukları çözüm önerileri Çizelge 12'de gösterilmiştir.

Çizelge 12.

Öğretmenlerin ve Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yaşanan Sorunların Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri

Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşler	Öğretmen (N=6)	Öğrenci (N=20)
Öğrenci öğrenim sürecine aktif katılmalı	3	-
Programlar uygulanmadan önce seminerlerle ayrıntılı tanıtılmalı	2	-
Derse hazırlık yapılmalı	1	-
Öğrenci yaptıklarını sorgulamalı	1	-
Öğrenci eksiklerini fark etmeli	1	-
Öğrenciye birey olarak değerli ve gerekli olduğu hissettirilmeli	1	-
Ekip ruhu aşılanmalı	1	1
Eksikler öğretmen tarafından tamamlanmalı	1	-
Hayatın içinden örnekler verilmeli	1	-
Öğrencilerin sanatı-sanat eserlerini takip etmelerine olanak sağlanmalı	1	-
Öğrenciler bilinçlendirilmeli	1	-
Öğretmen rehberlik yapmalı	1	-

Teorik bilgiler arttırılmalı	-	2
Boyama tekniği seçimi öğrenciye bırakılmalı	-	1
Doğadan resimleme çalışmaları yapılmalı	-	1
Değişik teknikler uygulanmalı	-	1
Kuramlara bağlı kalınmadan özgün ve orijinal ürünler yapılmalı	-	1
Daha çok araştırma yapılmalı	-	1
Daha çok etkinlik yapılmalı	-	1
Öğrenciler atölyeleri ve araç-gereçleri koruma konusunda daha duyarlı olmalı	-	1

Çizelge 12'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısı öğrenci öğrenim sürecine aktif katılmalı şeklinde ifadeler kullanmışlardır. 2 öğretmen programlar uygulanmadan önce seminerlerle tanıtılmalıydı derken, 1 öğretmen derse hazırlık yapılmalı, 1 öğretmen öğrenci yaptıklarını sorgulamalı, 1 öğretmen öğrenci eksiklerini fark etmeli, 1 öğretmen öğrenciye birey olarak değerli ve gerekli olduğu hissettirilmeli, 1 öğretmen ekip ruhu aşılanmalı, 1 eksikler öğretmen tarafından tamamlanmalı, 1 öğretmen hayatın içinden örnekler verilmeli, 1 öğretmen öğrenciler kendilerinden örnek verebilmeli, 1 öğretmen öğrencilerin sanatı-sanat eserlerini takip etmelerine olanak sağlanmalı, 1 öğretmen öğrenciler bilinçlendirilmeli, 1 öğretmen öğretmen rehberlik biçiminde öneri getirmişlerdir. Yine görüldüğü gibi, 2 öğrenci teorik bilgiler arttırılmalı, 1 öğrenci grup çalışmalarında ekip ruhu aşılanmalı, 1 öğrenci boyama tekniği seçimi öğrenciye bırakılmalı, 1 öğrenci doğadan resimleme çalışmaları yapılmalı, 1 öğrenci değişik teknikler uygulanmalı, 1 öğrenci kuramlara bağlı kalınmadan özgün ve orijinal ürünler yapılmalı, 1 öğrenci daha çok araştırma yapılmalı, 1 öğrenci daha çok etkinlik yapılmalı, 1 öğrenci öğrenciler atölyeleri ve araç-gereçleri koruma konusunda daha duyarlı olmalı biçiminde öneriler getirmişlerdir.

Çözüm önerilerine ilişkin görüş bildiren 1. Öğretmen "*ders öncesinde daha fazla hazırlık yapmak gerekiyor. Bu da zamanla oturacaktır. Yani biz bunları sürekli her yıl yaptığımızda belki daha pratik yollar keşfedeceğiz bir şekilde*", 2. Öğretmen "*Her öğrenciye birey olarak gerekli ve değerli olduğu hissi yaratılmalı bence. Ayrıca ekip ruhu da aşılanmalıdır. Her öğrencinin aktif olması sağlanmalı. Hayatın içinden örnekler verilmeli. Öğrenciler kendilerinden örnekler verebilmeliler*", 3. Öğretmen "*Öğrenciyi aktif tutmak çok önemli. Günümüzde her tür bilgiye ulaşmak çok kolay. Sanatla uğraşırken sanat eserlerinden yoksun kalmak, izleyicisi ve takipçisi olamamak,*

sorgulamayı, eleştirmeyi, fikir üretimini olumsuz etkiliyor. Öğrenci de görmek, gezmek, dokunmak, hissetmek ve sanatın içinde yaşamak istiyor. Benim fikrim, ne kadar buna olanak sağlarsanız, dersin uygulanmasında ve kazanımların gerçekleştirilmesinde yaşanılan sorunlarda ortadan kalkacaktır", 4. Öğretmen *"Şimdi bu iyi programlanırsa işte öğrenciye bu bilinç iyi bir şekilde aşılanırsa bu problemlerin zaman içerisinde aşılacağını düşünüyorum"*, 5. Öğretmen *"Çözüm önerisi genelde bireysel herkesin farklı görüşleri olacaktır işleniş açısından. Bunların hepsinin derlenip toplanıp tüm problemler ortaksa ona göre bir çözüm önerilmesinden tarafım. Çünkü bazen bazı eksiklikleri bizler göremeyebiliriz. Her yeni öğretim programında bir farklı işleyiş tekniğini daha görüyoruz ve bir şeyler daha öğreniyoruz. Onun için benim çözüm önerim herkesin ortak fikri, bu konuda sıkıntısı ne ise onunla ilgili öğretim programlarına da bunların aktarılmasından yanayım"*, 6. Öğretmen *" İki Boyutlu Sanat Atölye gerçek manada "Resim"in karşılığı veya "Resim dersi"nin karşılığı veya içeriği veya bir dönem kullanılan "Temel Sanat Eğitimi" gibi isimlendirmenin yerini dolduracağına inanmıyorum. Programın içerisinde var olanlar yani o kelimenin içine sığabilecek yalın mantıklar değil. Bu bir öneri programın tabi içeriğinin doğrusunu veya eğrisini düzeltmez ama isim bile çok önemlidir. Çünkü sanatta tanımlar kendisinden daha özdür"* biçiminde görüş bildirmiştir.

Görüş bildiren 1. Öğrenci *"Uygulamaların yanı sıra teorik bilgilerin verilmesini daha çok hani biraz daha arttırılmasını isterdim"*, 4. Öğrenci *"Bir konu hakkında ödev verildiğinde boyama tekniklerinin öğrenciye bırakılmasını isterim. Çünkü öğrenci ödev dahi olsa kendi özgün yapıtlarını çıkarmasını isterim. Doğayı resmedilmesini isterim. Çünkü öğrenci aklında daha kalıcı olur. Ders yaparken de eğlenir. Bu da sınıfın kalitesini arttırır"*, 8. Öğrenci *"Daha yaratıcı ve daha çok heyecan veren çalışmalar yapmak isterdim. Sürekli belli başlı kuramlara bağlı kalmak yerine ara sıra içimizden geldiği gibi daha özgün ve orijinal ürünlere ortaya koymak isterdim. Bunun yanında biraz daha teorik bilginin arttırılmasını isterdim"*, 18. Öğrenci *"Grupsal etkinlikler yapsak da bunun daha fazla olmasını isterdim. Çünkü bu sayede arkadaşlarımla daha iyi anlaşabiliyorum. Daha iyi kaynaşıyorum. Bilgilerim daha fazla artıyor. Eksik olduğum konularda kendimi tamamlıyorum"* biçiminde görüş bildirmiştir. 9. Öğrenci *"İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde değişiklik yapmak istediğim hiçbir şey yani hiçbir*

konu yok. Bence her şey gayet çok güzel programlanmış ve böyle devam etmesini istiyorum", 18. Öğrenci "*İki Boyutlu Dersini ben kendimce yeterli buluyorum. Çünkü bu ders zaten bizim çok faaliyette olduğumuz bir ders, eğlenceli geçiyor, bu yüzden de değiştirmeyi hiç düşünmezdim"* biçiminde görüş bildirmiştir.

Bulgulara göre öğretmenlerin yarısı öğrenci öğrenim sürecine aktif katılmalı, yarısına yakını programlar uygulanmadan önce seminerlerle ayrıntılı tanıtılmalı düşüncesindedirler. Bunun dışında ortaya çıkan diğer öneriler; derse hazırlık yapılmalı, öğrenci yaptıklarını sorgulamalı, öğrenciye birey olarak değerli ve gerekli olduğu hissettirilmeli, hayatın içinden örnekler verilmeli, öğrencilerin sanatı- sanat eserlerini takip etmelerine olanak sağlanmalı, öğrenciler bilinçlendirilmeli şeklindedir. Ayrıca ekip ruhu aşılanmalı önerisi öğrenciler tarafından da dile getirilmiştir. Bunların yanında öğrencilerin sunduğu öneriler; teorik bilgiler arttırılmalı, boyama tekniği seçimi öğrenciye bırakılmalı, doğadan resimleme çalışmaları yapılmalı, değişik teknikler uygulanmalı, farklı ve yaratıcı çalışmalar yapılmalı, kuramlara bağlı kalınmadan özgün ve orijinal ürünler yapılmalı, daha çok araştırma yapılmalı, daha çok etkinlik yapılmalı, öğrenciler atölyeleri ve araç-gereçleri koruma konusunda daha duyarlı olmalı şeklindedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak elde edilen bulgular ve yorumların irdelenmesiyle ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

4.1. Sonuçlar

Bu araştırmada İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır ve şu sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Öğretmen ve öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersine ilişkin genel görüşleri teması kapsamında; araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin içeriğinin resim alanı ile ilgili temel bilgi, uygulama ve kazanımları kapsadığını ve gözlemleri iki boyutlu ifade etmeyi sağlayan bir ders olduğunu belirttikleri görülmüştür. Öğretmenlerin yarısı dersin üst düzey öğrenme becerilerini geliştirdiğini düşünmektedirler. Yine öğretmenlerin tamamına yakınının olumlu ifadeler kullandıkları ve dersin içeriği ve önemi konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Öğrencilerin tamamına yakını ise dersi, iki boyutlu yüzey üzerine yapılan, renk kullanılan bir ders olarak tanımlamaktadırlar. Özellikle öğretmenler dersin resim alanı ile ilgili tüm temel bilgileri kapsayan temel ve önemli bir ders olduğu, pek çok düşünsel ve uygulamaya yönelik beceriyi gerektiren ve öğretim sürecinde geliştiren bir ders olduğunu düşünmektedirler. Araştırmanın dersin sanat eğitimi alanı için temel ve önemli derslerden biri olduğu bulgusu Artut (2002)'un genel olarak resim alanının uygulama boyutuna temel oluşturan başlıca alanların iki boyutlu çalışmalar (çizgisel ve renkli) ve üç boyutlu çalışmalar (modelaj ve heykel tasarımı) olduğu tespitiyle örtüşür. Üst düzey düşünme becerileri içinde sık sık tekrarlanan yaratıcılık, yaratıcı düşünme, sanatsal yaratıcılık ifadelerinin kullanılmış olması San (2003)'ın "küçük yaştan başlayarak çocukları yaratıcı kılmaya en uygun alan sanatsal alandır" bulgusuyla

örtüşür. Gözlemleri iki boyutlu ifade etme, görsel algı ve görsel duyarlılığı arttırıyor ifadeleri Kırışoğlu (2002)'nun "uygulama içinde öğrenilecek konuların başında görmeyi öğrenmek gelir" bulgusuyla örtüşür.

Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu da ders hakkında olumlu ifadeler kullanmışlardır. Bunlar; zevk alınan, keyif alınan, güzel, eğlenceli, pozitif baktığımız, sevdiğimiz bir ders şeklindedir. Öğrencilerden bir kısmı, dersin öğrencinin aktif olduğu bir ders olduğu ifadesini kullanmışlardır.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin olarak öğretmenler sanat eğitiminin özüne uygun ve olumlu bir değişim olarak değerlendirmektedirler. Öğretmenlerin tamamına yakını sistemin öğrenci merkezli eğitimi öngördüğünü belirtirken, ifadelerinde sık sık öğrencinin aktif kılınması ve kalıcı ve verimli öğrenim için öğrenciye bilgiyi keşfettirmenin gerekliliği ve buna göre hazırlık yapılmasını tekrarlamaktadırlar. Buna göre zaten sanatsal öğrenmede öğrencinin merkezde tutulması ve aktif olması sürecin doğru ve sağlıklı işlemesi açısından gereklidir. Kalıcı sanatsal öğrenme süreci genellikle; görmek-fark etmek, anlamak-sezmek, uygulamak-üretmek aşamalarından sonra oluşabilir (Artut, 2002, s.92,93). Öğrencinin aktif ve merkezde olmadığı bir sanatsal öğrenme süreci kalıcılıktan uzak olup amacına ulaşmayacaktır. Bunun yanında öğretmenlerin çoğunluğu yaklaşımın üst düzey öğrenme becerilerini geliştirdiğini, yarısı da araştırma becerilerini geliştirdiğini belirtmişlerdir.

Öğretmen ve öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşleri teması kapsamında; öğretmenler genel olarak uygulamaya yönelik, görsel, öğrenci merkezli, öğrenmeyi ve bilgiyi kalıcı kılan, üst düzey öğrenme becerilerini geliştirmeye yönelik, araştırmaya yönlendiren, planlanmış, zenginleştirilmiş, bireysel yeteneği geliştirecek etkinlikler, eser inceleme, kompozisyon bilgileri ile ilgili, öğretmen rehberliğinde etkinlikler yaptırdıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğrenciler de bu derste uygulamaya yönelik, araştırmaya yönlendiren, öğrenci merkezli ve öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler, incelemeye dayalı, tartışmaya dayalı, grup etkinlikleri, kompozisyon bilgileri ile ilgili ve eser inceleme etkinlikleri

yaptıklarını belirtmişlerdir. Görüldüğü gibi öğretmenlerin ve öğrencilerin çoğu, uygulamalı ve görsel etkinlikler yapıldığını belirtmektedirler. Bu durum dersin içeriği ve görsel sanatlar eğitiminin özüne uymaktadır. Ayrıca öğretmenin rehberliğinde, bilgi ve becerileri yapılandırarak kullanma fırsatı veren, öğrenmeyi ve bilgiyi kalıcı kılan, öğrenci merkezli etkinlikler, ifadeleri yapılandırmacı öğrenmenin temel yaklaşımı ile örtüşmektedir. Kırışoğlu'na (2002) göre, "sanatsal yaratma süreci bilimsel örneklerinde olduğu gibi bir sorun çözme sürecidir. Burada düşünme malzemesi değerlidir. Sanat bu değerlerle düşünen usun ürünüdür. Sürece ister usda bir tasarımla başlansın, ister malzeme üzerinde gelişsin Dewey'in deyimiyle "Deneysel bir davranıştır". Buna göre öğrencilerin etkin rol aldığı, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik, araştırmaya yönlendiren, öğrencilerin öğrenme sürecini gözlemleme imkanı sunan, bilgi ve becerilerini yeniden yapılandırarak hayata geçirme fırsatı veren ve öğrenmeyi ve bilgiyi kalıcı kılan etkinlikler bu deneysel davranışı doğru biçimde destekleyecektir.

Araştırma verilerinden elde edilen bulgular doğrultusunda öğrenci merkezli, öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler, araştırmaya yönlendiren etkinlikler, tartışmalara dayalı etkinlikler, bilgiyi kalıcı kılan etkinlikler yapıldığı görülmektedir. Bu bulgular Yaşar (1998)'ın belirttiği; "yapılandırmacı eğitim ortamlarında öğrenciler, geleneksel eğitim ortamındaki gibi edilgen olmayıp, tersine daha fazla etkin olurlar ve öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk üstlenirler", "yapılandırmacı sınıfta öğrenciler kavramları, onları uygularken yaptıkları araştırma ve incelemeler sayesinde öğrenirler. Bu süreç boyunca öğrenciler farklı çözümleri tartışırlar ve keşfederek öğrenirler" tespitleriyle örtüşmektedir.

Araştırmanın öğretmenin rehberliğinde etkinlikler yapıldığı bulgusu yapılandırmacı yaklaşıma dayalı İki Boyutlu Sanat Atölye dersi programında programa ilişkin ilke ve açıklamalarda yer alan (MEB, 2008), "öğretmen bilgi dağıtıcı rolü yerine, öğrencilerin anlam kurmalarına yardımcı rolünü benimsemelidir" ifadesi, Akpınar ve Ergin (2005)'in "öğrencileri etkin kılarak onları derse yönlendirir" ifadeleri ile örtüşmektedir. Ayrıca bulgular Brooks ve Brooks (1999)'un "öğretmenler genellikle öğrencilere öğretme-öğrenme sürecinde rehberlik eden etkileşimli bir tavır sergilerler. Yapılandırmacı öğretmen, sınıfta dinamik bir öğrenme ortamı yaratan ve bu ortamı

yönlendirebilen bir rehber olması itibariyle bir kutup yıldızı gibidir. Kesinlikle öğrenciye nereye gideceğini söylemez; ancak onun yolunu bizzat kendisinin bulmasına yardımcı olur" tespitleriyle paralellik gösterir.

Ders içerisinde grup etkinliklerinin de yapılıyor olması, ekip ruhu aşılanmalı önerisi bulgusu öğrencilerin birlikte çalışmalarını ve birbirlerine yardım etmelerini teşvik etmeyi amaçlayan ve yapılandırmacı eğitim ortamında kullanılan işbirliğine dayalı öğrenmenin temel ilkeleri olan, öğrencilerin sosyal yönlerini geliştirir, dostluk duygularını geliştirir ve üyelerin birbirine katkısını sağlar, grup dinamiğini sağlar, sorumlulukların paylaşımını sağlar ilkeleri ve öğrencilere başarıyı arttırma, özsaygı, üst düzey düşünme becerileri, okula ve derse olumlu tutum geliştirme ile toplumsal becerileri kazandırma bakımından önemlidir tespitleriyle örtüşmektedir (Demirel, 1999; Gültekin, Karadağ, Yılmaz, 2007).

Öğretmen ve öğrencilerin süreçte yaşanan sorunlara ilişkin görüşler ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri teması kapsamında; öğretmenlerin tamamına yakını sorunlar yaşandığını düşünmektedirler. Bununla birlikte öğrencilerin yarısından fazlası değiştirmek istedikleri bir şey olmadığını söyleyerek sorun görmediklerini ve durumdan memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Kalan öğrenciler de değişiklik isteklerini dile getirerek sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin dile getirdikleri sorunların başlıcaları; öğrencinin hazırlıksız gelmesi, öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımla eğitilmemiş olması, öğretmenin öğrenciyi aktif kılamamasıdır. Ayrıca ders kitaplarının geç gelmesi ve zamanın yetişmemesi de sorun olarak görülmektedir.

Çözüm önerileri için; öğretmenlerin yarısına yakını öğrenci öğrenme sürecine aktif katılmalı, programlar uygulanmadan önce seminerlerle tanıtılmalı demektedirler. Kalan önerilerden başlıcaları; derse hazırlık yapılmalı, öğrenci yaptıklarını sorgulamalı, öğrenciye birey olarak değerli ve gerekli olduğu hissettirilmeli, hayatın içinden örnekler verilmeli, öğrencilerin sanatı takip etmelerine ve sanat eserlerini izlemelerine olanak sağlanmalı olmuştur.

Araştırmanın verilerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin değişiklik istedikleri durumlardan başlıcaları ise; teorik bilgilerin arttırılması, değişik tekniklerin kullanılması, daha özgün çalışmalar yapılması, etkinliklerin, grup etkinliklerinin ve araştırmaların arttırılması olarak ortaya çıkmıştır.

4.2. Öneriler

Gerçekleştirilen bu araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında geliştirilen öneriler, uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik öneriler olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır.

4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler:

- Yapılandırmacı yaklaşıma ve İki Boyutlu Sanat Atölye dersi programına ilişkin olarak öğretmenlere verilen hizmet içi eğitim çalışmaları daha kapsamlı hale getirilebilir.

- Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülen İki Boyutlu Sanat Atölye dersi ders kitaplarının tamamlanması hızlandırılabilir.

4.2.2. Araştırmalara Yönelik Öneriler:

- Bu araştırma Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin diğer resim alan dersleri için de yapılabilir.

- Bu araştırma tüm Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'ndeki resim öğretmenlerine ve/veya öğrencilerine uygulanabilecek biçimde nicel yöntemlerle de gerçekleştirilebilir.

- Bu araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma gözlem tekniği kullanılarak da yapılabilir.

EKLER

EK Sayfa

EK 1 MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİN FORMU..... 80
EK 2 ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU..... 81
- Öğretmen Görüşme Sözleşmesi..... 81
- Öğretmen Kişisel Bilgi Formu..... 82
- Öğretmenlerle Yapılan Yarı-yapılandırılmış Görüşme Soruları.. 83

EK 3 ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU..... 84
- Öğrenci Görüşme Sözleşmesi..... 84
- Öğrenci Kişisel Bilgi Formu..... 85
- Öğrencilerle Yapılan Yarı-yapılandırılmış Görüşme Soruları.... 86

EK 4 GÖRÜŞME TAKVİMİ..... 87
EK 5 ÖĞRETMEN GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI..... 88
EK 6 ÖĞRENCİ GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI..... 92

EK 1

MİLLİ EĞİTİM İZİN FORMU

T.C.
ORDU VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.52.00.05.311/ 10.12.2009-03041
Konu : Araştırma.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :a)Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) Anadolu Üniversitesi Genel Sekreterliğinin 02/12/2009 tarihli ve 1202/13861 sayılı yazısı.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı (Resim İş Öğretmenliği Programı)tezsiz yüksek lisans öğrencisi Selma YAVUZ, Yrd.Doç.Dinçer ÖZEN danışmanlığında hazırladığı "Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri" adlı tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinde görev yapan öğretmenlere uygulamak istediği ilgi (b) yazı ile bildirilmektedir.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı (Resim İş Öğretmenliği Programı)tezsiz yüksek lisans öğrencisi Selma YAVUZ'un Yrd.Doç.Dinçer ÖZEN danışmanlığında hazırladığı "Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri" adlı tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinde görev yapan öğretmenlere uygulamak istediği anket, Müdürlüğümüzce oluşturulan komisyonca ilgi (a) yönerge hükümleri kapsamında incelenmiş olup; uygun görülmüştür.

Söz konusu anketin; eğitim öğretimi aksatmamak kaydıyla, 30/12/2009-01/01/2010 tarihleri arasında İlimiz Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinde görev yapan öğretmenlere uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Yılmaz UZUN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
10./12/2009

İsmail KÜREÇİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK 2
ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

SÖZLEŞME

Merhabalar,

Öncelikle, bana ayırmış olduğunuz zaman ve araştırmama gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ediyorum.

Güzel sanatlar ve spor liseleri resim alanı iki boyutlu sanat atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya koymak amacıyla bir araştırma gerçekleştiriyorum. Bu araştırma kapsamında sizinle bir görüşme yapmak istiyorum.

Gönüllü olarak katıldığınız bu görüşmede söyleyeceklerinizin araştırmama ışık tutacağını umuyorum. Araştırma verilerimin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak, görüşme sırasındaki olası kesintileri önleyebilmek amacıyla görüşmemizin ses kaydını almayı planlıyorum. Kayda alınacak bu görüşme, yalnızca bilimsel veri olarak kullanılacaktır. İsteğiniz doğrultusunda ses kayıtları, veriler yazıldıktan sonra silinebilecektir.

Sonuç olarak, bu sözleşmeyi okuduğunuz ve araştırmama gönüllü olarak katıldığınız için tekrar teşekkür ediyorum.

Araştırmama gönüllü olarak katıldığınıza ve benim de size verdiğim sözleri tutacağıma ilişkin bu sözleşmeyi imzalamamızı uygun görüyorum.

Görüşülen

Görüşmeci
Selma YAVUZ

ÖĞRETMEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz

( ) a. Kadın

( ) b. Erkek

2.Mesleki Deneyiminiz

( ) a. 1-5 yıl

( ) b. 6-10 yıl

( ) c. 11-15 yıl

( ) d. 16-20 yıl

( ) e. 21 yıl ve üzeri

3.Ünvanınız

.....

ÖĞRETMENLERLE YAPILAN YARI-YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME SORULARI

Açılış Soruları:

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı içerisindeki yerine ilişkin ne düşünüyorsunuz? Bu dersin içeriği neleri kapsamaktadır?

Anahtar Sorular:

1- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin genel görüşünüz nedir?

3- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak uygulanmasında sorunlar yaşıyor musunuz? Ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?

4- Çözüm önerileriniz nelerdir?

EK 3
ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

SÖZLEŞME

Merhabalar,

Öncelikle, bana ayırmış olduğunuz zaman ve araştırmama gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ediyorum.

Güzel sanatlar ve spor liseleri resim alanı iki boyutlu sanat atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya koymak amacıyla bir araştırma gerçekleştiriyorum. Bu araştırma kapsamında sizinle bir görüşme yapmak istiyorum.

Gönüllü olarak katıldığınız bu görüşmede söyleyeceklerinizin araştırmama ışık tutacağını umuyorum. Araştırma verilerimin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak, görüşme sırasındaki olası kesintileri önleyebilmek amacıyla görüşmemizin ses kaydını almayı planlıyorum. Kayda alınacak bu görüşme, yalnızca bilimsel veri olarak kullanılacaktır. İsteğiniz doğrultusunda ses kayıtları, veriler yazıldıktan sonra silinebilecektir.

Sonuç olarak, bu sözleşmeyi okuduğunuz ve araştırmama gönüllü olarak katıldığınız için tekrar teşekkür ediyorum.

Araştırmama gönüllü olarak katıldığınıza ve benim de size verdiğim sözleri tutacağıma ilişkin bu sözleşmeyi imzalamamızı uygun görüyorum.

Görüşülen

Görüşmeci
Selma YAVUZ

ÖĞRENCİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz

( ) a. Kız

( ) b. Erkek

2. Yaşınız

3.Sınıfınız

( ) a. 9. Sınıf

( ) b. 10. Sınıf

( ) c. 11. Sınıf

( ) d. 12. Sınıf

ÖĞRENCİLERLE YAPILAN YARI-YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME SORULARI

Açılış Soruları:

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?

Anahtar Sorular:

1. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?

2. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde değişiklik yapmak isteseniz ve bu sizin elinizde olsa neleri devam ettirir, neleri değiştirirdiniz, neden?

EK 4
GÖRÜŞME TAKVİMİ

GÖRÜŞME TAKVİMİ

GÖRÜŞÜLEN	GÖRÜŞME TARİHİ	GÖRÜŞÜLEN YER
Öğretmen		
Orhan ZAFER	30.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. İki Boyutlu S.A.
Hayriye ELMAS	28.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. İki Boyutlu S.A.
Elif Han SEZER	29.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Serpil KAZANCI	28.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Elif GÜRSES	25.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Engin KARAHAN	23.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Öğrenci		
Selin YÜCEL	29.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Ayşenur YEREBASMAZ	29.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Özge ŞEKER	24.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Didem KESKİN	30.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Esra SAÇ	25.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Minel HACISALİHOĞLU	30.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Hale CANDAN	24.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Ayşegül TİNCİ	23.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Derya ÇALGIÇ	31.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Gamze AYDIN	25.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Sedanur ÖZYURT	23.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Çiğdem KIYAKLI	31.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Sibel KARACÜR	29.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Elvan KAYA	23.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
İlay YURTTAŞ	24.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Aleyna BAYRAKTAR	28.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Alperen EGE	28.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Yiğithan Kuntay YILMAZ	24.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Selen YILDIRIM	30.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye
Gülşah ATEŞ	31.12.2009	Ordu G.S. ve S.L. Grafik Atölye

EK 5

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI

Kodlamaları ilgili seçenekleri (a, b, c...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

Açılış Soruları:

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Alanı içerisindeki yerine ilişkin ne düşünüyorsunuz? Bu dersin içeriği neleri kapsamaktadır?

a) Resim alanı ile ilgili temel bilgi, uygulama ve kazanımları kapsayan bir ders

b) Kompozisyon bilgilerini kapsayan bir ders

c) Üst düzey öğrenme becerilerini geliştiren bir ders

d) Alan için önemli bir ders

e) Özgün teknik geliştirme becerilerini kazandıran bir ders

f) Gözlemleri iki boyutlu ifade etmeyi sağlayan bir ders

g) Araştırma becerilerini geliştiren bir ders

h)Görsel duyarlılığı güçlendiren bir ders

i) Görsel algı ile programlı bir sürecin uygulandığı bir ders

j) Keyifli, eğlenceli, sevilen bir ders

k) Eser incelemeleri yapılan bir ders

l) Öğrencinin ufkunu genişleten bir ders

m) Ürün ortaya çıkarılan bir ders

n) Araç-gereç kullanma becerisini geliştiren bir ders

o) Öğrencilerin estetik duygularını geliştiren bir ders

p) Girişimciliği sağlayan bir ders

q) Etkinliklerle öğreten bir ders

r) Sanatın öğretilebilirliği ilkesine dayanan bir ders

s) Kültürel çeşitliliğin keşfedilerek sanatsal çalışmalarda vurgulandığı bir ders

t) Sanatın genel gelişimini kavratan bir ders

u) Atatürk'ün sanatla ilgili görüşlerini kavratan bir ders

Anahtar Sorular:

1- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yürütülmesine ilişkin genel görüşünüz nedir?

a) Öğrencinin merkezde ve aktif olduğu bir yaklaşım

b) Üst düzey öğrenme becerilerini geliştiriyor

c) Araştırma becerilerini geliştiriyor

d) Öğretmeni zorluyor, öğrenciye bilgiyi keşfettirmek için hazırlıklı ve donanımlı olmasını gerektiriyor

e) Öğrenciye bilgiye ulaşma imkanı vererek daha kalıcı öğrenme sağlıyor

f) Bu uygulama olumlu sonuçlar verecek

g) Öğrencilerin estetik duygularını geliştiriyor

h) Görsel duyarlılığı güçlendiriyor

i) Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesini gerektiriyor

j) Bilgiyi güncel hayata aktarıp kullanma, paylaşma, imkanı veriyor

k) Hem öğrenci hem toplum kazanıyor

l) Tümevarımcı yaklaşım kırıldığı, tümdengelimci yaklaşım benimsendiği bir yaklaşım

m) Öğretmenin edilgen, rehber ve işbirliği yapan konumunda olduğu bir yaklaşım

n) Özgün teknik geliştirmeye fırsat veriyor

o) Öğrenciyi keyiflendiriyor, isteklendiriyor

p) Üretici bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır

q) Kültür düzeyi gelişmiş bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır

2- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak ne tür etkinlikler yaptırıyorsunuz?

a) Farklı boyama teknikleri ile uygulamaya yönelik etkinlikler

b) Eser inceleme etkinlikleri

c) Üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler

d) Görsel etkinlikler

e) Araştırmaya yönlendiren etkinlikler

f) Öğrenci merkezli, öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler

g) Kompozisyon bilgileri ile ilgili etkinlikler

h) Öğretmenin rehberliğinde etkinlikler

i) Bilgiyi kalıcı kılan etkinlikler

j) Biçim algılama ve oluşturma çalışmalarına yönelik etkinlikler

k) İnceleme etkinlikleri

l) Tartışmaya dayalı etkinlikler

m) Grup etkinlikleri

n) Performans ödevleri ve sunum etkinlikleri

o) Bilgi ve becerileri yapılandırarak kullanma fırsatı veren etkinlikler

p) Bireysel yeteneği geliştirecek etkinlikler

q) Öğrenciye öğretmen olma fırsatı veren etkinlikler

r) Resim sanatının içeriği ile ilgili etkinlikler

s) Öğrencinin öğrenme sürecini inceleyen etkinlikler

t) Öğrencilerin neyi bildiklerini belirleyen etkinlikler

u) Öğretmenin gözlemleyici olduğu etkinlikler

v) Zenginleştirilmiş etkinlikler

w) Planlanmış etkinlikler

x) Örneklendirmelere dayalı etkinlikler

y) Projelere dayalı etkinlikler

3- İki Boyutlu Sanat Atölye dersinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak uygulanmasında sorunlar yaşıyor musunuz? Ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?

a) Sorunlar yaşanmakta

b) Öğrencinin hazırlıksız gelmesi

c) Yapılandırmacı yaklaşımla eğitilmemiş olmak, yeni ve alışılmamış olması

d) Öğretmenin öğrenciyi aktif kılamaması

e) Ders kitaplarının geç gelmesi

f) Öğretmenin donanımlı olmaması

g) Öğretmenin yaratıcı olmaması

h) Öğretmenin alternatif üretememesi

i) Öğrencinin konuya hakim olamaması

j) Çalışmaların tamamlanamaması

k) Eski öğretmen merkezli yaklaşıma dönmek zorunda kalınması

l) Öğrenciden kaynaklı olarak bilginin kalıcı kılınamaması

m) Zamanın yetmemesi

n) Dersin isminin içeriğini karşılamıyor olması

o) Sorun görmüyorum

4- Çözüm önerileriniz nelerdir?

a) Öğrenci öğrenim sürecine aktif katılmalı

b) Programlar uygulanmadan önce seminerlerle ayrıntılı tanıtılmalı

c) Derse hazırlık yapılmalı

d) Öğrenci yaptıklarını sorgulamalı

e) Öğrenci eksiklerini fark etmeli

f) Öğrenciye birey olarak değerli ve gerekli olduğu hissettirilmeli

g) Ekip ruhu aşılanmalı

h) Eksikler öğretmen tarafından tamamlanmalı

i) Hayatın içinden örnekler verilmeli

j) Öğrencilerin sanatı-sanat eserlerini takip etmelerine olanak sağlanmalı

k) Öğrenciler bilinçlendirilmeli

l) Öğretmen rehberlik yapmalı

EK 6

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI

Kodlamaları ilgili seçenekleri (a, b, c...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

Açılış Soruları:

İki Boyutlu Sanat Atölye dersi hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?

a) Resim alanı ile ilgili temel bilgi, uygulama ve kazanımları kapsayan bir ders

b) Kompozisyon bilgilerini kapsayan bir ders

c) Üst düzey öğrenme becerilerini geliştiren bir ders

d) Alan için önemli bir ders

e) Özgün teknik geliştirme becerilerini kazandıran bir ders

f) Gözlemleri iki boyutlu ifade etmeyi sağlayan bir ders

g) Araştırma becerilerini geliştiren bir ders

h) Keyifli, eğlenceli, sevilen bir ders

i) Eser incelemeleri yapılan bir ders

j) Öğrencinin ufkunu genişleten bir ders

k) Ürün ortaya çıkarılan bir ders

l) Araç-gereç kullanma becerisini geliştiren bir ders

m) İki boyutlu yüzey üzerine renk ve boya kullanılan bir ders

n) Bireysel ya da grup halinde çalışılan bir ders

o) Öğrencinin aktif olduğu bir ders

p) Sanat terimleri hakkında bilgi sahibi olunan bir ders

q) Titizlik ve inceleme gerektiren bir ders

r) Yorucu bir ders

Anahtar Sorular:

1. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?

a) Farklı boyama teknikleri ile uygulamaya yönelik etkinlikler

b) Eser inceleme etkinlikleri

c) Üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler

d) Araştırmaya yönlendiren etkinlikler

e) Öğrenci merkezli, öğrencinin etkin rol aldığı etkinlikler

f) Kompozisyon bilgileri ile ilgili etkinlikler

g) Öğretmenin rehberliğinde etkinlikler

h) Bilgiyi kalıcı kılan etkinlikler

i) Biçim algılama ve oluşturma çalışmalarına yönelik etkinlikler

j) İnceleme etkinlikleri

k) Tartışmaya dayalı etkinlikler

l) Grup etkinlikleri

m) Performans ödevleri ve sunum etkinlikleri

n) Bilgi ve becerileri yapılandırarak kullanma fırsatı veren etkinlikler

o) Bireysel yeteneği geliştirecek etkinlikler

2. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde değişiklik yapmak isteseniz ve bu sizin elinizde olsa neleri devam ettirir, neleri değiştirirdiniz, neden?

a) Sorunlar yaşanmakta

b) Sorun görmüyorum

c) Ekip ruhu aşılanmalı

d) Teorik bilgiler arttırılmalı

e) Boyama tekniği seçimi öğrenciye bırakılmalı

f) Doğadan resimleme çalışmaları yapılmalı

g) Değişik teknikler uygulanmalı

h) Kuramlara bağlı kalınmadan özgün ve orijinal ürünler yapılmalı

i) Daha çok araştırma yapılmalı

j) Daha çok etkinlik yapılmalı

k) Öğrenciler atölyeleri ve araç-gereçleri koruma konusunda daha duyarlı olmalı

KAYNAKÇA

Acar, E. (2004). *İlköğretim okullarında resim-iş öğretmenlerinin sanat eğitimi ve öğretimindeki yeniliklere ilişkin görüşleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Açıkgöz, K. (2003). *Aktif öğrenme.* İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

Aksu, M. (1996-1997). Nasıl bir insan? Nasıl bir öğretim?. *Yeni Türkiye,* 55, 101-105.

Altın, C. (2002). *Kültür Koleji'nde eğitim-öğretim ölçme-değerlendirme.* Kültür Okulları Genel Müdürlüğü-Eğitim Dizisi.

Altınkurt, L. (2003), *Sanat eğitiminde renk ve güzel sanatlar liselerinde uygulanışı.* Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Adapazarı: Sakarya Kitabevi.

Artut, K. (2002). *Sanat eğitimi kuram ve yöntemleri* (2.bs.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Artut, K. (2004). *Sanat eğitimi kuram ve yöntemleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Atalayer, F. (1994). *Temel sanat ögeleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Balcı, Y.B. ve Say, N. (2003). *Temel sanat eğitimi.* İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Brooks and Brooks (1999). The courage to be constructivist. *Educational Leadership,* November.

Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi (2.bs.).* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çevik, S. K. (2009). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde verilen grafik (özgün baskı resim) dersinin amaç ve uygulamalarına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Çiçek, A. İ. (2005). *Yeni öğretim programları ve yapılandırmacı yaklaşım.* Ankara: MEB. TTKB. Öğretim Programları.

Demirel, Ö.(1999). *Plandan değerlendirmeye öğretme sanatı.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2003). *Eğitim sözlüğü.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Deryakulu, D. (2001). Yapıcı öğrenme, sınıfta demokrasi. A. Şimşek (Ed.). *Eğitim- Sen Yayınları*, 53-77.

Deveci, H. (2003). *Sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına, akademik başarılarına ve hatırlama düzeylerine etkisi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Erbay, M. (1997). *Plastik sanatlar eğitiminin gelişimi (1.bs).* İstanbul: Boğaziçi Matbaası.

Erdem, E. (2001). *Program geliştirmede yapılandırmacı yaklaşım.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Erden, M. (1998). *Eğitim psikolojisi gelişim-öğrenme-öğretme.* Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Etike, S.(2001). *Cumhuriyet dönemi resim eğitimi (1923-1950) (1.bs.).* Ankara: Güldikeni Yayınları.

Gençaydın, Z. (1993). *Sanat eğitimi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Gültekin, M., Karadağ, R. ve Yılmaz, F. (2007). Yapılandırmacılık ve öğretim uygulamalarına yansımaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 503-528.

Güngör, H. (1983). *Temel tasar (2.bs.).* İstanbul: Afa Matbaacılık.

Gürdal, A.(2007). *Görsel sanatlar dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

İmamoğlu; G. (2004). Güzel sanatlar eğitimi resim bölümlerinde desen dersinin sorunlarına yönelik bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 5(2), 261-270.

İpek, M. (1988). *Betimsel istatistik.* İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım AŞ.

Karaduman, H. (2005). *Sosyal bilgiler dersinde yapılandırmacı öğrenme ilkelerine göre hazırlanan öğretim materyallerinin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına, başarılarına ve hatırlama düzeylerine etkisi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Karasar, N. (2001). *Araştırmalarda rapor hazırlama* (11.bs). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi* (12.bs). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılıç, B. (2001). Oluşturmacı fen öğretimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 1(1), 7-22.

Kıratlı, A.D. (2008). Okulöncesinde görsel sanatlar eğitimi. Erişti, S.D. (Ed.). *Okulöncesinde Materyal Geliştirme ve Görsel Sanatlar Eğitimi. (s.125-140)* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.

Kırışoğlu, O. (1991). *Sanatta eğitim.* Ankara: Demircioğlu Matbaası.

Kırışoğlu, O. (2002). *Sanatta eğitim-görmek, öğrenmek, yaratmak* (2.bs). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kırışoğlu, O. ve Stokrocki, M. (1997). *Ortaöğretim sanat öğretimi.* YÖK/DÜNYA BANKASI Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet İçi Öğretmen Eğitimi, Ankara: YÖK.

Kilim, M. (2002). *İlköğretim sınıf öğretmenliği öğrencilerinin mevcut sanat eğitimine ilişkin görüşleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Kurtuluş, Y. (1998). *Sanat eğitiminde işbirlikli öğrenme (resim-iş derslerinde bireysel çalışmaların yapılandırılmış grup çalışmasıyla desteklenmesi için işbirliğine dayalı öğrenme.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Mant, S. (2007). *Desen eğitimde yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının etkililiği (Dumlupınar Üniversitesi örneği).* Yayınlanmamış doktora tezi,Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Milli Eğitim Bakanlığı. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği. (2009). *Resmi Gazete sayı 27260,* 16 Haziran 2009.

Milli Eğitim Bakanlığı.(1998). *Lise ve dengi okullar resim dersi öğretim programı.* Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2008). *Anadolu güzel sanatlar lisesi iki boyutlu sanat atölye dersi öğretim programı.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi

Milli Eğitim Bakanlığı. (1992). *İlköğretim resim-iş dersi öğretim programı.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). *İlköğretim okulu görsel sanatlar dersi öğretim program.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (2009). *Öğretim Programlarının Yenilenme Gerekçeleri ve Davranışçı Yaklaşım İle Yapılandırmacı Yaklaşım Arasındaki Farklar.* MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Web sitesi: http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/program_yaklasim.ppt. adresinden 04.10.2009 tarihinde edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009). *İlköğretim kurumları haftalık ders çizelgeleri.* MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Web sitesi: http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name. adresinden 10.10.2009 tarihinde edinilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (2009). *Ortaöğretim kurumları haftalık ders çizelgeleri.* MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Web sitesi: http://ogm.meb.gov.tr/ders_cizelge_haftalık.doc. adresinden 15.10.2009 tarihinde edinilmiştir.

Miles, M. ve Huberman, M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis.* California: Sage Publications.

Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve öğretme* (5.bs). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Özgüven, İ. E. (1992). *Görüşme ilke ve teknikleri.* Ankara: Odak Ofset Matbaacılık,.

Özsoy, V. (2003) **G***örsel sanatlar eğitimi. "resim iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri".* Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci: yeni teori ve yaklaşımlar.* Ankara: Nobel Yayınları.

San, İ. (1993). Toplumsal değişme ve değişen sanat eğitimi. *Anadolu Sanat.* 1, 169-176.

San, İ.(2003). *Sanat eğitimi kuramları* (2.bs.). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Selvi, K. (Ed.). (2008). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (1.bs.). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sözen, M. ve Tanyeli, U. (1999). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü* (5.bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Sungur, N. (1997). *Yaratıcı düşünme.* İstanbul: Evrim Yayınları.

Südor, G. (2000). *Aynanın gerçeği.* İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

Şahan, H. H. (2002). Yapılandırmacı öğrenme. *Yaşadıkça Eğitim, 74-75,* 49-52.

Turgut, F. (1983). *Eğitimde ölçme değerlendirme metotları.* Ankara: Saydam Matbaacılık.

Türkan, B. (2008). *İlköğretim görsel sanatlar dersi bağlamında görsel kültür çalışmaları: Bir eylem araştırması.* Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ünver, E. (2002). *Sanat eğitimi.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Varış, F.(1991). *Eğitim bilimine giriş.* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Varış, F.(1998). *Eğitim bilimine giriş.* İstanbul: Alkım Yayınları.

Yanpar, T. Ş. (2001). Öğretmenlik mesleğine giriş. V. Sönmez (Ed.). *Eğitimde teknolojinin temelleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Yaşar, Ş. (1998). Yapısalcı kuram ve öğrenme- öğretme süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1-2), 68-75.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (2.Bs). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (4.Bs). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5.Bs). Ankara: Seçkin Yayıncılık.